

GLAS SLOVENIJE

THE VOICE OF SLOVENIA

novice in zanimivosti iz slovenije, o slovincih v avstraliji in po svetu
news from slovenia, about slovenians in australia and around the world

ZA OBSTOJ SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE - ZA ŽIVLJENJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V AVSTRALIJI - ZA VSE SLOVENCE!

1. leto 10 / št. 182 - Oktober 2002 Sydney - Avstralija <http://www.glasslovenije.com.au>

Predsedniške volitve v Sloveniji

V drugi krog Drnovšek in Brezigarjeva

Ljubljana, 11. novembra (STA) - V drugi krog predsedniških volitev sta se po neuradnih podatkih Republiške volilne komisije (RVK) uvrstila predsednik vlade Janez Drnovšek in

vrhovna državna tožilka Barbara Brezigar. Po prešteti 98,18 odstotka oziroma 1.127.409 volilnih glasovnic Drnovšek s 44,31 odstotka vodi pred Barbaro Brezigar (30,87 odstotka), in sicer za dobrih 13 odstotkov glasov volivcev. Volilna

udeležba na tretjih predsedniških volitvah v Sloveniji je bila po sicer še neuradnih podatkih 70,79-odstotna - višja kot pred petimi in nižja kot pred desetimi leti. Novega predsednika države, ki bo na tem mestu po desetih letih "nasledil" Milana Kučana, bo Slovenija tako dobila šele v drugem krogu volitev, ki bo čez tri tedne, v nedeljo, 1. decembra.

Med devetimi predsedniškimi kandidati se je na tretje mesto z 8,51 odstotka glasov uvrstil Zmago Jelenc, sledijo mu France Arhar (7,58), France Bučar (3,22), Lev Kreft (2,23), Anton Bebler (1,86), Gorazd Drevenšek (0,88) in Jure Cekuta (0,54 odstotka).

Uradni izidi nedeljskih volitev bodo znani šele konec tedna, saj mora RVK do petka, 15. novembra, opoldne čakati na glasovnice, ki bodo po pošti prispele iz tujine. Na diplomatsko-konzularnih predstavništvih Slovenije v tujini so imeli namreč pravico glasovati tudi slovenski državljani, ki živijo v tujini.

Volitev se je po neuradnih podatkih RVK udeležilo 70,79 odstotka oziroma 1.148.282 od skupaj 1.622.056 volilnih upravičencev. Volilna udeležba na tokratnih predsedniških volitvah je po sicer še neuradnih podatkih višja kot pred petimi leti, ko se je volitev za predsednika republike udeležilo 68,29 odstotka volilnih upravičencev. Na prvih volitvah predsednika države v samostojni Sloveniji leta 1992 pa je bila volilna udeležba kar 81,89-odstotna.

Omeniti velja, da bodo volivke in volivci predsednika prvič po osamosvojitvi izvolili v drugem krogu. Predsednik Kučan je bil namreč tako na volitvah leta 1992 kot tudi pet let kasneje prepričljivo izvoljen že v prvem krogu.

Prihodnji trije tedni bodo torej v znamenju soočenj dveh najuspešnejših kandidatov v prvem krogu, Drnovška in Brezigarjeve, ki bo v tem času skušala nadoknaditi zaostanek. Morebitna izvolitev predsednika vlade Drnovška pa bi v vrhu slovenske politike seveda zahtevala številne spremembe; po napovedih poznavalcev bo potrebna rekonstrukcija celotne vlade oziroma morda celo pogajanja za sestavo nove vladne koalicije. Po napovedih naj bi Drnovšek sicer vlado vodil še do vrha EU v Kopenhavnu oziroma zaključka pristopnih pogajanj.

Kako uvrstitev v drugi krog komentirata Drnovšek in Brezigarjeva? Po objavi prvih neuradnih in delnih volilnih izidov sta ob prihodu v tiskovno središče v Cankarjevem domu oba izrazila zadovoljstvo z doseženim rezultatom. Drnovšek je izrazil upanje, da ga bodo v drugem krogu volivke in volivci ponovno podprli, ter željo, da ga bodo podprli tudi tisti, ki so tokrat glasovali za druge kandidate. Kot je še dejal, predstavlja volilni izid dobro osnovo za drugi krog in ocenil, "da je nekaj realnih osnov za optimizem".

Neodvisna predsedniška kandidatka Barbara Brezigar, ki jo podpirata tudi SDS in NSi, je "zelo vesela doseženega rezultata", obenem pa se že veseli drugega kroga predsedniške tekme in novih soočenj z Drnovškom. V izjavi v novinarskem središču v Cankarjevem domu se je Brezigarjeva tudi zahvalila vsem volivcem, ki so se udeležili volitev in obenem volivce povabila, naj v drugem krogu volijo za lepo in prijazno Slovenijo. Oba, tako Drnovšek kot Brezigarjeva, pa sta na volišča pozvala tudi tiste volivce, ki se prvega kroga predsedniških volitev niso udeležili.

STA SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA
SLOVENE PRESS AGENCY

**Preberite si
zgodbę o naših
medijcih in
sodelujte!**

**Ste pogledali datum izteka naročnine na
kuverti? Je čas za obnovo?
Bodite pozorni na novi naslov, spodaj!**

SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE P.O. Box 191 Sylvania Southgate 2224

Telefon + 61 2 9522 9911 Fax + 61 2 9522 9922 E-mail: ovenia@zeta.org.au

MESEC SMRTI in GROZOT

V mesecu oktobru nas je prevelikokrat obiskala smrt in naravne nesreče.

Bali, Moskva, požari in suša v Avstraliji, neurja v Ameriki in Evropi, potresi v Italiji.

Le kaj nas čaka v novembru? Blizajo se božično novoletni prazniki.

Upam, da jih bomo pričakali v miru.

Danes je martinovo

Danes, 11. novembra, goduje sv. Martin. Martinovo, ki ga je večina praznovala konec tedna, na martinovo soboto in nedeljo, je jesenski zahvalni praznik predkrščanskega izvora. Pastirji so pripravljali obredna slavja, ki so bila zahvala za uspešno pašo in blagoslov. Ob martinovem so v preteklosti martinovali, kar je pomenilo proslavljanje zlasti vinskega pridelka s pojedino, ta šega pa se je ohranila tudi v sodobnost. Po ljudskem izročilu je god sv. Martina jesenski pust, ko se mošt spremeni v vino.

Po eni od legend je sv. Martin spremenil vodo v vino kakor Kristus v Kani galilejski. Rodil se je leta 316 v Sabariji, današnjem Szombathelyju, na Ogrskem. Bil je iz vojaške družine. Po nekaj letih vojaške službe je bil posvečen v mašnika, v mestu Poitiers je ustanovil prvi samostan na francoskih tleh in bil kmalu izvoljen za škofa v mestu Tours. Umril je leta 397. Je priprošnjik vojakov, pastirjev, revežev in suknarjev. Njegovo caščenje je na slovensko ozemlje prišlo pod frankovskim vplivom. Verjetno je nadomestil keltsko božanstvo.

G'day,

no spet je mesec naokrog in ponovno je na vaši mizi nova številka. Malo je sicer v zamudi, toda z najnovejšimi izidi volitev v Sloveniji.

Ko takole človek razmišlja in gleda rezultate - ja kaj nas pa zanimajo te volitve - je toliko bolj zaskrbljen ob podatku, da je volilo pod pet tisoč Slovencev po svetu. Pravijo, da nas je pol milijona, ja kje pa smo? Pa še vse možnosti smo imeli, tudi sistem volitev je menda boljši, modernejši, le Slovencev, ki smo odšli s trebuhom za kruhom po svetu, nikjer! Ampak potem, torej jutri, pa bomo znali modrovati ob polici ali za dankom, da ta Slovenija nič ne naredi za Slovence po svetu. Škoda! Priložnost je zamujena! Sicer pa nismo nič boljši, ko gre za štetje v naši Avstraliji. Kar potuhnemo se in napišemo kaj drugega, samo, da ne bi dišalo po Sloveniji. Tako izgubljam možnosti na dveh straneh in nič ne bo čudno, če bomo izgubili kakšno uro radia ali pomoči od Avstralije in kakšno pomoč za ureditev svojih korenin tukaj od Slovenije, pa tudi kakšna harmonika manj je lahko posledica. Ja saj nas ni!

No ja, kljub temu bomo v naslednjem letu na veliko praznovali in se veselili svojih dosežkov v preteklosti. Res je bilo veliko storjenega, veliko mladih se je naučilo prvih slovenskih črk v šolah, ki so jih vodili in jih še vodijo veliki entuziasti.

Pri vsem tem uspehu učenja slovenščine pa je pozabljen vpliv avstralsko slovenskih medijev, ki imajo veliko vlogo pri vzdrževanju in ohranjanju slovenskega jezika. Torej časopisi, radio, televizije, obvestila v cerkvah, so narejeni zato, da je bralec, poslušalec, gledalec, obveščen. Pogoj je samo znanje slovenščine.

Tukaj pa je krog zaključen in zato smo se tudi odločili za skupno praznovanje, šolniki in medijci. Upam, da se nas bo uspelo zbrati na obeh prireditvah, tako v Melbournu kot v Sydneyu v velikem številu. Pa še visoki gostje iz Slovenije so že potrdili svojo prisotnost v naši slovenski Avstraliji.

Napišite svojo zgodbo o delu v medijih in jo pošljite. Z veseljem jo bom objavil, pa lep dan vam želim

Florjan

Biografije predsedniških kandidatov

Ljubljana, (STA) - biografije uradnih kandidatov na volitvah za predsednika republike po vrstnem redu, kot ga je izžrebala Republiška volilna komisija (RVK).

JANEZ DRNOVŠEK se je rodil 17. maja 1950 v Celju. Študij ekonomije je zaključil na ljubljanski ekonomski fakulteti, leta 1986 pa je doktoriral iz ekonomskih znanosti na mariborski ekonomsko-poslovni fakulteti. Marca 1992 je Drnovšek postal predsednik Liberalno demokratične stranke Slovenije, aprila istega leta ga je DZ izvolil za predsednika vlade. Po parlamentarnih volitvah leta 1992, na katerih je zmagala LDS, je bil Drnovšek januarja 1993 ponovno izvoljen za sestavo vlade, v katero je povabil še SKD, ZLSD in SDS. Na kongresu na Bledu marca 1994 je Drnovšek pod svojim vodstvom združil Liberalno demokratično stranko z Demokratično stranko Slovenije, Zelenimi Slovenije in Socialistično stranko Slovenije v Liberalno demokracijo Slovenije. Svoj tretji mandat kot predsednik slovenske vlade je Drnovšek začel januarja 1997, vodenje vlade pa je po izglasovanju nezaupnici aprila predčasno končal junija 2000. Po zmagi LDS na državnoborskih volitvah 15. oktobra 2000 je Drnovšek oblikoval že svojo četrto vlado, v kateri so poleg LDS še ZLSD, SLS in DeSUS. Drnovšek aktivno govori angleško, francosko, špansko, nemško, hrvaško in srbsko.

GORAZD DREVENŠEK se je rodil 26. oktobra 1962 v Mariboru, kjer je obiskoval srednjo šolo, diplomiral pa je na ljubljanski biotehniški fakulteti. Študij je nadaljeval in ga z doktoratom tudi končal na medicinski fakulteti v Ljubljani, kjer je zaposlen kot raziskovalec na inštitutu za farmakologijo. Med letoma 1988 in 1990 je bil predsednik ljubljanske študentske organizacije. Je sopredsednik in soustanovitelj stranke Nova, ki so jo leta 1996 ustanovili skupaj z aktivisti nekdanje študentske organizacije. Deluje tudi v skupini Neutro. Aktivno govori angleško, hrvaško in srbsko, pasivno pa francosko in nemško.

BARBARA BREZIGAR se je rodila 1. decembra 1953 v Ljubljani. Leta 1977 je končala študij na ljubljanski pravni fakulteti, leta 1979 je opravila pravniški državni izpit, leta 1980 pa je bila imenovana za okrožno državno tožilko na ljubljanskem tožilstvu. V letu 1995 je vodila Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani, leta 1996 je postala prvi vodja Skupine državnih tožilcev za posebne zadeve pri državnem tožilstvu, to funkcijo pa je opravljala do junija 1999, ko je s tega mesta odstopila. Leta 1998 je postala vrhovna državna tožilka, junija 2000 pa je postala pravosodna ministrica v vladi Andreja Bajuka. Po državnoborskih volitvah novembra 2000 se je vrnila na državno tožilstvo in ponovno prevzela mesto vrhovne državne tožilke. Brezigarjeva govori angleško in francosko.

LEV KREFT se je rodil 15. septembra 1951, leta 1976 je diplomiral na filozofski fakulteti, kjer je leta 1981 tudi magistriral in leta 1988 doktoriral. V mandatih 1990-1992 in 1992-1996 je bil poslanec državnega zbora in v svojem drugem mandatu tudi podpredsednik DZ. Na različnih fakultetah in akademijah Univerze v Ljubljani je predaval filozofijo in estetiko, od leta 1992 je redno zaposlen na oddelku za filozofijo filozofske fakultete, od 1995 pa ima naziv izrednega profesorja za estetiko. Kreft, ki aktivno govori angleško, srbsko in hrvaško, pasivno pa francosko, je tudi predsednik Slovenskega društva za estetiko in član izvršnega odbora Mednarodne zveze za estetiko. Objavlja dela s področja estetike, predaval pa je tudi v tujini.

ZMAGO JELINČIČ se je rodil 7. januarja 1948 v Mariboru, študij pa je nadaljeval in končal na ljubljanski fakulteti za farmacijo. Kot študent je bil baletni plesalec v Slovenskem narodnem gledališču Opera in balet v Ljubljani, pred vstopom v politiko pa je bil podjetnik. Marca 1991 je ustanovil SNS, katere predsednik je, in z njo že naslednje leto prišel v parlament, kar mu je zatem uspelo ponoviti še dvakrat, leta 1996 in 2000. Že tri mandatna obdobja je tako poslanec in vodja poslanske skupine SNS. Jelinčič se sicer ukvarja tudi z numizmatiko, potapljaštvom, letalstvom in zbiranjem orožja. Med drugim je tudi predsednik Letalske zveze Slovenije. Jelinčič govori angleško, nemško, rusko, francosko in italijansko.

JURE CEKUTA se je rodil 6. junija 1952 v Celju. Študiral je na visoki tehniški šoli v Mariboru, likovno pa se je izobraževal v ZDA na University of Hawaii. Bil je predsednik različnih kulturnih sekcij v študijskih letih, leta 1999 predsednik Lions kluba in mednarodnega združenja likovnih umetnikov. Aktivno govori angleško, srbsko in hrvaško, pasivno pa italijansko in nemško. Od leta 1976 dalje je imel več kot dvesto samostojnih razstav po vsem svetu.

ANTON BEBLER se je rodil 10. marca 1937 v Moskvi kot sin jugoslovanskega političnega emigranta. Diplomiral je v Beogradu, magistriral in doktoriral iz političnih ved in mednarodnih odnosov pa na univerzi Pennsylvania, ZDA. Od leta 1972 je zaposlen na ljubljanski fakulteti za družbene vede, kjer je bil prvi predstojnik študija obramboslovja, zatem prodekan, od leta 1986 pa je redni profesor. Bebler, ki ob aktivnem znanju angleščine, nemščine, francoščine, ruščine, srbsčine in hrvaščine pasivno govori tudi japonsko, je bil leta 1992 imenovan za stalnega predstavnika - veleposlanika pri Evropskem uradu OZN v Ženevi in pri drugih mednarodnih organizacijah s sedežem v Švici. Med drugim je bil predsednik Atlantskega sveta Slovenije, Slovenske izseljenske matice in Slovenskega okteta.

FRANCE ARHAR se je rodil 24. aprila 1948 v Ljubljani, kjer je leta 1971 zaključil študij prava, na pravni fakulteti pa je dokončal tudi magistrski in nato še doktorski študij. Kariero v bančništvu je Arhar leta 1971 začel v Narodni banki Slovenije, aprila 1988 je odšel v LHB Internationale Handelsbank v Frankfurtu, kjer je postal direktor za podjetniške finance, tri leta pozneje, 1. aprila 1991, pa je postal prvi guverner Banke Slovenije. Leta 2001 je postal predsednik uprave Vzajemne zdravstvene zavarovalnice. Junija 2001 je bil za svoje osebne dosežke in izjemne zasluge pri uvedbi in uveljavitvi slovenskega monetarnega sistema odlikovan z zlatim častnim znakom svobode RS. Arhar, ki govori angleško in nemško, na ekonomski fakulteti predava mednarodno finančno pravo in je avtor več kot 60 člankov in komentarjev v strokovnih medijih s področja finančne in monetarne politike ter treh knjig o tuji trgovini, mednarodnih finančnih in mednarodnem gospodarskem pravu.

FRANCE BUČAR se je rodil 2. februarja 1923 v Bohinjski Bistrici. Pravno fakulteto je končal v Ljubljani, doktorat znanosti pa je pridobil iz pravnih in družbenih ved. Od leta 1964 je bil profesor za javno upravo, leta 1978 pa je bil po odločitvi CK KPS odstranjen iz univerze zaradi "pomanjkanja moralno-političnih kvalitet". Leta 1990 je bil izvoljen v prvi neodvisni demokratični parlament Slovenije kot njegov predsednik - v tej funkciji je deloval tudi kot predsednik komisije za pripravo nove slovenske ustave. Od leta 1996 je v pokojju. Je avtor vrste knjižnih del s področja javne uprave in organizacijskih ved, ter številnih publikacij s političnega področja, aktivno pa govori angleško, nemško, francosko in italijansko ter pasivno rusko.

RAZGLAS

Republiška volilna komisija objavlja na podlagi drugega odstavka 19. člena Zakona o volitvah predsednika republike (Uradni listi RS, št. 39/92)

SEZNAM KANDIDATOV ZA PRESEDNICO- PRESEDNIKA REPUBLIKE

NA VOLITVAH,
KI BODO

10. novembra 2002

Kandidati so:

1. DR. JANEZ DRNOVŠEK,
ROJ. 17. 5. 1950,
stanujoč v Ljubljani, V Murglah 77, dr. ekonomskih
znanosti, predsednik Vlade Republike Slovenije
Predlagatelj: LDS - Liberalna demokracija Slovenije

2. DR. GORAZD DREVIŠEK,
ROJ. 26. 10. 1962,
stanujoč v Ljubljani, Jarska c. 38, dr. medicinskih
znanosti, raziskovalec na Medicinski fakulteti Univerze
v Ljubljani
Predlagatelj: NOVA

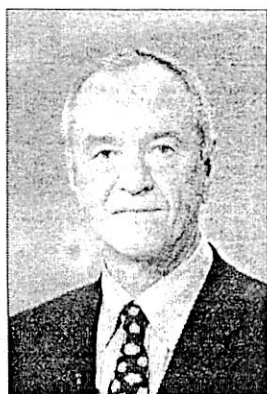
3. BARBARA BREZIGAR,
ROJ. 1. 12. 1953,
stanujoča v Ljubljani, Zogorjeva ul. 24, univerzitetna
diplomirana pravnica, vrhovna državna tožilica
Predlagatelj: prof. dr. Vaško Simončič in skupina
volivcev

4. DR. LEV KREFT,
ROJ. 15. 9. 1951,
stanujoč v Ljubljani, Zelena pot 26, dr. filozofskih
znanosti, redni profesor na Filozofski fakulteti
Univerze v Ljubljani
Predlagatelj: Zdržena lista socialnih demokratov
- ZLSO

5. ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI,
ROJ. 7. 1. 1948,
stanujoč v Ljubljani, Tivolška 13, farmaceut, poslanec
Državnega zbora RS
Predlagatelj: Slovenska narodna stranka - SNS

6. JURE JURČEK CEKUTA,
ROJ. 6. 6. 1952,
stanujoč v Celju, Prokopyje 57, slikar, samostojni
kulturni delavec
Predlagatelj: Stanislav Gradšnik in skupina volivcev

7. PROF. DR. ANTON BEBLER,
ROJ. 10. 3. 1937,
stanujoč v Ljubljani, Zupančičeva 2, dr. polioških
znanosti, redni profesor na Fakulteti za družbene vede
v Ljubljani
Predlagatelj: Demokratska stranka upokolenцев

8. DR. FRANČ ARHAR,
ROJ. 24. 4. 1948,
stanujoč v Cerklju, Cesta 4, maja 75a, dr. pravnih
znanosti, predsednik uprave Vzajemna d. d.
Predlagatelj: prof. dr. Jože Meško in skupina
volivcev

9. PROF. DR. FRANČ BUČAR,
ROJ. 2. 2. 1923,
stanujoč v Ljubljani, Kerškova ulica 11, dr. pravnih
znanosti, upokojenec
Predlagatelj: dr. Viljem Kovač in skupina volivcev

Obvestilo

Glede volitev za predsednika RS dne 10. novembra 2002, Veleposlaništvo RS v Canberri obvešča volilce, ki bodo glasovali po pošti in bodo s strani Republiške volilne komisije prejeli ustrezne volilne karte, da le te lahko potrdijo oziroma overijo tudi pri določenih – posebej za te volitve - pooblaščenih osebah slovenske skupnosti, in sicer: - g. Jože Vah, Brisbane (Slovensko-avstralsko društvo Planinka)
- g. Ferdinand Pestotnik, Perth (Slovenski klub Perth)
- pater Ciril Božič, Melbourne (Slovensko versko središče Kew)
- pater Valerijan Jenko, Sydney (Slovensko versko središče Merrylands)
- pater Janez Tretjak, Adelaide (Slovensko versko središče Adelaide)

Volilci pa lahko overijo volilno karto tudi pri pristojnih avstralskih institucijah, ki imajo ustrezna pooblastila (za ugotavljanje in preverjanje identitete), to je takojmenovanih »Jus-

Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov in projektov Slovencev v zamejstvu in po svetu

ter sodelovanja z njimi v letu 2003. Rok za oddajo vlog je 25. november 2002 (velja poštni žig). Predlogi morajo biti podani na ustreznih prijavnih obrazcih, vloge pa poslane na naslov:

Ministrstvo za zunanje zadeve, Urad RS Slovencev v zamejstvu in po svetu, Prešernova 25, 1000 Ljubljana. Vloge se lahko oddajo na gornji naslov tudi osebno in sicer najkasneje do 25.11.2002 do 15. ure.

Vsa dodatna pojasnila in informacije dobite na Ministrstvu za zunanje zadeve, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu vsak dan med 10. in 15. uro, tel: 01 478 22 91, fax: 01 478 22 96 ter po elektronski pošti z naslovom Urad.Slovinci@gov.si.

Veleposlaništvo
Republike Slovenije
Canberra
Odpravnik poslov:
Bojan Bertonec
Tretji sekretar:
Andrej Gregor Rode
Advance Bank Centre
6/60 Marcus Clarke Street
Canberra City
Telefon: (02) 6243 4830
Fax: (02) 6243 4827
Embassy of
Republic of Slovenia
P.O.Box 284 Civic
Square
Canberra ACT 2608
Domača stran na internetu:
<http://slovenia.webone.com.au>
E-mail: vca@mzz-dkp.gov.si

Veleposlaništvo je odprto
vse delovne dni od
9.00 - 17.00
uradne ure so od
10.00 - 14.00

Konzulat Avstralije
Častni konzul
Viktor Baraga
Trg Republike 3/XII,
Ljubljana 1000 Slovenija
Telefon: + 386 1 425 4252
Fax: + 386 1 426 4721
E-mail:
austral.cons.sloven@siol.net

Veleposlaništvo RS
v Canberri obvešča,
da bodo konzularne ure
v

nedeljo 8. decembra
od 3 - 5 PM

v Slovenskem klubu v
Perthu 131 James
Street, Guilford WA
6055

Vlada potrdila strategijo za sklepni del pristopnih pogajanj z EU

LJUBLJANA (STA) - Vlada je podelila mandat pogajalski ekipi z EU za sklepni del pristopnih pogajanj, na katerem bodo dorečeni finančni vidiki slovenskega vstopa v Evropsko unijo. Podrobnosti niso znane, saj vlada nasprotni strani ne želi razkriti pogajalske strategije, vendar pa je jasno, da gre za zeleno luč za nadaljevanje pogajanj po zastavljenih parametrih, katerih cilj je zagotoviti čim boljše finančne pogoje slovenskega vstopa v EU.

Tako je bilo namreč dogovorjeno na sestanku vodij strank vladne koalicije, ki so se o mandatu slovenskih pogajalcev z EU uskladili tik pred zasedanjem vlade. Po koalicijskem sestanku je premier in predsednik LDS Janez Drnovšek dejal, da pogajalski cilj ostaja enak - zagotoviti čim boljši neto prejemniški položaj Slovenije v odnosu do skupnega evropskega proračuna. Dejal je tudi, da so prioritete vse odprte točke v pogajanjih. Iz izjav vodij koalicijskih strank pa je bilo razbrati, da bosta vprašanji neposrednih plačil v kmetijstvu in razvoja podeželja deležni posebne pozornosti.

Javno se vodja pogajalcev, minister za evropske zadeve Janez Potocnik, na pridobljeni mandat še ni odzval, so pa na službi vlade za evropske zadeve izrazili zadovoljstvo nad potrjenim. Pogajalska strategija za sklepni del pristopnih pogajanj bo po predpisani proceduri v razpravo in odobritev ponujena tudi odboru državnega zbora za zunanje zadeve.

Čeprav o sklepnih pogajalskih prioritetah oziroma o minimumih še sprejemljivega za Slovenijo prvaki vladne koalicije niso govorili, je bilo iz njihovih izjav razbrati, da bo posebna pozornost v sklepnem delu pogajanj posvečena predvsem neposrednim plačilom v kmetijstvu in razvoju podeželja.

Še posebej je to izpostavil predsednik SLS in kmetijski minister Franc But. Poudaril je, da je prioriteta zagotovitev polne upravičenosti slovenskih kmetov do neposrednih plačil, bodisi v celoti iz evropske blagajne, bodisi z doplačevanjem iz nacionalnega proračuna. Tu Slovenija ne sme popustiti - doseči moramo, da dobi, kar ji gre po ekonomski logiki, je dejal predsednik SLS, ki je menil, da mora biti zagotavljanje okoliščin, v katerih bodo slovenski kmetje lahko uživali polno vrednost neposrednih plačil, ena temeljnih prioritet.

Tudi vodja ZLSD in predsednik parlamenta Borut Pahor je podprl stališče, da naj Slovenija na pogajanjih pri vprašanih kmetijstvu in razvoju podeželja postavi ostre zahteve. Mora pa biti Slovenija v svojih pričakovanih realna, je dodal Pahor, ki je sicer prepričan, da nek maneverski pogajalski prostor obstaja in ga je moč s spretno diplomacijo tudi izkoristiti. Slovenija lahko tako dobi več, sploh v primerjavi z obeti izpred meseca dni, ko so iz Bruslja prihajale vesti o precej trši finančni poziciji, kot jo je nato na vrhu v Bruslju zavzela EU, je dejal.

Da je slovenska pozicija po vrhunskem zasedanju EU v Bruslju, na katerem je petnajsterica 25. oktobra zavzela skupno stališče glede financiranja naslednjega vala širitve, boljša od pričakovane, je menil tudi premier Drnovšek. Sploh zato, ker EU prihodnjim članicam ob vstopu ni obljubila le neto prejemniške pozicije, temveč finančno ugodnejši položaj v primerjavi s stanjem pred članstvom.

To pomeni, da bi Slovenija iz skupne blagajne v prvem letu članstva, predvidenem v 2004, morala dobiti najmanj toliko, kot bi bila vredna zanjo namenjena predpristopna pomoč v 2003. In v letu dni pred vstopom v EU bo ta po slovenskih ocenah vredna 88 milijonov evrov, je danes povedal Janez Drnovšek. Pri tem gre sicer spomniti, da se slovenski izračun od sedanjega evropskega razlikuje. Evropska unija namreč računa, da bo Slovenija v letu pred pridobitvijo članstva prejela okrog 45 milijonov evrov predpristopne pomoči.

Zadovoljstvo z doslej doseženim in zaupanje, da bodo pogajanja tudi v prihodnje tekla uspešno, pa je po koalicijskem vrhu izrazil predsednik DeSUS Anton Rous.

Sicer pa tokratna usklajevanja koalicijskega vrha o pristopnih pogajanjih z EU niso bila zadnja. Janez Drnovšek je namreč napovedal, da se bodo prvaki koalicije po vsej verjetnosti znova sestali okrog 15. novembra. Takrat bodo ocenili potek pristopnih pogajanj, po Drnovškovih besedah pa skušali opredeliti tudi možni datum za sklic referendumu o članstvu v EU. Ta bo enkrat po podpisu pristopne pogodbe z Evropsko unijo, ki je načrtovan za aprila prihodnje leto.

Slovenska vlada je strategijo za sklepni del pogajanj potrdila dan zatem, ko se je Slovenija v Bruslju sešla na prvem pogajalskem krogu z unijo po bruseljskem vrhu. Šlo je za neformalne pogovore, na katerih je EU državi prvič konkretno predstavila, kaj lahko pričakuje na podlagi dogovora o financiranju širitve, med petnajsterico dogovorjenega na vrhu v Bruslju. Po torkovem sestanku je Potočnik dejal, da je osnovno pogajalsko izhodišče EU za Slovenijo nesprejemljivo ter zatrdil, da bo pogajalska ekipa storila vse, da bo evropsko stran prepričala v nujnost njegove spremembe.

EU načrtuje, da bo s Slovenijo in s še devetimi kandidatkami za članstvo pristopna pogajanja sklenila pred iztekom leta, konkretno pa na decembrskem vrhunskem zasedanju v Kopenhavnu. Premier Drnovšek je glede možnosti za sklep pogajanj po zastavljenih nactih danes izrazil optimizem. "Ocenjujemo, da bodo pogajanja res sklenjena v Kopenhavnu", da ni več takšnih ovir na poti, ki bi to preprečile, je izjavil. Pristopne pogodbe s prihodnjimi članicami EU načrtuje podpisati spomladi prihodnje leto, medse pa novinke sprejeti v letu 2004.

Irish Times o slovenskem vključevanju v EU

Dublin, (STA) - Mala alpska državica se boji, da bo z vstopom v EU postala neto plačnica v bruseljski proračun, je uvodoma v pripevku o Sloveniji z naslovom Uspešna balkanska država se boji, da bo z vstopom v EU postala neto plačnica je pisal irski časnik Irish Times. Ko bo Evropska komisija objavila letno poročilo o napredku držav kandidat za članstvo v EU, bo Slovenija zagotovo dobila dobro oceno, še dodaja omenjeni irski časnik. V svojem prispevku o Sloveniji Irish Times navaja tudi besede vodje generalnega direktorata EU za širitev Eneka Landaburuja, da je bila Slovenija v pogajanjih z EU doslej zelo uspešna.

Kot v prispevku Irish Times še povzema Landaburuja, poteka usklajevanje slovenske zakonodaje z zakonodajo EU zelo dobro, z doseganjem političnih in gospodarskih meril država nima težav, Slovenija pa je tudi v upravnem smislu ena izmed najbolj pripravljenih kandidat. EU v pogajanjih s Slovenijo doslej ni imela resnejših težav, razlog za to pa so verjetno visoka razvitost države, dobri upravni postopki, uspešna podjetja in učinkoviti pogajalci. Bruselj sicer Sloveniji predlaga izpeljavo nekaterih reform in privatizacijo nekaterih državnih podjetij, vendar je država le deset let po odcepitvi od Jugoslavije glede vključevanja v Evropo, na dobri poti. Irski časnik navaja tudi mnenje politologinje dr. Vlaste Jalušič z Univerze v Ljubljani, ki meni, da so med ugodnimi učinki pridruženja povezavi gospodarske prednosti, ki jih bo naši državi prineslo članstvo v uniji, za razliko od ostalih kandidat, šele na drugem mestu. Bistvo slovenske pridružitve uniji je v priključitvi k Zahodu in s tem v dokončnem pretrganju vezi s "krzavim" Balkanom, razlaga prizadevanja slovenske politike zadnjih desetih let Jalušičeva. Obenem dodaja, da Evropska komisija sicer poudarja, da država ob vključitvi v unijo ne bo neto plačnica v bruseljski proračun, a nekateri ljudje v to ne verjamejo. Zgodba jih preveč spominja na čase nekdanje Jugoslavije, ko je Slovenija finančno podpirala ostale jugoslovanske republike, sama pa od tega ni imela veliko. Prav ta dejstva govorijo v prid nasprotnikov slovenskega članstva v uniji. Po pisanju Irish Timesa pa bodo slovenski državljani po mnenju Jalušičeve na referendumu glasovali za članstvo v povezavi.

Letos 11-letni tolar bo z nami vsaj še pet let

"Upam, da bo tolar svoje življenje zaključil kot trdna in uspešna valuta ter da bo prehod na evro naravna pot v novo valuto, ki bo prinesla številne prednosti," je na slovesnosti ob 11-letnici slovenske denarne samostojnosti dejal guverner Banke Slovenije Mitja Gaspari. 8. oktobra 1991 je Slovenija stopila na pot denarne osamosvojitve. Glede na osnovni zunanje-politični cilj Slovenije, da čimprej postane članica EU in Evropske denarne unije (EMU), pred tolarjem ni več dolga življenjska doba. "Realno pa je pričakovati, da bi Slovenija evro lahko prevzela med letoma 2007 in 2010," je povedal Gaspari.

Tečajnica Banke Slovenije

Srednji devizni tečaj (29. oktobra 2002)

Država (enota)	tolarjev	Država (enota)	tolarjev
EMU (1 EUR)	228,9717	Madžarska (1 HUF)	0,9510
Avstralija (1 AUD)	129,9868	Poljska (1 PLN)	57,5508
Danska (1 DKK)	30,8081	Švedska (1 SEK)	25,1559
Hrvaška (1 HRK)	30,5969	Švica (1 CHF)	156,4014
Japonska (1 JPY)	1,8866	V. Britanija (1 GBP)	362,5264
Kanada (1 CAD)	149,4496	ZDA (1 USD)	232,5530

Komisija DZ za odnose s Slovenci po svetu za tri dopolnila k proračunu

Ljubljana, (STA) - Komisija DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu se je na današnji nujni seji kot zainteresirano delovno telo seznanila s predlaganimi spremembami proračuna za prihodnje leto in predlogom proračuna za leto 2004. Sprejela je sklep, da bo pripravila tri dopolnila k proračunskim predlogom, ki se nanašajo na izdatke zunanjega ministrstva, jih potrdila na korespondenčni seji, nato pa poslala v presojo matičnemu odboru. Predsednik komisije Franc Pukšič je izrazil upanje, da bo vlada upoštevala predloge komisije. Vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, državni sekretar na MZZ Iztok Simoniti, pa je na seji opozoril na vnovično zmanjševanje proračunskih sredstev, namenjenih Slovincem v zamejstvu in po svetu.

Kot je na seji še poudaril Pukšič, gre v predlogu spremembe proračuna za leto 2003 za zmanjševanje sredstev, ki so bila sprva predvidena v proračunu, in sicer za kakih 41,5 milijona tolarjev. S temi sredstvi bi rešili marsikateri vrnitev Slovencev po svetu, zato je predsednik komisije predlagal vrnitev odtegnjenih sredstev Uradu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Pukšič je še predlagal, da se v predlogu proračuna za 2004 sredstva, namenjena za uresničevanje ustavnih obveznosti Slovenije do Slovencev v zamejstvu in po svetu, poveča z 71 milijonov na 200 milijonov tolarjev. Predsednik komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je tudi predlagal uvedbo nove postavke za vprašanje repatriacije Slovencev po svetu, za kar naj se nameni 15 milijonov tolarjev.

Pukšič se je dotaknil tudi sredstev, ki so za manjšino namenjena v proračunih ministrstva za šolstvo, znanost in šport ter ministrstva za kulturo. Pri tem je opozoril, da je v spremembah proračuna za 2003 v okviru ministrstva za šolstvo za šolstvo narodnosti in zamejstva namenjenih 1,5 milijona tolarjev manj, kot je bilo sprva predvideno, vendar pa bi bila po njegovem mnenju ta sredstva potrebna.

Vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Simoniti je na seji dejal, da jim ni uspelo dobiti sredstev za vse načrte. Zagotovil je, da bo skušal urad kljub temu svoje dejavnosti vzdrževati na isti ravni, vendar pa bo po njegovih besedah z dobljenimi sredstvi zelo težko razširiti te dejavnosti. Simoniti je še opozoril, da se odstotek proračunskih sredstev, namenjenih za Slovence v zamejstvu in po svetu, od leta 1994 znižuje.

Stališča znana prej, a odločitev o širitvi bo sprejeta šele na vrhu v Pragi

Bruselj, (STA) - Stališča 19 držav članic zveze NATO, koliko novih držav povabiti v zavezništvo, bodo znana tik pred vrhom v Pragi, toda končna skupna odločitev o širitvi bo sprejeta šele prvi dan srečanja, na zasedanju Severnoatlantskega sveta 21. novembra, je v Bruslju napovedal generalni sekretar zveze NATO George Robertson. "Stališča bomo poznali tik pred vrhom, toda kolektivno odločitev bo sprejel Severnoatlantski svet ob približno 9.35 21. novembra v Pragi," je na delovnem zajtrku za Centru za evropsko politiko dejal Robertson.

"Povabilo bo v Pragi izdano od ene do devetim kandidatkam, širitveni proces pa bo sklenjen v letu 2004," je povedal Robertson. "Odločitev še ni sprejeta. V prihodnjih dneh se bom ločeno sestal z veleposlaniki vseh članic, ki mi bodo sporočili uradna stališča svojih vlad. Če se bo kaj zapletlo, bo na voljo še nekaj dni za rešitev problema, sicer pa bom po prihodnjem tednu imel potrebne podatke. Toda namenoma bomo počakali in ohranili pritisk na kandidatke ter demokratičnim procesom pustili čas. Nenazadnje je bil ameriški kongres izvoljen šele pred dvema dnevoma in še mora oblikovati svoj pogled," je menil generalni sekretar.

Grizold pred vrhom v Pragi: Članstvo Slovenije v NATO nekaj šteje

Ljubljana, (STA) - Projekti, ki si jih je slovensko obrambno ministrstvo zadalo do novembrskega vrha zveze NATO v Pragi, so v glavnem pod streho, v pripravi je strateški pregled obrambe, ki bo vseboval tudi izhodišča za pristopna pogajanja z zvezo NATO, potekajo tudi že čisto konkretne priprave na postopke po pričakovnem prejetju povabila v zavezništvo. "Pripravljeni smo," je v pogovoru za STA manj kot mesec dni pred zavezniškim vrhom v Pragi, kjer bo več držav kandidatki povabljenih v članstvo, dejal

V Evropskem parlamentu naj bi leta 2004 sedelo tudi 7 slovenskih poslancev

LJUBLJANA (STA) - Državni zbor bo dokončno odločal o predlogu zakona o volitvah poslancev iz RS v Evropski parlament, saj ga poslanke in poslanci danes v okviru druge obravnave niso dopolnili z nobenim amandmajem. S sprejetjem tega zakona bo - ob načrtovanem vstopu Slovenije v Evropsko unijo leta 2004 - omogočena izvedba volitev v Evropski parlament in s tem vključitev v institucionalno strukturo EU. Pogodba iz Nice za poslance, izvoljene v Sloveniji, sicer določa sedem mest v tej edini evropski instituciji z neposredno izvoljenimi člani. Po besedah notranjega ministra Rada Bohinca je pozitiven izid ponovitvenega irskega referenduma o ratifikaciji pogodbe iz Nice (oziroma podpora irskih volivcev širitvi EU) le še dodatno utrdil pravico do sedmih poslanskih mest, kot tudi letnico 2004.

Sicer pa zakon predvideva, da bodo imeli volilno pravico za volitve v Evropski parlament vsi slovenski državljani, ki imajo volilno pravico pri volitvah v državni zbor (tu gre za pravico voliti in biti izvoljen), v skladu z evropskimi predpisi pa bodo imeli volilno pravico pod enakimi pogoji kot slovenski državljani tudi državljani držav članic EU, ki imajo stalno bivališče v Sloveniji, in sicer pod pogojem, da jim ni bila odvzeta volilna pravica in da so vpisani v volilno evidenco. Zaradi bolj zahtevne evidence v primerjavi z državnimi volitvami je že omenjenima dodan še pogoj, da ima volivec stalno bivališče v Sloveniji na zadnji dan, ko je še možno vlagati kandidature.

Kandidate za evropske poslance lahko predlagajo bodisi volivci bodisi politične stranke. Če bo to storila ena stranka, bo pod kandidaturo potreben podpis najmanj štirih poslancev ali 1000 volivcev, če pa bosta kandidature vlagali dve ali več političnih strank, bo potreben podpis šestih poslancev ali 1500 volivcev. V primeru, da bodo predlagatelji le volivci, pa si bodo morali kandidati zagotoviti najmanj 3000 njihovih podpisov. Volilni sistem, ki velja za volitve v Evropski parlament, naj bi bil tudi v Sloveniji - podobno kot to velja za večino držav v EU - proporcionalen s preferencnim glasovanjem, pri čemer bo država glede na majhno število poslancev, ki bodo izvoljeni, ena sama volilna enota.

Zanimiva dimenzija zakona je tudi vprašanje plač in drugih nadomestil prihodnjih evropskih poslancev iz Slovenije. V skladu z evropskimi pravili zakon vprašanje ureja v okviru predpisov, ki veljajo za poslance državnega zbora. Evropski poslanci iz Slovenije naj bi torej imeli enake plače kot njihovi kolegi, ki bodo sedeli v domačih poslanskih klopeh. Za prihodnje evropske poslance iz Slovenije bodo nasploh veljale enake omejitve kot za poslance v nacionalnem parlamentu, tako pri prejemanju daril kot pri nezdržljivosti funkcij. Poslanci v Evropskem parlamentu na primer hkrati ne bodo mogli biti tudi poslanci DZ oziroma ne bodo smeli niti profesionalno niti neprofesionalno opravljati županskih funkcij, ipd.

Zadnje volitve v Evropski parlament so bile leta 1999, naslednje pa bodo leta 2004. Poslanci se volijo za obdobje petih let z možnostjo ponovne izvolitve. Sicer pa pomenijo volitve poslancev v Evropski parlament tudi tekmovanje političnih strank za pomemben delež oblasti, ne sicer neposredne, znotraj države, temveč posredne, ki se izraža z določenim vplivom na odločanje v Evropskem parlamentu.

Sprejetje oz. uveljavitev novega zakona bo - zlasti zaradi izvedbe volitev - precej obremenilo državni proračun. Volilno pravico bo v Sloveniji po ocenah vlade uresničevalo 1,6 milijona volivcev, pri čemer bo sistem organizacije in izvedbe volilnih postopkov soroden tistemu pri državnoborskih volitvah. To pomeni, da bo tudi strošek na posameznega volivca identičen strošku na volivca pri volitvah v državni zbor (okrog 3 evre ali več kot 670 tolarjev na volivca, kar bi skupaj zneslo 4,8 milijona evrov ali več kot milijardo tolarjev).

slovenski obrambni minister Anton Grizold. Minister, ki je zavrnil nekatere kritike in pomisleke, povezane z vstopanjem Slovenije v zavezništvo, je prepričan, da slovensko članstvo "nekaj šteje", in opozarja, da si morajo Slovenci "naliti čistega vina in povedati, ali smo stopili na pot razvoja in torej sprejemamo predvsem pozitivne, pa tudi nekatere negativne posledice tega, ali pa bomo stopicali na mestu".

Kaj nas čaka v Evropski zvezi?

Vprašanje postavljeno škofu dr. Rodetu v tedniku Družina: *Pred kratkim ste se zavzeli za priključitev Slovenije k Evropski zvezi. Tudi veliko Slovencev je naklonjenih vstopu v to evropsko povezavo. Sam nisem tako prepričan, da nas tam čaka "raj" in da se tam kristjanom pišejo boljši časi. Še posebej bode v oči, da je Evropska zveza odklonilna do predlogov, da bi evropska konvencija priznala vlogo krščanstva v zgodovini Evrope. Hvala za vaše mnenje.* ANTON T., Ljubljana

Dr. Franc Rode odgovarja takole: Spoštovani gospod Anton, morda je malo preveč reči, da sem se zavzel za priključitev Slovenije k Evropski zvezi. V svoji pridigi na veliki šmaren na Brezjah sem spregovoril o našem vstopu v Evropo kot o najverjetnejši perspektivi, ki je pred nami, in predpostavljaj, da je to najbolj naraven korak v naši zgodovini. Kot vi tudi jaz nisem prepričan, da je tam "raj" za narode, ki se pripravljajo na vstop. Ni pa tudi tisti črni scenarij, kot nam ga rišejo nekateri, ki čutijo nepremagljiv odpor do Evrope. Mene ni med njimi.

Gledano trezno in brez čustvene zamegljenosti, je vključitev Slovenije v Evropsko zvezo naravna in najboljša rešitev. Nasprotnike Evrope bi vprašal, kakšno drugo možnost ponujajo in kako si zamišljajo prihodnost naše dežele zunaj Evrope. Ti nas namreč obkladajo s svojim protievropskim gnevom, ki mu ne vidim razloga, ne predstavijo pa alternativne rešitve v primeru naše odsotnosti iz Evrope.

Ko sem pred dvema letoma ob nekem mednarodnem srečanju vprašal libonskega nadškofa Policarpa, ali se njegovi domovini Portugalski splača članstvo v Evropski zvezi, mi je odgovoril: "Navsezadnje, da. Prva leta so sicer trda in pri mnogih se pojavi dvom, ali je bil korak pravičen, potem pa je iz leta v leto bolj jasno, da Evropa prinaša velik gnotni napredek." "Kaj pa duhovno stanje? Se je po vstopu v Evropsko zvezo kaj spremenilo?" "Da, vstop v Evropo je za nas pomenil vdor divjega liberalizma in porabniške miselnosti," mi je odgovoril portugalski nadškof.

Mislím, da je v teh odgovorih dokaj dobro nakazana tudi problematika srednjeevropskih narodov, ki se pripravljajo na vstop v Evropsko zvezo. Čeprav je ta danes manj radodarna, kot je bila pred sedmimi leti, ko je sprejemala Finsko, Švedsko in Avstrijo, sicer gospodarsko dobro razvite države, se bo vendar po treh ali štirih letih izkazalo, da se nam je vstop gospodarsko splačal. Nobena država Evropske zveze namreč ne obžaluje svojega koraka, češ da je gospodarsko na slabšem kot prej.

Drugo je vprašanje moralnih vrednot in sploh duhovnega stanja, ki ga vnaša priključitev Evropski zvezi. Kar zadeva "nebrzdani liberalizem", pred katerim nas je svaril Janez Pavel II. leta 1996 v Stožicah, mislim, da je v polnem razmahu in mu Evropa verjetno ne bo dala dodatnega zagona. Enako mislim o porabniški miselnosti, ki so ji podlegli mnogi. To so pač naše nevarnosti, naše skušnjave, proti katerim se moramo boriti v Evropi ali zunaj nje. Izid tega boja je odvisen od naše duhovne moči, od našega modrega gledanja na svet in na življenje, od zahtevnosti našega srca, ki je ustvarjeno za kaj več kot za zadovoljevanje gnotnih potreb in telesnega poželenja. Prepričan sem, da nas bo srečala pamet, kot pravimo. Da bo Evropo srečala pamet in da se bo odprlo novo obdobje, kjer bodo imele duhovne vrednote tisto mesto, ki jim gre v uravnoteženju in harmonični civilizaciji.

Podobno je vaše vprašanje o odklonilnem stališču Evropske zveze do svoje krščanske preteklosti. Znano je, da je iz temeljne listine v Nici izpadel izraz "religiozna dediščina" na zahtevo nekdanjega predsednika vlade Lionela Jospina, svoj čas militantnega trockista, sicer pa trdega ateista in neprijaznega krščanstvu. Mož je sicer dokaj klavmo zapustil politično prizorišče in upati je, da se bo stališče Evrope do lastne preteklosti spremenilo. Če se namreč brez predsodkov ozremo v evropsko zgodovino, vidimo, da je evropska istovetnost nerazumljiva brez krščanstva, da sta Cerkev in Evropa med seboj tesno povezani in da se med seboj bogatita z vrednotami, ki so hkrati krščanske in človeške, kot so človekovo dostojanstvo, čut za pravičnost in svobodo, delavnost, podjetnost, solidarnost itd. Res pa je, da te vrednote niso nikoli dokončno osvojene in povsod sprejete, zato se moramo stalno zanje boriti. Danes v Sloveniji, jutri v širšem evropskem okviru.

Vsekakor je krščanska sled v Evropi tako močna, da je nihče ne bo mogel izbrisati. Kar ni uspelo komunizmu, ne bo uspelo marksoliberalizmu.

Vstop v Evropsko zvezo ima za nas posebno pozitivno plat, na kar nas opozarja Drago Jancar, ko piše: "Ze zato si želim evropskega povezovanja, da bi v moji domovini vsaj na področju medijev in političnega življenja premagali svojo totalitarno preteklost in začeli živeti normalno" (Brioni, Ljubljana 2002, str. 19).

Domnevam, da se bo prej ali pozneje to zgodilo, da bomo namreč premagali svojo totalitarno preteklost na področju medijev, ko bomo del Evropske zveze. Kajti Evropa preprosto ne more trpeti takega nedemokratskega stanja, kot je pri nas, in to na tem občutljivem področju, kot so javna glasila. Stanje, kot je naše, je neevropsko, da bralec, poslušalec in gledalec nimajo možnosti primerjati dveh različnih stališč, ker vsa sredstva obveščanja zagovarjajo samo eno opcijo, so za enega človeka proti drugemu, ali obratno. Čudim se, da se Slovenci še niso naveličali te enostranskosti in da si ne želijo pogledati na stvari in ljudi tudi iz kakšnega drugega zornega kota. Temu medijskemu monopolu naravno sledi politični monopol. Dolgoročno bo v Evropi težko vzdrževati tako stanje in zato: Živela Evropa!

Kajti Evropa kljub svojim pomanjkljivostim stoji trdno na svojih demokratičnih in humanističnih temeljih. Ko bomo njen del, se bodo naša miselna obzorja, ki jih je pol stoletja oklepala ozka marksistična vizija sveta in življenja, razširila in marsikatero stvar bomo videli drugače: predvsem zgodovino, politiko in kulturo. Pa tudi Cerkev. Zato se veselim vstopa Slovenije v Evropsko zvezo, ker se veselim novih, sproščenih miselnih obzorij, več demokracije v politiki, več pluralizma v medijih, več zlahtnosti v medsebojnih odnosih.

Štirideset strokovnjakov o zdomstvu in izseljenstvu

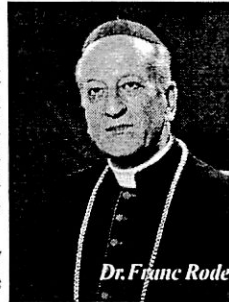
Radenci, (STA) - Pod naslovom Sezonstvo in izseljenstvo v panonskem prostoru: Sosedstvo Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije se je v Radencih začela mednarodna konferenca, na kateri se je do predstavilo štirideset predavateljev iz Slovenije in tujine. Prestavili so svoje poglede na migracijsko dinamiko panonskega prostora. Pod pokroviteljstvom predsednika republike Milana Kučana so konferenco pripravili Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU iz Ljubljane, Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija s Petanjcev ter Inštitut za migracije in narodnosti iz Zagreba.

Vodja programskega sveta fundacije dr. Šiftarja, dr. Anton Vratuša je povedal, da so organizatorji zadovoljni tako zaradi velikega odziva strokovnjakov kot mladih raziskovalcev s soboške in ljutomerske gimnazije, ki so se jim z raziskavama o izseljevanju iz Pomurja pridružili prvič.

Med nastopajočimi bodo tudi štirje izseljenci, ki bodo predstavili lastne izkušnje: Esther Cmor (Prekmurski arhiv v Argentini), dr. Vladimir Kos (Literarno ustvarjanje prekmurskega Slovence na Japonskem), Venčeslav Šprager (Sprehod po zabrisanih poteh) in Lev Detela (Reminiscence na panonske slovenske emigrantske avtorje v kontekstu dogajanja po drugi svetovni vojni). Ob simpoziju so Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, Slovenski etnografski muzej, Gimnazija Murska Sobota in Gimnazija Ljutomer v hotelu Radin pripravili razstavo Med in sol tujine - pomurski izseljenci se predstavijo. Kot so ugotovili raziskovalci, "sodi prav izseljenstvo med tiste družbene pojave, ki so življenje na slovenskem etničnem ozemlju v 19. in 20. stoletju najbolj bistveno zaznamovali. Vplivalo je tako na življenje tistih, ki so odšli, kot tudi tistih, ki so ostali doma, saj se je v stoletju in pol izselilo kar 500 tisoč ljudi. Danes živi v tujini več kot 20 odstotkov Slovencev in njihovih potomcev, ki se še zavedajo slovenskega etničnega izvora. Vedno znova ugotavljamo, da v Sloveniji skoraj ni družine, ki bi ne imela v tujini vsaj enega sorodnika."

Slovenija ostaja močna kandidatka

Ljubljana, (STA) - Slovenija ostaja močna kandidatka za NATO, je v pogovoru za tednik Mag dejal ameriški veleposlanik v Sloveniji Johnny Young. Povedal je, da je bila v preteklih desetih dneh na obisku v Sloveniji strokovna skupina, ki so jo sestavljali predstavniki različnih vladnih uradov. Odšla je s pozitivnimi vtisi, zaznali pa so dve skrb zbujajoči področji: delež denarja, ki ga Slovenija namenja za vojsko, in javna podpora zvezi NATO, je povedal veleposlanik. V zvezi s prvim je ameriška stran od slovenskega premiera prejela zagotovila, da se bo odstotek financiranja vojske zviševal in do leta 2008 dosegel raven dveh odstotkov, glede javne podpore priključitvi pa je veleposlanik Young izrazil upanje, da se ta res izboljšuje.

Dr. Franc Rode

Obisk delegacije iz Avstralije v Sloveniji - možnost za poglobitev prijateljstva

Ljubljana, (STA) - Predsednik državnega zbora Borut Pahor je sprejel predsednika spodnjega doma parlamenta avstralske zvezne države Novi Južni Wales Johna Henryja Murrayja z delegacijo. Sogovorniki so na srečanju preučili razmere v obeh državah, predvsem razmere v Sloveniji, ki so po Pahorjevih besedah prelomne za slovenske zunanje-politične ambicije, Murray pa je, tako Pahor, izrazil pozitiven odnos do gospodarskih in socialnih reform v Sloveniji. Obisk delegacije iz Avstralije po besedah predsednika DZ predstavlja možnost za poglobitev prijateljstva med obema narodoma in državama. Kot je povedal Murray, je avstralska delegacija na srečanju izrazila željo po sodelovanju in vzajemni podpori s Slovenijo.

Pahor je izrazil zadovoljstvo nad obiskom in dejal, da se je Murray izkazal kot velik prijatelj Slovenije in ima velike zasluge za razvoj odnosov med državama. "Zdi se, da je medsebojna naklonjenost kljub veliki oddaljenosti usojena, kajti Avstralija je bila prva neevropska država, ki je priznala slovensko neodvisnost," je še povedal Pahor. Ob tem je dodal, da v Avstraliji živi ugledna slovenska skupnost, ki predstavlja most med dvema narodoma. Kot je še spomnil, s dovoljenjem Murrayja v prostorih parlamenta v Sydneyu že vrsto let potekajo tudi proslave ob slovenskem državnem prazniku. Kot je dejal predsednik spodnjega doma parlamenta Novega Južnega Walesa, zgodovina Avstralije izvira iz Evrope. Murray prihodnost Avstralije sicer vidi na območju Azije in Pacifika, vendar po njegovih besedah to ne pomeni, da Avstralija zanemara povezave z Evropo, ki so se v preteklosti izkazale za zelo uspešne, tako na gospodarskem kot kulturnem področju.

Po besedah Murrayja je Avstralija tehnološko zelo razvita, vendar po številu prebivalcev majhna država. Zelo dejavna je zlasti na področju trgovine, geografsko pa ima strateško zelo pomemben položaj za trgovanje s celotnim območjem Azije, je povedal Murray in dodal, da bo tudi Slovenija ob vstopu v zvezo NATO in Evropsko unijo pridobila na strateški poziciji. Slovenski in avstralski sogovorniki o konkretnih oblikah sodelovanja sicer niso govorili, saj gre, kot je izpostavil Murray, tokrat za predhodni obisk. Po tem "prebitem ledu" pa bo sledilo tudi konkretno sodelovanje, k čemur naj bi pripomogel načrtovan obisk slovenske delegacije v Avstraliji.

Predsednik DZ je dodal, da avstralski sogovorniki Slovenijo kljub temu, da je majhna država v Evropi, vidijo kot dovolj zanimivega poslovnega partnerja. Murray pa je menil, da je v tem trenutku potrebno biti realističen, saj vlagatelji ne želi tvegati z obsežnimi vlaganji v Sloveniji, dokler se ne razjasni članstvo v zvezi NATO in EU. Po Pahorjevih besedah pa praktično ni strahov, da se oba cilja ne bi uresničila. Predsednika spodnjega doma parlamenta Novega Južnega Walesa je danes še sprejel tudi predsednik države Milan Kučan. Z Murrayjem sta se med drugim pogovarjala o možnostih gospodarskega sodelovanja med državama, ki kaže pozitivne rezultate, vendar obstajajo še številne neizrabljene možnosti. Spregovorila sta tudi o položaju in življenju Slovencev v Avstraliji, so sporočili iz urada predsednika države. Murrayja je na delovnem kosilu sprejel tudi zunanji minister Dimitrij Rupel.

Gospoda Brežnika, tudi člana delegacije, smo zaprosili še za nekaj dodatnih podatkov, ki nam jih je posredoval:

Delegacijo, ki je pred obiskom Slovenije obiskala se Litvo, so sestavljali poleg Speakerja še njegov šef kabineta Craig Munnings; The Hon. Brian Vaughan, upokojeni član gornjega doma - NSW, Ald. Michael Wroblewski, prvi župan sydneyjske občine Canada Bay in sicer tudi poslovnež Viktor Sliteris, častni generalni konzul Litve in poslovnež s soprogo; Alfred Brežnik, častni generalni konzul RS. Člani delegacije so, kot v Litvi, tudi v Sloveniji predstavili nekaj zanimivih ponudb avstralskih podjetij. Tako, da je prišlo tudi že do konkretnih pogovorov.

V Ljubljani je delegacija poleg že zgoraj (STA poročilo) omenjenih sprejemov in srečanj obiskala se novo trgovino HARVEY NORMAN, ki je največja avstralska investicija v Sloveniji in tovarno TUBA, katere večinski lastnik je g. Dušan Lajovic. Speaker je se na povabilo prof. dr. Bogomila Ferfila, predaval študentom političnih ved v programu svetovnih študijev - predvsem o avstralskem parlamentarnem sistemu. Poleg Kranjske gore in Bleda si je delegacija ogledala se naše Primorje. V Kopru so nam predstavili Luko Koper, kjer je uprava luke pokazala precej zanimanja za sodelovanje s sydneyjsko luko. V Piranu je pa delegacijo sprejela gospa županja. Slovenija je naredila na člane delegacije neverjetno lep vtis. Ne samo turistično čudovite, ampak tudi kot razvite in kulturne zapadno evropske države, ki se popolnoma nič ne razlikuje od svojih zapadnih sosed. Da o slovenski gostoljubnosti sploh ne govorimo.

Nova pediatrična klinika bo končana do konca leta 2006

V upravi Ustanove za novo pediatrično kliniko v Ljubljani smo že spomladu ugotovili, da se obljube o začetku gradnje nove PK (poleti 2002) ne bodo uresničile, zato smo želeli vzpodbuditi Ministrstvo za zdravje in Vlado, da spoštuje sprejete zakone in pospešita začetek in dokončanje izgradnje nove PK. V ta namen smo organizirali zelo odmevno akcijo zbiranja podpore preko elektronske pošte. Naš protest nad nerazumnim zavlačevanjem zaradi številnih revizij in racionalizacij in zahtevo, da se končno začne in v rokih konča z gradnjo, je podprlo izjemno veliko število državljanov in državljanek in še posebej staršev hudo bolnih otrok in mladostnikov, ki nas dnevno opozarjajo, da so razmere v stari Pediatrični kliniki naravnost nevzdržne.

Nova pediatrična klinika - vizija

Avstralski strokovnjak, pediater prof. dr. John De Campo, ki je bil deset let generalni direktor Kraljeve otroške bolnišnice v Melbournu, je predstavil svoja priporočila, kakšna naj bi bila nova pediatrična klinika in kako naj bo organizirana bolnišnična pediatrična mreža v Sloveniji. Revizijo oziroma strokovno mnenje je naročilo Ministrstvo za zdravje, ki je tudi zagotovilo, da bodo tudi vse druge investicije v bodoče obravnavane z enakimi merili in striktno zahtevo po maksimalni racionalizaciji.

Ustanova za novo pediatrično kliniko v Ljubljani se je vedno zavzemala in tudi veliko naredila za to, da pediatrično kliniko čim prej zgradimo, ker jo otroci res potrebujejo. Načrtovanje pa je bilo in je stvar investitorja (Ministrstva za zdravje) oziroma strok: medicinsko-funkcionalni program medicinske in vse, kar je v zvezi z načrtovanjem arhitekture ter s samo izgradnjo drugih ustreznih strok.

Obenem pa smo in bomo kot del civilne družbe vedno zagovarjali Pediatrično kliniko kot vrhunsko učno ustanovo, ki bo zagotavljala največ, kar lahko in moramo nuditi hudo bolnim otrokom in mladostnikom, saj nas nenazadnje k temu zavezuje Konvencija o otrokovih pravicah, katere podpisnica je Republika Slovenija.

Prepričani smo, da je stroka v Kliničnem centru, ki bo preučila priporočila iz Avstralije za novo Pediatrično kliniko, enakega mnenja in bo zato upoštevala tudi pravice otrok in staršev in omogočila »roooming in« doječim materam (kar pomeni ustreznost postelja in ne stol za mamo po porodu ob otrokovi posteljici) in ustrezno sobivanje staršem hudo bolnih otrok in mladostnikov, ki želijo noč prebiti ob svojem otroku.

Torej strinjali smo se in se tudi bomo z racionalizacijami, ki jih je že predlagala pediatrična stroka veliko pa Ministrstvo za zdravje, vendar ne v škodo stroke in otrok.

Zahtevamo pa, da investitor (Ministrstvo za zdravje) zagotovi vse, da bodo obljubljeni roki spoštovani!

Biserka Marolt Meden
 Predsednica uprave Ustanove
 V Ljubljani, 16. oktobra 2002

Se še spominjate akcije, ko smo avstralski Slovenci zbirali koale za pediatrično kliniko? Koale so "pripotovale" v Slovenijo 21. januarja 1997!

Predsedniški kandidati imajo "mlačen" odnos do sprave

Ljubljana, (STA) - V nevladni organizaciji Združeni ob Lipi sprave ocenjujejo, da so imeli doslej vsi predsedniški kandidati do vprašanja narodne sprave "mlačen" odnos. Vodja združenja Stanislav Klep je v odgovoru na novinarsko vprašanje napovedal, da bodo podprli tistega predsedniškega kandidata, ki si bo najbolj prizadeval za spravo. Dodal je, da jim je najbližja neodvisna kandidata s podporo SDS in NSi Barbara Brezigar, ki pa ji tudi "manjka zavzetost za narodno spravo". Današnja novinarska konferenca je sicer potekala pod naslovom Lipa sprave v narodu čaščena, pri predsedniških kandidatih nespoštovana, v najvplivnejših medijskih hišah pa osovražena. V združenju menijo, da nepriljubljenost Slovenije med državljani Evropske unije v raziskavi zadnjega Eurobarometra izvira iz strahu, ker je Slovenija ena od "dežel zločinov". "Na slovenskih tleh trohnijo kosti 300.000 ljudi, pobitih po drugi svetovni vojni. Pa to zgodovinsko dejstvo ne vznemirja naše zakonodajne, izvršne in sodne oblasti. Najbolj žalostno pa je, da ta dejstva ne ganejo tudi četrte veje oblasti, ki smo jo nekoč imenovali sedma sila," je povedal Klep. Vodja Lipe sprave se je hudoval predvsem nad "najvplivnejšima medijskima hišama", TV Slovenijo in Delom, ki o pogledih nevladnih organizacij površno ali pa sploh ne poročata, kar še posebej velja za Lipo sprave. "Zahtevamo, da naša oblast in medijske hiše storijo kaj za lepšo moralno podobo Slovenije," je novinarsko konferenco sklenil Klep.

Vem in ne vem, kako bo in kaj bo. Ampak bojim se ne

Predsednik republike Milan Kučan zaenkrat popolnoma izključuje možnost, da bi po izteku predsedniškega mandata prevzel vodenje kakšne politične stranke. "Če bom še hotel biti politično aktiven, najbrž ne bom v strankarski politiki. Če bom hotel, bom ostal politično aktiven in se bom še naprej ravnal po svoji maksimi: spoštovati zakone in etiko, ki tudi v politiki mora biti," je dejal Kučan v intervjuju za Sobotno prilogo časnika Delo. Kučan si želi nadaljevati delo pri mednarodnem etičnem kolegiju, ki naj bi z vidika etičnih meril presojal, kam gre dolgoročni razvoj Evrope in sveta. *Vir: Delo, STA.*

Naglica z mrtvimi

Bo vladna komisija prehitela poslanca in sama določila napis na spominskem obeležju žrtev vojnega in povojnega nasilja?

Sredi letošnjega poletja je skoraj neopazno izšel javni natečaj za oblikovanje enotnega spominskega obeležja za prikrita grobišča po Sloveniji. Naročnik natečaja je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pod vodstvom dr. Vlada Dimovskega, predlagatelj pa vladna komisija za ureditev prikritih grobišč pod vodstvom Petra Kovačiča - Peršina. Cemu je namenjen natečaj? Znano je, da bosta osrednja spomenika umrlim v množičnih povojnih zunajsoodnih pobojih na Teharjah pri Celju in v Kočevskem Rogu. Na vseh ostalih prikritih grobiščih, ki so nastajala od leta 1942 - tožilstvu jih je doslej uspelo evidentirati že prek 150 - pa naj bi postavili enotno spominsko obeležje. Po načrtu komisije naj bi v prvem letu postavili okoli petdeset, v naslednjih letih pa še od 150 do 200 obeležij. In prav temu je namenjen natečaj, ki se izteče 12. novembra letos.

V natečajnem gradivu je mogoče prebrati navodila, da je obeležje lahko visoko največ pet metrov, tlorisna ureditev okolice obeležja ne sme presežati dvajsetih kvadratnih metrov, cena za izdelavo in postavitve enega obeležja pa ne sme preseči milijon tolarjev. Hkrati sta v gradivu zapisani še dve pomembni navodili. Tako piše, da se je pri snovanju spominskih znamenj treba tenkočutno ozirati na to, da ne bi kakšne oblikovne rešitve prebujale strahov iz preteklosti ali postale pretveza za skrutitve. "*Temu smo bili že priče, zato je potrebno poudariti, da lahko enim na primer izrazito znamenje križa pomeni klic k najgloblje posvečenemu poklonu žrtvam, drugim pa tudi znamenje druge vojskujoče se strani,*" je zapisano v dokumentaciji. Razpisovalci natečaja so oblikovalcem torej dali vnaprej vedeti, da bodo vse natečajne predloge, ki bi vsebovali izrazito znamenje križa, zavrnili. Po mnenju poslanca NSi Janeza Drobniča so razlogi zoper uporabo križa nesprejemljivi, saj je "*križ znamenje trpljenja, ne pa simbol ene vojskujoče se strani.*" Franci Znidaršič, državni sekretar na ministrstvu za delo, sicer pritrjuje, da se domobranci niso borili pod oznako križa, vendar poudarja, da na spominsko obeležje, ki ga postavi država, križ ne spada, saj gre za "*nesporno religiozno znamenje, država pa se v intimno področje mrtvih v zamolčanih grobovih ne sme vmešavati, saj so v grobiščih lahko pokopani pripadniki različnega verskega prepričanja.*" A če je ta del razpisne dokumentacije še nekako razumljiv, je bistveno težje razumeti tisti del besedila, ki govori o napisu na obeležju. Razpisovalci natečaja sicer pravijo, da bo napis opredelil zakon o vojnih grobiščih, da pa naj bi predvidoma uporabili frazo "*žrtve vojne in povojnih usmrtitev*", ki jo je kot kompromisno rešitev predlagala Peršinova komisija.

Zadeva je sporna, saj je znano, da se je v državnem zboru ob drugi obravnavi zakona o vojnih grobiščih ena od bitk vnela prav pri vprašanju napisa. Vlada je namreč predlagala napis "*žrtve vojne in revolucije*", ki so ga poslanci matičnega parlamentarnega odbora na predlog LDS spremenili tako, da so revolucijo nadomestili z izrazom "*povojno nasilje*". Temu so ostro nasprotovali poslanci Janševe SDS, Bajukove NSi in Butove SLS, češ da je povojno nasilje prešibka opredelitev in da imajo mrtvi pravico do priznanja, da so neupravičene in nesmiselne žrtve revolucije. Proti rešitvi LDS je javno protestirala tudi članica vladne komisije Spomenka Hribar, ki je poudarila, da je po vojni ubijala država in da bi bil zato primernejši izraz povojnega revolucionarnega nasilja. Ker poslancem glede vsebine zakona ni uspelo doseči soglasja, je bil zakon sredi letošnjega poletja na predlog Janeza Janše iz SDS umaknjen z dnevnega reda. "*Naša dolžnost je, da vložimo napor in poiščemo rešitve za odprte dileme. Če se bo to stanje nadaljevalo, bomo edina država, ki bo takšen zakon sprejela s preglasovanjem,*" je začasni predlog umika komentiral Janša.

Desnica je pričakovala, da bo septembra letos, tik pred volitvami, obravnavo vendarle mogoče nadaljevati, a se je uštel. Predlog zakona ni uvrščen na nobeno od sej do konca letošnjega leta. Po besedah vodje poslanske skupine SLS Janeza Podobnika je razlog v neformalnem dogovoru levih političnih stran, da se ta občutljiva tema ne odpira v predvolilnem obdobju. Nadaljevanje druge obravnave je torej prestavljeno za nedoločen čas. In posledice? Do sprejetja zakona o vseh vprašanih, povezanih z zamolčanimi grobišči, odloča vladna komisija. To pomeni, da lahko v vakuumskem času do sprejetja zakona izpelje natečaj in doseže postavitve spominskih obeležij. Še več. Na obeležja ima pravico zapisati besedilo, ki se ji zdi najprimernejše. Formulacija komisije je torej lahko tudi bistveno ohlapnejša od zdaj predlagane "*žrtve vojne in povojnih usmrtitev*".

Spominska obeležja, na katerih bo vgravidan napis po meri vladne komisije, so lahko torej postavljena, še preden bi o vsebini napisa odločali poslanci. To pa je vsaj načeloma problematično, saj bi bil izbrani napis lahko moteč za eno ali drugo politično stran. V skrajnem primeru bi že postavljena obeležja morali naknadno podirati, kar bi pomenilo dodatne proračunske stroške in ogorčenje javnosti. Da pa je kljub temu scenosled, po katerem bi bila obeležja z napisom postavljena še pred odločitvijo v državnem zboru, povsem mogoče, priznava tudi državni sekretar Znidaršič: "*Vlada pa je že 22. novembra 2001 skupaj s predlogom zakona sprejela izjavo, v kateri je zapisala, da želi urediti ta grobišča na civiliziran način. Kosti ne moremo pustiti ležati, dokler ne bo sprejet zakon, ampak je treba ukrepati takoj. Ker pa so postopki izbire projekta in nato še izvajalca dolgi, prvih obeležij skoraj zagotovo ne bo mogoče postaviti pred septembrom prihodnje leto. Seveda pa obstaja možnost, da bodo postavljena, še preden bodo poslanci sprejeli zakon.*"

Drobnič trdi, da je takšno vsiljevanje napisa s strani vlade ponižujoče in da bi morali napis izbrati svojci ubitih. Njegov strankarski kolega iz NSi Jože Bernik pa je prepričan, da je mrzlica z obeležji načrtna, saj lahko tako po stranskem tiru dosežejo napis, v katerem revolucija ne bi bila omenjena. Nad natečajem je bila presenečena celo poslanka LDS Cveta Zalokar Oražem: "*Nedopustno bi bilo, da bi bili spomeniki postavljeni še pred dokončnim dogovorom v parlamentu.*" Zato pa se natečaj ne zdi sporen Miranu Potrcu iz ZLSD: "*Napis, kot ga predlaga Peršinova komisija, ni ne ideološki ne žaljiv, ampak zgolj navaja dejstva. Hvala bogu, če bo komisiji uspelo postaviti obeležja, saj bi se tako končno izognili prepričanju.*" Hitenje z obeležji pa ne moti niti Podobnika: "*Peršinova komisija ima do sprejetja zakona mandat vlade za ureditev zamolčanih grobišč in osebno njenim članom.*" *Urša Matos*

Slovenski mediji v Avstraliji

Beseda *medij* je latinska beseda in smo si jo kar prilastili, ima pa več pomenov. O mediju o katerem bo beseda ima sledeč pomen: sredstvo, pripomoček, publikacije, to so množični mediji in to predvsem objavnna sredstva; časopisje, radio, televizija. Medij je tudi knjiga in v novejšem času tudi internet – (medmrežje na računalniku).

Urednik tegale našega časopisa GLAS SLOVENIJE, g. Florijan Auser, me nagovarja in želi, da bi kaj napisal o naših slovenskih publikacijah v Avstraliji. Predvsem menda o teh v katerih sem kakorkoli sodeloval. List *Glas Slovenije* bo kmalu praznoval svoj 10. rojstni dan in poželjno bi bilo, da bi istočasno spregovorili o vseh naših slovenskih medijih nekoliko obširneje. Res, čas bi bil, da se pobrska po podatkih in se dostojno in primerno obeležijo. Kajti mediji so sila važna sredstva, zato ne pravijo zastonj, da so svetovna velesila! Danes si brez medijev ne moremo več predstavljati življenja na naši zemeljski obli, so sestavni del našega življenja, so del nas samih, takorekoč, nam so že v krvi.

Tudi mi Slovenci v Avstraliji se poslužujemo medijev, slovenskih in avstralskih. Slednjih več, ker slovenski so nam težje dosegljivi. Trenutno imamo le dva časopisa, če odštejemo nekaj občasnih društvenih glasil, nekaj slovenskih oddaj, na raznih radijskih postajah, te so omejene, oddaj na TV pa komaj za vzorec. In še tega kar imamo slovenskega, se zelo slabo poslužujemo. Znano je, da Slovenci malo čitamo. Seveda so izjeme, da se nekateri poslužujemo tudi medijev iz domovine, bodisi v obliki publikacij in interneta. Zato ne preseneča dejstvo, da nimamo niti enega laičnega časopisa, ki bi se ponašal z več desetletnim jubilejem. Kljub temu, da smo imeli nekaj časopisov, ki bi lahko bili naš ponos, če bi jim bilo dano, da bi preživeli. Edina častna izjema je verski list MISLI, ki izhaja že od leta 1951.

Večina naših publikacij so bila društvena glasila. Glasilo Melburnškega slovenskega društva VESTNIK je izstopal iz društvenih okvirov in je nekajkrat izgledalo, da bi postal list sprejemljiv za vse Slovence širom Avstralije, zanimanja je bilo premalo in je tudi usahnil. Bilo je še več poizkusov, vendar vse zaman. Tudi nekatera druga društvena glasila so poleg društvenih poročil in novic objavljala druge teme, predvsem obširnejša poročila in dogodke iz domovine, razne črtice, pesmi. Poizkusi tukajšnjih avtorjev, da je bilo čtivo dokaj pestro. To sta bila n. pr. časopisa TRIGLAV in AVSTRALSKI SLOVENEK in še bi lahko našteval. Vsako glasilo pa je bilo odvisno od urednika, ki je trenutno list urejal, od njegove agilnosti, sposobnosti in ne nazadnje od društvene blagajne. Uredniški odbori, kateri so jih imeli, so bili bolj za okras kot pa v pomoč ali pa cokljje uredniku.

Omembe vredni sta bili slovenske strani v dveh jugoslovanskih časopisih, tednikih, to sta bila lista NAŠE NOVINE in NOVO DOBA.. V prvem sva Slovensko stran urejevala skupaj s Pavlo Gruden. Časopis je izhajal manj kot dve leti 1976-78. V tedniku NOVO DOBA je Slovenska stran izhajala 17 in pol leta (1976-1993) sprva jo je urejeval Jože Čuješ, zadnjih pet let pa jaz. V letih, ko se je Slovenija osvajala, je bilo urejanje in pisanje člankov za mene pravi izziv, da sem lahko korektno poročal o naših slovenskih težnjah in problemih in da z vsebino nisem preveč vidno *proti-jugoslovansko* izstopal! S propadom Jugoslavije je 1993 leta tudi ta časopis usahnil.

Že v davnih 60-ih letih sem občasno pošiljal društvene »reportaže« v Misli in v melbournški Vestnik. Nato v letih 1965-67-68 sodeloval s članki v letnem društvenem poročilu *Akcija za dom*, n leta 1970 v društvenem glasilu *Slovenska Kronika*. Ob ustanovitvi društva TRIGLAV l.1971 je začel izhajati istoimenski list, v katerem sem kar nekaj časa sodeloval. Leta 1979 je ponovno pri društvu S.D.S. začel izhajati društveni list, tokrat pod imenom *Avstralski Slovenec*, ki ga je začela urejevati Ivanka Bulovec in nato skupno nadaljevala s Pavlo Gruden. Tu sem nekaj časa imel rubriko »Kar po domače«. Kasneje ga je nekaj let urejeval Jože Žohar in zadnji dve številki je uredil Ivan Koželj.

Leta 1982 je po zapletu z jugo-literati Pavla Gruden, kar nekako po naključju izdala kar v rokopisu, bodočo revijo SVOBODNI RAZGOVORI, kasneje sem ji pomagal tipkati in kopirati. S časom so *Svobodni Razgovori* postali kar čedna in ugledna literarna revija, pod urednikoma Jožeta Žoharja in Pavle Gruden. Z ozirom na majhno naklado ni bilo dovolj sredstev, zato je včasih izhajala z daljšimi presledki, dokler ni leta 1998 dokončno omagala pod urednikom L.Kreka. Ker je ostalo še nekaj denarja, je padla na mene dolžnost, da

jo pokopljem, da je častno »evtanazijsko« izdahnila, pod mojim uredništvom. Bilo je to tik pred božičem leta 2000. Kot pred leti slovenskima stranema v NAŠE NOVINE in NOVO DOBA, tako sem tudi tej reviji dodal svoj R.I.P. v slovo. Razume se, da sem sodeloval tudi v GLASU SLOVENIJE, napisal že za prvo številko nekaj odstavkov listu na pot, z naslovom »Naše zrcalo«. Celó sem imel čast biti v uredniškem odboru!

Občasno sem pošiljal svoje prispevke tudi v domovino, predvsem v *Rodno Grudo*, v *Delo* in *Večer* pa so sem ter tja objavili por rubriko Pisma bralcev. Dnevnik *Slovenec* je bil edini časopis, ki je imel Prilogo za izseljenca in to vsako soboto. Prilogo je urejeval dr. Zvone Žigon in mi je vse kar sem poslal, vedno vestno objavil, vse dokler je časopis izhajal. V Slovenskem koledarju (S.I.M.) je bilo tudi objavljeno nekaj mojih kronoloških pripevkov. V Koledarju Prešernove družbe, za leto 1997, je bil objavljen intervju, ki ga je imela z menoj Katarina Prešeren.

Neki meni nepoznani list v Kanadi, z imenom HORIZONT, je v času osvajanja Slovenije, objavjal moje članke, povzete iz NOVO DOBE. Na to me je opozoril moj prijatelj. Nekajkrat sem poslal v list DRUŽINA nekaj prispevkov iz naših cerkvenih praznovanj, ne vem, če so bila objavljena, vsaj nihče me ni opozoril.

Ob mojih obiskih v domovini so me večkrat povabili na radio na javen klepet. Predvsem Radio Ljubljana, kasneje Radio Slovenija, na njihove petkove oddaje izseljencem. Kasneje sem bil kar nekajkrat gost na radiu v Novem mestu, menda vsaj trikrat v domačem kraju v Sevnici, po enkrat v Šmarju pri Jelšah, Postojni in na novomeškem radiu SRAKA, in morda še kje. Tudi TV kameram nisem ušel, čeprav se nisem nikoli videl, videli in povedali so mi drugi. Tudi nekaj krajših intervjujev je bilo za časopise, novinarjem ne uideš, posebno če jim kdo pove, ta je pa iz Avstralije! Posebno se je to dogajalo, ko sem prisotstvo ustanovnemu Slovenskemu Svetovnemu Kongresu v Ljubljani 1991 leta. Nekaj krajših intervjujev sem imel tudi v Sydneyu na slovenskih oddajah 2EA in SBS, trikrat celo iz Ljubljane.

To bi bili v glavnem moji stiki in dejavnost z mediji. Zato sem si svoječasno tu in še kdo z menoj zaslužil etiketo: *pro-čitovca, pro-jugoslovana* in še kaj!? To pa sem delal in se trudil, da tudi doma v matični domovini vedo za nas Slovence v Avstraliji, kaj počnemo, kako živimo in da smo ostali zavedni Slovenci in zvesti domovini in svojemu narodu - v dobrem in hudem! Ni pravilno in dobro če se društva ne odpirajo navzven in se zapirjo v getu.

Prvi korak v tej smeri je bil narejen leta 1996, da je bila slovenska javnost obveščena - če že ne osveščena - vsaj delno o naših pisnih medijih. In sicer ob projektu MOST, ko smo se Slovenci iz Avstralije predstavili zamejski in matični Sloveniji. Milena Brgoč iz Melbourn je predhodno zbrala, uredila in dala natisniti na svojo inciativo, dvojezično brošuro z naslovom: »*Opisna bibliografija slovenskega tiska v Avstraliji*«, kjer je omenjeno vse, kar je bilo dotlej natisnjeno slovenskega v Avstraliji, vključno knjige piscev, ki živijo ali so živeli v Avstraliji. Zelo verjetno ni delo popolno, potrebno bo še dodati in nadgrajevati, saj slovenske knjige se še tiskajo tudi v Avstraliji. In vse te revije, časopise in knjige smo vsaj po en primerek tam razstavili, poleg del upodabljujočih umetnikov. Baza ali temelj je bil s tem postavljen za nadaljne delo in raziskave. Ves ta material tudi Milena Brgoč tudi arhivira, kar je izredno pomembna dejavnost.

Ko že govorim o naših medijih in o mojem sodelovanju z njimi je pošteno, da omenim Jožeta Čuješa in p. Bernarda Ambrožiča dolgoletnega urednika MISLI. Oba sta posegala in delala vsak na svojem področju, gojila pisno besedo in orala ledino med prvimi v Avstraliji, oba v Sydneyu, ker sta oba med pokojnimi, sama o sebi ne bosta spregovorila! Njuno delo je še danes vidno, če vzamem biblijski izraz, bi rekli: »Po delih jih bomo (s)poznali.«

Tudi urednikom se zgodi, da naredijo napake, ena 'fletna' od teh se je prepetila na njun račun. Povejmo jo.

Ko je Jože Čuješ leta 1965 urejal bilten *Prvo letno poročilo Akcije za dom*, je med drugimi objavil tudi članek p. Bernarda Ambrožiča. In zanimivemu članku je za okras dodal še fotografijo. Ta članek je postavil na drugo stran in še danes se lepo vidi in bere če slučajno ali namerno odpremo drugo stran tega Prvega poročila! Ko smo se kmalu za tem srečali v enem izmed sobotnih šol vsi trije je p. Bernard, s svojim značilnim hudomušnim nasmehom, vprašal Jožeta, »kje pa ste dobili to sliko, ki ste jo vstavili k mojemu članku?«

Ne spomnim se kaj mu je odgovoril. Vendar pater smeje nadaljuje: »to vendar nisem jaz, to je ja p. Kazimir Zakrajšek!« Nato še nekaj hudomušnih pripomb in končno smo se prav pristržno nasmejali vsi trije.

Jože se je na njemu značilen način opravičeval in prosil patra, da bi se v Mislih javno upravičil, vendar pater ni hotel nič slišati o tem in je dejal, da ni potrebno, ker prvo pod sliko sploh ni napisal imena in drugič, da so si frančiškani v starejših letih, v kutah itak vsi podobni. In vsi so Frančiškovi sinovi! P. Bernard je vztrajal le na tem, če Jože prizna, da to ni bil tiskarski škrt pač pa *human error*, mu velikodušno odpusti to napako. Jože je skesano priznal in se zahvalil za patrovo velikodušno *odvezo!* Farsa je tudi v tem, da sta si po slikah sodeč oba res zelo podobna in tudi imata veliko skupnega. Oba sta bila frančiškana, oba misijonarila dolga leta med Slovenci v ZDA. Oba sta tudi urejevala v Lemontu list AVE MARIA, seveda v časovnim razmaku. Pater Zakrajšek je poznan tudi po tem, da je iniciator in ustanovitelj Rafaelove družbe v Ljubljani. Leta 1928 je biltudi predsednik družbe. Njena naloga naj bi bila, da bi se vsestransko brigala za izseljence povsod po svetu, predvsem pa v ZDA, kjer je bilo takrat največ naših izseljencev. Druga svetovna vojna je ukinila to ustanovo. Obnovili so jo ponovno šele po osamosvojitvi.

Argentina - emigrantska država

Piše: Gregor Batagelj

Tistim, ki so kdaj vedeli kaj več o Argentini, se bo sedanji položaj te države zdel neverjeten. Dežela, ki je kdaj veljala za kraj, kjer si njeni prebivalci lahko ustvarjajo življenje v miru in napredku, je prišla do najnižje (vsaj tako upamo!) stopnje. V nekaj svetovni zakladnici kruha in mesa, danes marsikdo čuti pomanjkanje hrane, torej lakoto.

Kako je lahko do tega prišlo? Brez dvoma po lastni krivdi – to se pravi: vsak, ki je prišel na oblast, je vedel, da je mogoče iz državne zakladnice vedno še kaj več izvleči: najprej so bile naravne dobrine, nato denarne rezerve, končno možnost najemanja milijardskih posojil. Domača in mednarodna korupcija sta si šli na roke in tako je po desetletjih razpisavanja, kraje, nezmožnosti in skrbi le za lasten blagor (za narodov pa nič) konec lanskega leta Argentina postala sinonim za državni bankrot.

Iz tega se skuša izvleči po svojih močeh. A cena je visoka: mednarodne finančne oblasti ne verjamejo besedam državnikov, volilci pa tudi ne zaupajo obljubam kandidatom, ki se potegujejo, da bi v mesecu maju prihodnje leto prevzeli vodstvo države v novem štiriletnem obdobju. Je tudi težko jim zaupati, ko pa so večinoma sama znana imena, tako ali drugače povezana z različnimi vladnimi, parlamentarnimi ali sodnimi škandalami.

Razumljivo torej, da marsikdo ne vidi drugega izhoda, kot poiskati možnosti drugje. Tako so pravi navali na konzulate ZDA, Španije, Italije in drugih držav. Tudi Avstralija je cilj emigrantov. Dvojno državljanstvo pa je začelo postajati začetni kapital možnih izseljencev. Nekateri se skoraj pustolovsko, brez zadostnih dokumentov, podajo v tujino, izpostavljajoč se izgnanstvu, kot se to začinja dogajati v ZDA ali v Španiji.

Po osamosvojitvi Slovenije je marsikateri član slovenske skupnosti v Argentini pomislil na preselitev. In res se je nekaj mladih odločilo, da si ustvari bodočnost v domovini svojih staršev. Pa tudi nekaj mladih družin je odšlo. V zadnjem času pa je ta selitveni val zajel marsikoga, predvsem take, ki so v tem ekonomskem kaosu izgubili službo, in se opirajoč na sorodnike, na Izseljensko društvo Slovenija v svetu in na Katoliško cerkev odločil za ta korak.

Zaenkrat se še nobeden od njih ni vrnil, torej lahko sklepamo, da so se vživeli v novo okolje. Najhitreje se vključujejo otroci, ki v šolah hitro stopijo v korak sošolcev. Starejši pa svoje domotožje po sorodnikih in Argentini premagujejo s povezavo po medmrežju in telefonu, ter z medsebojnimi obiski, na katerih srečajo mate čaj.

Newcastle v mesecu oktobru

Za rojake v Newcastleu, člane Slovenskega društva "Tivoli", je oktober predvsem mesec pregleda delovanja pravkar minulega finančnega leta.

V Newcastleu smo imeli občni zbor 20. oktobra in prvič, odkar društvo obstoja, nismo dobili dovolj kandidatov za polni odbor. En odbornik nam manjka. Odbor je naslednji: Ivan Klopčič OAM - predsednik, Maria Grosman - tajnik/blagajnik, Mihael Ulcej - podpredsednik, in člani: Albina Mavrič, Cilka Prinčič, Martha Kodela in Elisabeth Lampe.

6. septembra smo imeli piknik v Finnan parku, Raymond Terrace, katerega se je udeležilo kar lepo število rojakov. Bil je zelo lep in prijeten dan. Malo pred tem pa smo se pridružili pikniku, katerega so organizirali Triglavski balinarji v Nelson Bayu. Dobra vinska kapljica pač da veliko petja, dobre volje in veselja!

Zelo zanimivo je, ko človek brska po društvenih zapiskih. Šele takrat se zaveš, da kljub temu, da smo majhna, skromna skupina, vedno bolj stara in da je smrtna kosa pokosila že marsikaterega nasega člana (isto se dogaja v vseh naših društvih v Avstraliji), da smo pa vendar še vedno dovolj aktivni in, da nam naša srečanja pomenijo vedno več.

Naj omenim samo nekaj zanimivosti iz našega delovanja. Avstralski publiko smo se predstavili na paradi etničnih narodnih noš, katero je organizirala lokalna podružnica Rdečega križa. Kot družinska skupina, katero so predstavljali Cilka Prinčič, njena vnukinja Georgia Williamson in Emil Grosman, smo želi prijeten aplavz. Udeležili smo se otvoritve razstave "Shoot the Artist" v Lake Macquarie umetniški galeriji, katero je organiziral Slovincem znani Nick Vickers. Bili smo ponosni, da je bila predstavljena naša domovina. To je bila prva slovenska predstavitev v občini Lake Macquarie (okolica Newcastlea), kjer živi večje število Slovencev, med njimi tudi jaz in moja družina.

Pridružili smo se nekaterim proslavam v Sydneyu. Ena teh je bila zlata maša p. Valerijana, našega dušnega čuvaja, prijatelja in zaupnika, bo nam dolgo ostala v spominu. Najeli smo mini avtobus in poskrbeli, da so se udeležili slavnosti tudi naši najstarejši.

V klubu Triglav so nas prijetno zabavale Vesele Štajerke, pri Slovenskem društvu Primorski fantje. Proslava 45. obletnice Slovenskega društva, kot je že bilo podrobneje poročano na straneh tega časopisa, je bila res odlična. Posebno ognjemet je bil izreden. Upajmo, da bo društvo se dolgo časa obstajalo in zelo uspehe na vseh poljih dejavnosti.

V Newcastleu smo organizirali kar nekaj družabnih srečanj, katerih se člani zelo radi udeležijo. Tu se lahko po domače pogovorimo, nasmejimo in tudi zapojemo. Prostore dobimo pri Migrant Resource Centru brezplačno. Skromna državna pomoč, katero dobimo od NSW governmenta preko Community Relations Commissions, nam pomaga, da lahko obiskujemo bolane po bolnicah, po domovih za ostarele, in osamljene, največ tiste, ki so izgubili svoje življenske partnerje in živijo sami v lastnih domovih. Vedno skrbimo tudi, da nudimo prevoz tistim, ki ne moreje več voziti ali, ki nikoli niso vozili.

Slovenske maše, čeprav morda bolj redke, so tudi za nas zelo važne in priljubljene. Vsakokrat se po maši zberemo v sosednji dvorani na čajanki in klepet. Višek letošnjih obiskov je bil vsekakor mariborski škof dr. Franc Kramberger, ki si je z njegovo prikupnostjo pridobil veliko oboževalcev. Veseli smo, ko nas obiše pater Filip - tudi on je naš priljubljen prijatelj. Za patra Valerijana pa vsi vemo, da je "naš".

Ko bomo prebirali te strani Glasa Slovenije, bomo že v novembru, v mesecu, ko se se posebej spominjamo naših pokojnih. Spomnimo se naših prijateljev Marize, Daneta, Pepija, Edmunda, Pavle... Še in še bi lahko naštevala. Spomnimo se tudi tistih, ki so bolani in radi slišijo materino besedo. Obiščimo jih!

Lep pozdrav iz Newcastlea Maria Grosman

Pogovor z dr. Iztokom Simonitijem vodjem Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu

Dr. Iztok Simoniti, pred nekaj meseci ste na mestu vodje Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu zamenjali gospo Magdaleno Tovornik. Gospa Tovornikova je opravljala le dolžnost vodje Urada, vi pa opravljate, bi rekla, dvojno sekretarstvo. Kako usklajujete ti dve dolžnosti?

Pred nekaj meseci sem res zamenjal gospo Magdaleno Tovornik, ki je odšla na novo dolžnost, za veleposlanico RS v Franciji. Jaz pa sem bil zaseden, kot veste, na dveh področjih, imel sem relativno veliko operativnega dela kot državni sekretar, zadolžen za sosednje države in jugovzhodno Evropo, zdaj pa se že nekaj mesecev intenzivneje posvečam problematiki Slovencev po svetu, bodisi v zamejstvu, izseljenstvu ali zdomstvu. Moram pa reči tako kot je rekla moja predhodnica: tukaj je za enega ali enega in pol človeka dolžnosti.

Kaj vam je uspelo uresničiti v teh mesecih in kaj imate še v načrtu?

Moje delo oziroma delo Urada je usmerjeno k raznim "kategorijam" Slovencev, v zamejstvu in po svetu, veliko pa je tudi dela znotraj same Slovenije. Pri tem imam v mislih denimo sodelovanje s komisijo za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu v Državnem zboru RS, ki jo vodi poslanec Franc Pukšič, trenutno pa se koncentriramo na javni razpis za dodelitev denarne pomoči Slovenije različnim ustanovam, društvom, krovnim organizacijam ali posameznikom, ki bodo prijavili projekte sodelovanja na področju ohranjanja slovenstva zunaj meja RS za leto 2003. Razpis je že izšel in se izteče 25. novembra.

V izseljenstvu se pojavlja očitek (na osnovi podatkov na internetu), da je večina razpisane vsote, namenjene Slovincem po svetu, dodeljene Slovincem v Sloveniji, dočim gre v izseljenstvo dosti premajhen delež tega denarja.

Vsakdo bi si želel več denarja in vsakdo meni, da ga dobi premalo, kar je konec koncev normalno. Urad dobi samo za področje Slovencev po svetu okoli 250 prošelj iz tujine in domovine, zaprosena sredstva pa so okoli štirikrat višja od razpoložljivih. Strokovni komisiji predlagata višino sredstev za posamezen projekt na podlagi v naprej objavljenih načel in kriterijev, pri čemer imajo vendarle prednost projekti iz samega izseljenstva oziroma zamejstva. Če odštejemo sredstva za revijo Naša Slovenija pa je tehnična glede namenjenih sredstev krepko v prid rojakom v tujini.

Zamejci so vedno prejeli več sredstev, celo za plače zaposlenih, ki so se ukvarjali z zamejsko tematiko (časopisi, revije, razne pisarne), v izseljenstvu pa večina sploh ni plačana za svoje delo...

Tega se ne da zanikati. Slovence, kjer koli v svetu, Slovenija razume kot del svojega nacionalnega telesa in skrbi zanje po svojih najboljših močeh. Toda vsi skupaj se moramo zavedati, da so dejanske potrebe različne. Avtohtone slovenske manjšinske skupnosti v zamejstvu že stoletja živijo na območju, ki je zaradi različnih zgodovinskih dogodkov ostalo zunaj meja Republike Slovenije, vendar ostaja del slovenskega etničnega ozemlja. Zamejci skupaj z matično domovino znotraj meja RS tvorijo enotni kulturni prostor, zato jim je naša država dolžna še toliko bolj pomagati pri njihovem kljubovanju asimilacijskim vplivom in težnjam. Poleg tega gre za neprimerljivo večje število ljudi in ustanov, ki seveda zahtevajo drugačen sistem delovanja in s tem financiranja. Višino sredstev za področje zamejstva in izseljenstva na podlagi vseh teh dejstev potrjuje parlament. Ne poznam pa društva ali dejavnosti iz izseljenstva, ki ne bi pri nas dobilo vsaj neke pomoči.

Urad želi ustanoviti Oddelek za priseljevanje Slovencev iz tujine, ki bi ga sousmerjal Strokovni svet...

Tako je. Kot torej vidite, si prizadevamo čim prej ustanoviti Odelek za priseljevanje Slovencev, ki ga bo vodil sodelavec našega Urada. Oddelek oziroma nacionalno politiko priseljevanja rojakov pa bo sousmerjal strokovni svet, ki bo sestavljen iz predstavnikov posameznih državnih organov, od ministrstva za šolstvo do ministrstva za kulturo, finance in drugih, pa tudi organizacij civilne družbe, in bo imel predvsem operativno vlogo, to je reševati vrsto konkretnih vprašanj tistih, ki se bodo vračali.

Ali bodo v tem Svetu tudi predstavniki iz izseljenstva, bivši in zdajšnji?

Državni organi in ustanove civilne družbe, ki se operativno ukvarjajo s tem vprašanjem, so že imenovali svoje predstavnike in med njimi je tudi nekdanji izseljenec. Namen oddelka je oblikovanje celovitega sistema

pomoči tistim slovenskim rojakom, ki se bodo v prihodnosti odločili za preselitev v Slovenijo. Naša dolžnost je predvsem poskrbeti za temeljne informacije, ki jih potrebuje povratnik oziroma priseljenec, pri tem pa bo nujno potrebno sodelovanje z vsemi pristojnimi državnimi organi in seveda s civilno družbo.

Torej kakšne konkretne in neposredne pomoči povratnikom ne bo?

Moramo si biti z nečim na jasnem. Društva, ki se ukvarjajo s pomočjo pri priseljevanju, so sicer res ustanove civilne družbe, ampak so na državnem proračunu. Država daje tudi njim denar, torej posredno pomaga tudi pri tem vprašanju. Urad je že oblikoval informativno brošuro, ki je dosegljiva na internetu, poleg drugih organizacijskih oziroma sistemskih ukrepov pa namerava v te namene nameniti tudi konkretna finančna sredstva. Toda vedeti moramo, da naš namen ni privilegirati tiste Slovence, ki prihajajo iz tujine, pred "domačimi", saj bi to učinkovalo negativno. Tudi v sami Sloveniji je namreč na tisoče priselcev za stanovanja in na desettisoče nezaposlenih. Omogočiti hočemo torej enakopravne, nikakor pa ne privilegirane možnosti. Pri tem imam v mislih stvari, kot je denimo olajšanje nostrificiranja spričeval, enakopravno konkuriranje na javnih razpisih za družbena stanovanja itd. Oddelek bo predvsem kompetentno zbiral potrebne informacije, odpiral kanale proti ustreznim institucijam in sodeloval z ustanovami civilne družbe, ki se bodo angažirale tako kot so se doslej.

Ali bodo obstoječa civilna združenja ostala - tu mislim na Slovensko izseljensko matico, Svetovni slovenski kongres in Društvo Slovenija v svetu?

Seveda, saj brez civilne družbe in društev sploh ni demokracije. Potrebno se je vprašati naslednje: ali je sedanja organiziranost dejavnosti na področju sodelovanja s Slovenci po svetu, ki je rezultat razvoja dogodkov v preteklosti, danes še primerna. Moje osebno, čedalje bolj pa tudi splošno razširjeno mnenje je, da bi morali začeti razmišljati o novih oblikah. V mislih imam snovanje nove, resnično osrednje revije za Slovence po svetu, saj sta dve reviji (Rodna gruda in Naša Slovenija) kljub deloma različnim uredniškim konceptom vendarle predragi in v danih razmerah ne opravičujeta več v popolnosti svojega sedanjega koncepta delovanja. Tako snovalci obeh revij kot financerji, torej Ministrstvo za kulturo in naš Urad, smo že dosegli soglasje o nujnosti nove revije, prav v prihodnjih dneh pa nas čakajo nova usklajevanja in razčiščevanja, ki naj v končni fazi pripeljejo do ustanovitve nove revije. Ta bo prav gotovo ohranila glavne značilnosti dosedanjih, morala pa bo prinesiti tudi kaj novega, če hočemo pridobiti nove bralce iz vrst mlajših generacij izseljenstva, pa tudi v matični domovini. Seveda se že porajajo tudi zamisli o splošnem reorganiziranju sistema sodelovanja s Slovenci po svetu, pri čemer pa velja še enkrat poudariti predvsem to, da nihče nima namena, interesa in tudi ne moči ukinjati katere koli ustanove civilne družbe.

Z dr. Iztokom Simonitijem se je 10. oktobra 2002 v Radencih, med srečanjem slovenskih zdravnikov iz tujine in domovine, pogovarjala Stanka Gregorič. Avtorizacija članka Urad za Slovence po svetu 30.10.2002

Avstralska Slovenija počasi, tiho odhaja

DANIEL (Dane) BRKOVEC je bil rojen na Jezerskem 23.7.1930, živel pa je v Kranju. Bil je sin Mihaela in Mihaele, roj.Hariš. Kot mlad fant se je izučil za natakarja, obiskoval pa je tudi trgovsko šolo. Poklic natakarja je opravljal po raznih hotelih, tako v Kranju kot na Bledu, Jesenicah, Dobrni in drugod. Leta 1950 se je pri Mariji Pomagaj na Brezjah Poročil z Zofijo Pustoslemšek, ki je po rodu iz Luč (Gornja Savinjska dolina).

Družina je prišla v Avstralijo leta 1956 na ladji »Aureliak«. Tu se je Dane zaposlil v tovarni. Družina je bila vsa leta tesno povezana z verskim središčem v Merrylandsu.

Dane je bil član igralske družine, neumorni oderski mojster in odbornik. Žena Zofija pa je še danes članica mešanega cerkvenega pevskega zbora in vsestransko aktivna na razne načine. Dane je že pred leti utrpel srčni napad in imel operacijo. Zadnja dva meseca pa je bolehal na dihalih. Zdravil se je v bolnici Westmead. V ponedeljek, 14.oktobra 2002 je sklenil svoje zemeljsko življenje. Med boleznijo je večkrat prejel zakramente, nazadnje pa tudi sveto maziljenje.

Pogrebna maša je bila opravljena v naši cerkvi v petek, 18.oktobra, pokopan pa je bil na novem delu našega pokopališča v Rookwoodu poleg pokojne mame Mihaele. Pokojnik zapušča poleg žene Zofije, tudi hčerko Marinko, por. Pring in ima hčerki Rebeko in Elli, hčerko Danico, por. Vuchich s sinom Erikom, Davidom in Adrijanom, sina Vinka s sinovoma Nocholasom in Kristoferjem, v Port Macquarie, NSW pa živi še pokojnikov brat Vinko z ženo Lolo.

Pater Valerijan Jenko

Martha Magajna: Daneta Brkovca sem poznala že dolgo, pobljže pa sem ga spoznala šele, ko sem začela delovati v Igralski Družini Merrylands. Bil je pravi Gorenj'c, ali vsaj kakor si jaz predstavljam pravega Gorenjca; bolj zadržan, dokler te ni spoznal, če pa te je enkrat sprejel za prijatelja, bi vse napravil zate. Vedno je bil prvi na vajah in zadnji, ko smo odhajali, potem, ko se je prepričal, da je vse pospravljeno in vse na svojem mestu. Vedno smo rekli : " Če hočeš, da bo nekaj napravljeno, vprašaj Daneta ."

Zadnjih nekaj let je tožil, da ne bo več mogel sprejemati velikih vlog v igrar, ker ga je začel zapuščati spomin, a vendar se je vedno potrudil in vedno je bil pripravljen sprejeti katero koli delo, naj bo delo samo pri izdelovanju kulis ali kaj pri cerkvi, ali pa vlogo v igri ali vlogo apostola v pasijonu pri maši ali pa samo berilo in prošnje pri maši, vedno je bil pripravljen na vse. Bil je ponosen Slovenec in je rad nosil Gorenjsko narodno nošo ob vsaki priložnosti, ki je bila zato primerna.

Zelo ga bomo pogrešali!

DANETU V SPOMIN !

**PRIDI K NAM TIHI VEČER
SPUSTI NA POLJE SE MIR
IN VETERC IZ GORSKE DOLINE
OBUDI NAM DRAGE SPOMINE**

Ivan Koželj, spomini v mojem srcu na Daneta se ne morejo postaviti na papir, tako veliko jih je.

Daneta sem poznal kar veliko let. Svojo igralsko kariero je prinesel že s seboj iz Slovenije. Kot dober Slovenec je že od vsega začetka deloval kot član in odbornik Slovenskega društva Sydney. Vedno je bil pripravljen prijeti za vsako delo, najbolj srečen pa je bil, kadar se je lahko postavil na oder.

Seveda, ko se pripravlja igra, je treba še veliko drugega, kot samo igrati in ker je bil priden in spreten, je naš Dane kar kmalu postal odrski mojster, tako smo ga tudi vedno označili na gledališkem listu. Bil je iznajdljiv in natančen, zraven pa še zelo dober igravec, najboljši v naši skupini; prav vsaka vloga mu je pristojala. Ne morem si misliti, kako bomo brez njega. Jaz ga bom še posebno pogrešal, saj sva pogosto porabila ure in ure, da sva razpravljala in pripravljala, kako naj bi izgledala scena za posamezne igre. Veliko iger je bilo postavljeno na oder v Sydneyu in tako igralci, kot gledalci bomo Daneta zelo pogrešali.

Ne morem verjeti da ga ni več.... Kar čakam, da se bo pojavil pred menoj na odru, se popraskal za ušesom in rekel: "Ja, prmejš... Takole bo šlo..."

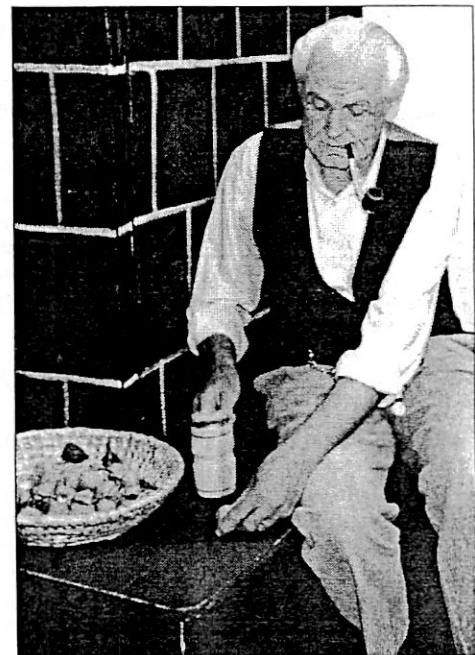
Zelo ga bomo pogrešali in ostal nam bo v nepozabnem spominu.

Mihelca Šušteršič: Brkovčevo družino poznam že 43 let. Moj pokojni mož Ivo je poznal Daneta še iz Kranja, kjer je Dane delal kot natakar v prestižnem hotelu Evropa in tam je spoznal tudi ženo Zofko.

Ko sva prišla v Avstralijo, smo se kmalu našli in ostali prijatelji vse do danes, posebno še, ko sva oba z Danetom začela delati skupaj v Igralski družini.

Spomnim se, da je v prvi igri, ki jo je Dane igral – Ne kliči Vraga, leta 1973 v Masonic Hall Merrylands, takrat je Dane igral še vlogo mladega gospodarjevega sina, se pravi lepega mladega junaka igre. V Vdovi Rošlinki leta 1975 pa je že igral vlogo berača-romarja Balantača, vlogo, ki mu je bila kot na kožo napisana. Čeprav se je resno držal, je bil vedno pripravljen za šalo in na prvi predstavi Rošlinki se je iznenada pojavil pred menoj na odru brez zob. Bila sem iznenadena in sem pozabila vlogo pa sem vzkliknila: "Ja Balantač, kje imaš pa zobe?" V pravi gorenjščini je zamomljal: " Ja, zgubu sem jeh... Kaj me zastopeš, Rošlinka?" Šepetalka Danica je pa kričala za odrom: " Ja kaj pa vidva govorita, saj to ni v igri!" Komaj smo vsi premagali smeh in šli naprej z igro. Po končanem dejanju so za odrom vsi padli po naju, češ: "Katero igro sta pa vidva igrala?" Jaz sem pa rekla : "Za božjo voljo, dajte mu zobe nazaj!"

Pogrešali ga bomo, kot prijatelja, svetovalca in pomočnika in kot gibalno silo naše Igralske Družine, posebno pa ga bom pogrešala jaz, saj mi je bil cela desetletja soigralec, saj sva največkrat igrala zakonski par, gospodarja in gospodinjjo, kmeta in kmetico ali kaj podobnega, poleg tega pa sta mi oba z Zofko vsa leta bila in ostala dobra prijatelja, vedno sta mi stala ob strani.

The voice- Of Slovenia

Year 2 No 26 October 2007

John Murray

... in Slovenia great possibilities for Australian entrepreneurs.

Here we have the Honourable John Murray, Speaker of the Parliament of NSW who has recently returned from the trip in Europe with a Parliamentary Delegation and also visited Slovenia in that trip. Good Morning to our Listeners on SBS radio and to the readers of The Voice of Slovenia

Good morning Tania to listeners and readers of the Voice of Slovenia, I also took some business people with me as well

What was the reason for the trip?

I have been very close to the Consulate General In Sydney and he was particularly keen to show me the virtues of his homeland. It just fitted in with the break for Parliament and there were a number of business people who I approached who had heard they were

opening business opportunities in Slovenia and as a consequence they decided to join the Parliamentary group and we spent 5 memorable days in Slovenia.

I understand that you visited Parliament and met with the President of Slovenia Mr Milan Kucan

Yes we met with the President of the country and then we met the President of Parliament, which we call the Speaker in Australia, and a number of Parliamentary colleagues as well as chairmen of various committees plus we spoke to the Chamber of commerce and visited a number of the major cities within the country.

We also met with young Harvey Norman who had just opened a new store and we feel that after visiting that store there is in Slovenia great possibilities for other Australian entrepreneurs, if they want to develop their product in Europe, that Slovenia is the place to start that process and you could see they had the use of Australian techniques and Australian interior designers. I have spoken to a number of people in the industry, just even in hotels and taxi drivers, airline hostesses and they were all very much aware of the store and had visited the store and were very impressed with it. So I and the delegation believe there is a possibility for extension of trade between certainly NSW and Slovenia.

So obviously there are good links were made during this time and hopefully will extend to other links and other entrepreneurs will indeed invest in Slovenia. Did you do much sightseeing in those couple of days?

Yes, but before I get to the sightseeing, it was a trade relationship that I have been talking to you about at the moment. However we are a long way away from Europe and as a consequence many of the Members were not well versed on our little paradise down here and, of course, they have not been members of Parliament for as long as we have - only having Parliament for a much shorter period but I felt that we sowed a seed for the further relationship between the Parliament of Slovenia and the Parliament of NSW, which in many respects are fairly similarly in terms of the number of people and the work that they undertake. However at the moment Parliament has its main focus on NATO and the invitation to join EU and that will take, I would think, another 18 months of intense work for the Parliament but once that has been completed and achieved I am quite positive that we will have a

delegation come from Parliament to NSW and it will be our pleasure to look after them in the same manner that they looked after us whilst we were there.

Now to get back to your initial question, which was about visitations. Yes when we went out to the coast, it reminded me very much of the Amalfi coast in Italy which when one looks at brochures in terms of Capri and Naples and the Amalfi Coast, it seems to be the place that everyone wishes to visit but I can tell you that I would rather go to the Slovenian Coast rather than the Amalfi Coast. We had some wonderful luncheons there on the water front looking over into Croatia and Italy and in fact I will be returning there with my wife.

Glad to hear it, sounds like it will be quite a memorable trip yet to come. I understand that you went to Lake Bled as well

I went to Lake Bled and I have an affinity with towing because there are more rowing clubs in the electorate of Drummoyne than any other electorate in Australia with 7 rowing clubs and as a consequence

there are a number of these members who represented Australia in rowing. They always go to Bled each two years and compete in the European Championships and talk about the wonderful time they had there and I have only ever seen a photograph of the lake, not understanding the history behind the surrounding Hinterland and the little isle in the centre and we had a wonderful time there and that was, of course, facilitated by the local tourism organisation.

Did you get to go across to the Island there and ring the bells.

Went across to the island - I was unsuccessful but everybody else in the delegation were much more successful than I was. I am sure that there will be, as a consequence of this first delegation to go to Slovenia, a furthering of our relationship between your country and more importantly the Parliament of NSW. We have a larger number of people and a larger state than Slovenia but your outlook on life is very similar to ours and your quality of life is very similar and there is a great affinity.

Thank you very much for your time Mr. Speaker. We know it is very limited and hope that your next trip to Slovenia will be very enjoyable and hope to hear from you again.

My wife will ensure that I am going there some time next year.

Thank you!

"The Delegation also visited Lajovic Tuba, manufacturing subsidiary of Impact International of Sydney, producing packaging for the European market".

...that Slovenia is the place to start that process and you could see they had the use of Australian techniques and Australian interior designers...

Public Support for NATO is Critical, State Department Official Says

Washington, (STA) - The U.S. administration wants a robust NATO enlargement at the Prague summit and President George W. Bush might make a decision on the matter even before U.S. midterm elections on 5 November, although his decision was originally expected after the elections. "We're consulting with the Congress and our allies. We don't want to repeat what happened in Madrid. We don't want any surprises and once we have made our decision, we'll let everyone know," Deputy Assistant Secretary of State for European and Eurasian Affairs, Heather Conley, said in an interview for STA.

Conley did not want to speculate as to which of the nine candidate countries NATO will extend the invitation for membership at the Prague summit in November. According to her, Slovenia has made enormous progress since it became independent and is successfully working on the Membership Action Plan (MAP). However, there are two issues that are of primary concern and they need to receive more attention in Slovenia, she thought. One is increasing the percentage of GDP for defence spending and the second is low public support for Slovenia's accession to NATO. Answering the question about what impact on the decision about enlargement in Prague might have low public support in Slovenia, Conley said that is something that the U.S. administration is keeping an eye on. "We highlighted it as an issue of concern, because we do need public support in general. Heaven knows what the world will bring down the road and government needs to explain to the public what is going on, especially with sending men and women into harm's way. It

is not something that it would be nice to have. It is critical and can be very critical depending on the issue. We had very good conversation with the government representatives and they know that this is a problem. It dipped low in Slovenia in the 30 something percent and that was little worrying. Some experts say to us that if it is a good decision in Prague, we will see those numbers bounce up," Conley explained. "Each candidate has different concerns. Corruption is a really big problem in some of them, while it is not an issue in Slovenia. Some have issues about holocaust, property restitution, weapons proliferation, economic reforms, some of the candidates have to work really hard on privatisation. Slovenia has the lowest public support, but you know, I put polls in quotation marks, there are indications that they are not exact science," Conley said.

"People think Slovenia is safe, right, therefore why go into body that may not be safe, with all the world events right now, like Iraq, the Middle East, a lot of anxieties," she said adding that Slovenia's President Milan Kucan had the best defence or the most eloquent argument for why Slovenia should join NATO.

"Look at the where Slovenia is geographically, we're a transit point for weapons of mass destruction, arms trafficking, trafficking in persons, drugs, money laundering and that's why it is so important, that we can fight these new threats together," she added.

"We saw enormous progress. I mean, look, Slovenia has fought for its independence only what, ten years ago. Look at that enormous leap you had. You have firm and stable democracy, economy is doing very, very well, you are working hard on military reforms. These are difficult issues, and you have a public that questions, as it should, how the government spent the money," Conley pointed out.

She thought that the property restitution is not connected with an invitation for NATO. "It is a separate issue. We know that government is working very hard. We talk a lot about property restitution with a lot of candidates. It may come out again after the Prague summit, when we present documents for the ratification in the Senate. They ask how is this coming and that, and all these issues come up at one point or another," she explained.

Answering the question about referendum on joining NATO in Slovenia, Conley said that there is absolutely no requirement to do the referendum and that it is Slovenia's choice. "But if it is going to happen, it probably needs to happen fairly quickly, because if there is an outstanding question once the protocols of accession are sent into parliaments of member states, they could delay ratification. They wouldn't know your decision," she thought.

Conley said that Washington has been the leading advocate in encouraging current NATO members as well as the candidate countries to make a commitment to defence spending increase. She mentioned article 5 of the Washington Treaty, which says that members of the Alliance have to be prepared to defend one another and for that, they need an adequate defence budget to support that most important commitment.

"We're a defence alliance, that is what article 5 is about, but we're also a community of values. Freedom loving nations, open democratic system, market economy, something very good that needs to be defended. And we have seen over the last year that some of our current allies, because of tight budget situation or economy that fluctuates, haven't always made that commitment to defence spending. And it is showing now. The operation in Afghanistan was a coalition project, it was a lot of NATO countries involved in a board coalition. Some of our allies did not have airlift capabilities and had to rely on American airlift. Unfortunately, we sometimes need wake up calls to get more energized politically to spend additional resources. I'm not suggesting that every country spends as much as the U.S., they probably can't, but what we do ask is for our allies to make a strong commitment. We feel that strong commitment is a two percent of GDP for defence", said Conley.

"When we were most recently in Slovenia, we did talk a lot about that commitment with Slovenian government representatives and they told us that they have a very strong plan to increase their defence spending to reach the two percent commitment by 2008. They know how important that is for us. In a perfect world we would love to see Slovenia get there a little faster. Other countries have made that commitment to get there a little sooner. But, it's not that if you don't reach two percent very soon it isn't going to work. What we are looking for is a commitment. We also know that in Slovenia's economy, being as well developed as it is, the 1,6 percent that you spend now is in real value terms actually more than maybe some other country's two percent GDP commitment," Conley explained her view on defence spending.

Answering the question why would NATO even invite Slovenia to NATO, Conley among other things, said that Slovenia will not offer quantity but quality. "Militarily you have made an important contribution in the Balkans. Nobody is taking anything for granted there, and together we're making sure that the Balkans remain a stable place. You have an important role in that," she pointed out.

Conley also said that all the efforts about the Alliance are spent on Prague right now and what will happen after the summit remains to be seen. But it is important that further enlargement will go on in the future, that doors remain open. "It's important to those countries that will not get invitation in Prague to know, particularly our friends in the Balkans, that doors remain open, that there is a future in the Alliance," was her message to those who might not get into NATO in the upcoming expansion.

As for possible Russian objections to further enlargement, Conley said that nobody would even think three years ago that potential accession of Baltic states would not make Russia go crazy. "But here we are. We certainly appreciate that Moscow is not very happy about it, but that does not cause a rift or make a crisis. In fact, we believe that Polish-Russian relations have never been as good as they are now when Poland is a member of NATO. We established a NATO-Russia council and cooperate on concrete projects and it is working," Conley said, but did not want to speculate about possible NATO enlargement outside of Europe in the future.

She stressed that there is no connection between NATO candidacy and bilateral agreements with the U.S. on immunity for U.S. citizens from International Criminal Court (ICC) prosecution. "These are completely separate matters. Bilaterally, we had a lot of dialogue with the Slovenian government about why we're seeking article 98 agreements and our legal experts has exchanged views on that. I don't know. It may be discussed on the Capitol Hill. But we (administration) have made no connections, but we do hope that we can reach a lateral agreement," she said.

Issue of the article 98 agreements on immunity for its citizens is very important for the U.S. "With all due respect to those countries that have signed and ratified the ICC treaty, we choose not to accept it and we asked others to respect that the U.S. is not a party to the ICC. Our military is in 100 countries, politically we're extremely active and we need additional level of protection against politically-motivated persecutions," she said and mentioned the example of former Secretary of State Henry Kissinger, who is worried about travelling to a couple of countries because he is afraid that he will be issued a subpoena. "I don't want that to happen to Secretary Colin Powell when he won't be secretary of state anymore," she added. Conley also said that the U.S. has no objections about the purpose of the ICC. "We feel very strongly that war crimes perpetrators have to be prosecuted, but we argue with the structure of ICC, that it does not report to the UN Security Council," she added. Conley rejected the notion that the U.S. foreign policy is too much unilateral. "We're very upfront and very forthright about what we think and what we want to do. We're not very good at saying one thing and doing another and that is truly an American quality.

I would argue that that is not so unilateral, as the media sometimes suggest. The notion that we have come up with the 'brilliant' idea one day and we are going to do this is wrong. Because we have lots of conversations all day long and try to explain why we do something. But in a globalised world, as it is today, I'm not sure unilateralism is a viable proposition," she pointed out.

Conley said that the question of NATO relevance has been echoed in Washington as well. "We think NATO is very, very relevant. However, it is relevant if it can adapt to new threats, like proliferation of weapons of mass destruction and terrorism. And that's why the U.S. government has been very vocal in its efforts within the Alliance to streamline the organisational structure. We're working on a new capabilities agenda, which will be talked about a lot at the Prague summit. But, really it is a realisation that the way NATO is structured right now militarily one could argue that is still ready to fight a Cold War battle. That is not likely to be the case. The threats aren't going to come from within Europe, but now they are outside of Europe, as was the case in Afghanistan. So that's why the new capabilities are so important, like special forces, airlift, precision guided munition," she said.

Heather Conley assumed the office of Deputy Assistant Secretary of State for European and Eurasian Affairs on 12 September 2001, just a day after the terrorist attack on New York and Washington. Prior to her appointment at the State Department, Conley had served as a senior associate with the international consulting firm Armitage Associates, L.C. since 1997. She had served as an associate with the firm since 1994.

Prior to joining Armitage Associates, she served for over three years in several capacities as a foreign affairs officer in the Department of State. From February 1992 to June 1994, Conley served as a special assistant to the coordinator of U.S. assistance to the new independent states of the former Soviet Union. She has received two State Department Meritorious Honour Awards. Conley has visited Slovenia twice already and liked the country very much. "I love the other European countries too, but I must say that Slovenia is a tourist jewel of Central Europe. I'm awfully fond of it and awfully envious of Ambassador Johnny Young and others in our embassy in Ljubljana, because they have such a beautiful place to live in," she said enthusiastically.

First Draft of the Future European Constitution Stirs the Convention

Brussels, (STA) - First draft of the future European Constitution is a good basis for discussion, but should in no way represent final solutions and directions as it contains many controversial or even outright unacceptable ideas and thus still needs to be worked upon, said members of the Convention on the future of the EU on Tuesday. This was the first debate on the European Constitution "skeleton" proposal presented to them by the President of the Convention Valéry Giscard d'Estaing on Monday. A similar position was also taken by the Slovenian representatives in the Convention, who thought that the proposed paper would enable more concrete discussions in the Convention. At the same time they announced that they would put forward their own proposals to add to the "skeleton." The idea on abolishing the system of rotating EU presidency and the introduction of the post of the President of the Council of the EU was met with most criticism among the Slovenian Convention representatives. This proposal, which has been strongly supported by three large countries of the EU, namely France, the UK, and Spain, was put forward because d'Estaing believes that the current system of rotating presidency every six months would not be constructive nor realistic in the future 27-member Union. Two out of three main EU institutions, the European Parliament and the Commission, already have their respective presidents, so there is no reason why the Council should not have one as well, according to d'Estaing. The current system may not be the best, but the solution lies in its improvement rather than its destruction, said Lojze Peterle who is one of the three Slovenian representatives in the Convention and also a member of the Convention's presidency as a representative of the applicant countries. Smaller countries have proven to be better in presiding over the EU than the big ones who were usually too limited by their own national interests, Peterle added.

There are many possible solutions apart from two extreme possibilities, agreed Slavko Gaber, who is also a member of the Convention. Behind d'Estaing's proposal is the idea to make the Council stronger and thus support the intergovernmental method, Gaber thought. Peterle also pointed to the lack of the community method. Those of us who support the community method would rather see a stronger role of the Commission than it was proposed in the draft Constitution, Peterle pointed out.

The third Slovenian member in the Convention Matjaz Nahtigal also pointed to the lack of balance among the EU institutions which were dealt with by the "skeleton" Constitution proposal. The idea of the "Congress of the People" was also unappealing to the Slovenian Convention members. The proposal to establish a body in which members of the European Parliament and national parliaments would occasionally meet is unnecessary and will not be included in the final draft, thought Peterle. Many ideas in the draft proposal, however, were welcomed by the Slovenian Convention members, including that which lays down the possibility to leave the Union voluntarily. The idea is logical and the future constitutional treaty must foresee such a possibility like all international treaties, said Gaber. Among the proposed names for the future Union, namely "the European Community," "the European Union," "United Europe," and "the United States of Europe," the Slovenian members supported the latter as they believe it mirrors the logic of the uniting of states.

The debate on the draft of the European Constitution will continue at the next Convention session in the beginning of November. After a period of discussion and deliberation until the end of the year, a new and more concrete draft proposal is to be prepared in the beginning of 2003. The Convention is expected to finalise a final Constitutional document by June 2003.

D'Estaing was unclear about the ratification process of the final document. Even though I support the idea of a single European constituency I do not believe that a referendum would be politically and legally feasible, said d'Estaing. For that reason it is realistic to expect that the final text will be ratified by each member state according to their own respective legislation.

The Convention on the Future of the EU will have to adopt the final text by unanimity. But that would still not be the end of it. The last verdict will be given by the EU member states convening at the Intergovernmental Conference (IGC) scheduled for 2004.

Public Support for EU Membership Much Higher

Ljubljana, (STA) - Public support in favour of Slovenia's membership in the EU increased substantially in October, according to the Politbarometer survey carried out by the Public Opinion Research Centre at the Ljubljana Faculty of Social Sciences. In case of a referendum on the EU membership 62.3 percent of 1022 respondents would vote in favour (up from 55.4 percent in September), while 22.7 percent would vote against (down from 25.9 percent in September). Support for the EU among those intending to attend an EU referendum was even greater: 68.8 percent would vote yes and 19.8 percent no, while 11.4 percent were still undecided, showed the regular monthly opinion poll.

Coalition United in Negotiations with EU

Ljubljana, (STA) - Coalition party leaders agreed that Slovenia should continue the accession negotiations with the EU as planned in order to get the best possible financial terms for Slovenia's EU membership. The goal remains the same - to get the best possible position of a net receiver from the EU budget, leader of Liberal Democrats and Prime Minister Janez Drnovsek told the press following the meeting. Although Drnovsek said that all the remaining open issues are priorities, statements of heads of other coalition parties lead to believe that direct payments in agriculture and rural development would be given special emphasis. Head of the People's Party (SLS), Agriculture Minister Franci But stressed that the main priority would be to assure that Slovenian farmers are entitled to the same level of direct payments than their European peers: either fully from the EU budget or by additional payments from the national budget. Slovenia must not give in, he said. We must make sure that we get what we deserve, said Minister But, adding that creating circumstances that would enable Slovenian farmers to enjoy the full benefits of direct payments must be one of the main priorities. President of the United List (ZLSD) Borut Pahor also reiterated the view that Slovenia should set firm demands for agriculture and rural development. But Slovenia must be realistic in its expectations, he noted, adding that there is a lot of manoeuvring space which can be used well with some diplomatic skill.

Lenti Lenko

Gordon Foulds

28th Slovenian Concert - Melbourne 2002

Each year, the Slovenian Religious and Cultural centres on Australia organise the now traditional Slovenian Youth Concert which has been held for the last 28 years in a different part of Australia. These concerts started in 1974 with the aim of promoting Slovenian culture, language and music amongst the 2nd and 3rd generation Slovenians who live in this God Blessed land. They have proven to be extremely successful and a focal point of the Slovenian Youth Calendar here in Australia

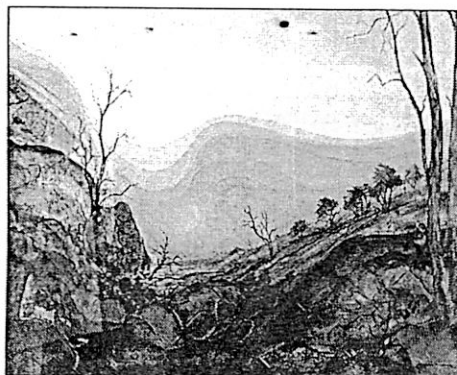
2002 was Melbourne's turn after a successful concert in Sydney last year. Plans were already being discussed at the end of last year but a special concert committee was formed in February of this year. Saturday the 5th of October was with us before we knew it and by this time, 21 talented acts had decided to perform for this very special event. These acts were all mentioned in the last issue of Glas Slovenije. Here it must also be mentioned that the performers came from the 1st, 2nd and 3rd generation which is indeed something very special. It was also great to see a large number of interstate guest from Sydney, Adelaide, Canberra, country NSW as well as other centres in Victoria.

The concert was very well organised and ran extremely smoothly. It was also emphasised that at least one act should be of Slovenian origin and this was well respected by most of the performers. Those not performing something of a Slovenian nature were excused because of the style of performance such as modern dance and the more classical instrumentalists. The acts were very varied and ranged from group performances to traditional Slovenian Folk dancing and singing and more modern performances in dance and singing. I must say that a highlight was the number of 3rd generation Slovenian youth who were involved. This is a highlight and a blessing to all of us and it really gives us hope that the Slovenian community will stay alive and kicking in Australia! These 3rd generation Slovenian have parents born here in Australia and all credit must go to the parents and grandparents of these children!

A large number of special guests were in attendance including the new Charge d'affaires from the Slovenian Embassy in Canberra, Mr Bojan Bertoneclj. Representatives from all Victorian Slovenian organisations and media were present as well as representative from the Franciscan Friars in Australia as well as the Slovenian priests from Sydney, Father Valerijan and Father Filip and Father Janez from Adelaide.

After the concert (which also did not drag out for too long much to the delight of the over 300 people present!), a proper 'Slovenska Veselica' took place with plenty of great food and music under a tent set up outside Baragov Dom. Everyone had a great time and the weather was also on our side!

May I take this opportunity to thank and congratulate all those who in any way contributed to make this years concert such a success. Those who performed, prepared food and provided the other entertainment did a fantastic job! Here thanks must go to all those who were so generous in sponsoring this years concert. There are too many names to mention but I'd like to take this opportunity to congratulate Krissy Mesaric and Christine Cestnik for their excellent comparing of the concert as well as the entire concert committee who worked tirelessly throughout the year to make this even such an outstanding success. No doubt we will all be looking forward to the next concert which will be held in Sydney in 2003.

See you all in Sydney next year!

Art exhibition

Slovenian born, Metka Skrobar came to Australia at the age of nine, and decided very early in her life that she was going to become an artist. Now a resident of the Gold Coast, Metka has achieved her childhood ambition, her works now being frequently seen in South East Queensland and in many centres throughout Australia.

Originally her first love was for water colours, although she now works very happily in all paint media. She began painting floral studies in beautiful forest settings, sometimes depicting panoramic fields of flowers, but often showing her subjects in intimate close-up detail, where a single flower or leaf may be depicted in considerable loving detail and understanding. And while these works became very popular, she has since added landscapes, figurative works and still life pieces to her repertoire.

She continued her art studies throughout this time, and although she has studied with a number of teachers, she says that her greatest influence has always been the Slovenian artist, the Master water colourist France Slana, who she regards as one of the world's most significant water colourists. She periodically returns to Slovenia to continue working with Slana, and they now regard each other as respected peers and close friends.

Her landscapes are beautiful interpretations of the wild and rugged Australian bushland and mountains rendered in dramatic colour and detail, where mood and atmosphere predominate. She sees these with a clarity and understanding which she ably translates into visual images of great beauty and seductive power.

Her figurative works include beautiful masked women at the renowned Venetian Carnivale where lush colour and a sense of lavish decoration provide the viewer with a visual feast and sense of opulence. A beautiful profile or a masked glance suggest sensuality and visual delight. Her figurative works also include nudes of romantic beauty and classical line. Often portrayed against colourful abstract backgrounds or intricate patterns, these pieces combine sensual realism with a harmonious balance between subject and decoration.

Also well known as a teacher, Skrobar has gained Diplomas of Education both in Victoria and Southern Queensland. She teaches painting on both canvas and paper, and all paint media.

She has won numerous prizes since she first began entering art competitions in 1982, and has regularly mounted solo exhibitions in Queensland and beyond, and has participated in numerous mixed exhibitions both in Australia, and overseas in Italy and Slovenia.

She is also represented in corporate and public collections in the Treasury Casino in Brisbane, the Prime Minister John Howard's Office, the Embassy of Yugoslavia, Qantas lounges throughout Australia, ANA Hotels on the Gold Coast and in Tokyo and the James Hardy Collection of Australian Art to name but a few. She has completed a number of Art Residencies in both schools and Art Societies in Queensland, and has been commissioned to provide works for a number of public collections. Additionally, articles about her work has been included in a number of journals and periodicals, and brief biographies about her and her work are included in A DICTIONARY OF WOMEN ARTISTS by Max Germaine, published by Craftsman House in 1991, and ARTISTS AND GALLERIES OF AUSTRALIA, also by Germaine and Craftsman House in 1990. Any exhibition by Metka Skrobar is an important event on any art calendar, and should be experienced by all those people interested in art and wishing to see the work of a mature professional Australian artist.

Her exhibition opens at the Convent Gallery, Daylesford, on November 24th. Convent Gallery, Dayley St. Daylesford, Vic Tel. 03 53483211 Sunday 24th November from 3.00pm Continues till 1st January 2003

Avstralska Slovenija počasi, tiho odhaja

Danica Petrič: Daneta sem poznala vsaj trideset let in mi je bil kakor oče. Ko sem se leta 1974 poročila, me je tudi namesto očeta peljal k poroki, ker mojega očeta ni bilo tukaj. Vedno se je rad pošalil in tudi takrat, ko sva se peljala proti cerkvi in sva šla mimo gostilne, pa me je dregnil s komolcem in rekel: "Še se lahko premisliš... Ali naj greva rajši v gostilno, kot pa da greva v cerkev?" Oba sva se nasmejala in seveda sva šla k poroki. Z mojim pokojnim možem Jožetom sta bila velika prijatelja in veliko sta tistih starih časih prispevala k družveni blagajni, ko sta gori na Hribčku cele noči na skrivaj kuhala pravi slovenski "šnops", tudi če je bil kuhan iz avstralskega grozdja.

Dane je prijel za vsako delo, pa če je bilo še tako umazano, tako je tudi vsak teden na Hribčku zakopaval vsebino kant, ki so služile za stranišča. Njegova žena Zofka pa je teden za tednom pekla pecivo, posebno štrudel, da smo lahko postregli ljudem, ko so prišli na Slovensko društvo na Hribčku. Naše družine so živele blizu skupaj in bili smo dobri prijatelji. Moj Jože je Daneta klical Brkla in ni bilo dneva, da ne bi rekel: "Grem malo k Brkli pogledat", ali pa je kar izginil in če ga ni bilo doma, sem že vedela, da je pri Brkli. No sedaj pa že oba počivata na Rookwoodu.

Anica Stare: V tistih zgodnjih časih na Hribčku smo se vsi trudili, da bi napravili čim več zanimivih stvari za rojake, vendar Dane je bil najbolj iznajdljiv.

Spomnim se, ko smo imeli Vinsko trgatav in je šel Dane in pripeljal iz vinogradov cel voz grozdja in ga je obesil na mreže pod stropom v stari hiši na Hribčku in tudi drugače vse okrasil tako, da je izgledalo, kot da smo v vinogradu.

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in znancem, ki so nam stali ob strani ob izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in brata Daneta Brkovca. Hvala vsem, ki se udeležili pogreba, za izražena sožalja, cvetje in molitve, za pogrebno mašo in pogrebni obred, posebej obema patroma in pevcem za petje pri maši in na pokopališču. Zahvala tudi gospodinjam, ki so pripravile okrepitev po pogrebu.

Še eden od starih prijateljev je odšel

Še eden od starih prijateljev je odšel, Jure Sušnik, ki smo ga vsi klicali Jurček..

Že leta in leta nazaj, ko je bil Jurček še mlad in močan, kakor smo bili vsi v tistih časih, si našel Jurčka kjer koli, povsod, kjer se je kaj delalo.

Sodeloval je pri prvem poskusu slovenskega filma v Avstraliji, ki ga je začel Ernest Žibert s sodelovanjem pokojnega Karla Dolenca in velikega števila navdušenih Slovencev.

Deloval je pri igralski družini Kluba Triglav in kasneje pri Igralski družini Verskega središča Merrylands, bil je član obeh slovenskih klubov v Sydneyu in je redno prihajal na vse slovenske prireditve brez ozira, kdo jih je prirejal. Bil je vesele narave in hudomušen, rad se je pošalil, po potrebi pa je znal biti tudi resen in dober prijatelj.

Jurček Sušnik je bil rojen 3.3.1944 v Vrhpolju pri Kamniku in je bil izučen za tapetnika, vendar je od svojega prihoda v Avstralijo leta 1966 delal v tovarni drobnih metalnih izdelkov v Leichardu. Zadnjih 13 let je preživel z zvesto družico Marto Mihalič iz Fairfielda, ki mu je stala ob strani vse do konca, ko je zbolel za hudo anemijo.

Prestal je operacijo, po kateri se mu je stanje še poslabšalo.

Zadnje dneve je preživel v domu Pavleta in Manice Bogataj, katerima sta z Marto čuvala hišo, medtem, ko so bili Bogatajevi na počitnicah, vendar sta po njihovem povratku še naprej ostala pri njih, ker je bilo očitno, da se mu je zdravje poslabšalo in je potreboval pomoč.

Umrli je na prevozu v bolnico 21.10. 2002 in je pokopan na Slovenskem pokopališču v Rookwoodu.

Prezgodaj je odšel in ustvaril si je veliko število prijateljev, ki ga bomo pogrešali. Naše sožalje Marti in tudi vsem ožjim prijateljem, pa tudi obema sestram in bratu, ki jih je zapustil v Sloveniji.

NOVICE IZ KLUBA TRIGLAV - PANTHERS

Fotografije in tekst: Martha Magajna

Izlet v Canberro

Balinarji Kluba Triglav prirejajo vsaki drugi mesec izlet z avtobusnim podjetjem Avanti. Pretekli mesec je bil cilj izleta Floriada v Canberri.

Kar dva polna autobusa Sydneyskih Slovencev sta krenila iz Triglava proti Canberri, kjer smo se najprej ustavili pri rojakih v Slovenskem klubu Canberra.

Pripravili so nam pravo slovensko kosilo s kavo, poticami in drugim pecivom vred. Predsednik Slovenskega kluba Canberra, Alojz Risa je osebno napekel goro mesa na BBQ, ostali odborniki pa so nam postregli. Prišlo je tudi veliko drugih rojakov iz Canberre in razpoloženje je bilo tako prijetno, da smo imeli velike težave izvleči naše moške iz kluba.

Menili so, da kaj bomo hodili gledat rožice na Floriado, ostanimo rajši v klubu, pa bomo kmalu vsi v rožicah. Ko nam je le uspelo, da smo jih spravili na avtobus in smo prišli na Floriado, nas je presenetila nevihta s točo, vendar je hvala bogu kmalu minila, tako da nam ni bilo treba poslušati moških ko so godrnjali: "Kaj nismo rekli, da bi rajši ostali v klubu..."

Cvetje na Floriadi je nepopisno lepo in tako lepo urejeno, da je res vredno potovanja, da si ga človek ogleda. Dobro razpoloženi in zadovoljni smo se vrnili v Sydney.

Najlepša hvala rojakom iz Canberre, posebno odboru Slovenskega kluba Canberra za postrežbo in prijaznost in upamo, da bomo tudi mi imeli priložnost, da jim vrnemo gostoljubje.

Pride čas, ko vino dozori...

V Klubu Triglav Panthers imamo vsako tretjo nedeljo v mesecu ples, ki go ponavadi skušamo združiti še s kakim drugim zanimivim dogodkom. V mesecu oktobru je to vinska poskušnja.

Kar štirinajst pridelovalcev domačega vina je prineslo svojo žlahtno kapljico na poskušnjo in strokovna komisija, sestavljena iz članov – poznavalcev (Lojze Lever, Peter Berginc in managerka kluba, Lesley Blefari), je imela precej težko delo, preden so odločili, da je prvo mesto za najboljšo vino dobil Danilo Sajn, drugo mesto Emil Fabjančič in tretje mesto Karlo Samsa. Vino je potem poskusila tudi publika in videti je, da so bila vsa vina prav dobra, saj ni ostalo niti kapljice. Naše čestitke zmagovalcem!

Iz Verskega središča Merrylands

Naše Versko središče Merrylands spada v škofijo mesta Parramatta in marsikomu je znano, da je pred nekaj leti zločinska roka podtaknila ogenj in starodavni župnijski cerkvi v Parramatti. Potrebno bo veliko denarja in dela, preden bo ta cerkev spet obnovljena v prejšnji lepoti in slavi.

V pomoč skladu za obnovo te cerkve se organizirajo različne nabiralne akcije in ena od njih so nakupovalni izleti z avtobusom po različnih trgovinah, kjer nakupovalci lahko dobijo vrsto predmetov po znižanih cenah, provizija za nakupljeno blago pa se izplača škofiji Parramatta v sklad za obnovo pogorele cerkve.

Tako je iz Verskega središča Merrylands v preteklem mesecu odšel poln avtobus pozhrtvovalnih vernikov (ali bolje rečeno, vernih žena), ki so si naložile naporno delo nakupovanja v dober namen. Obiskale smo kakih dvajset trgovin- od perila, posode, kozmetike, čevljev, športnih trgovin, kjer lahko nakupiš vse, kar je potrebno za različne športne potrebe, pa do specializirane trgovine z vsem, kar si more kdo zamisliti, da bo potreboval za Božič, vsaj kar se tiče okrasja, pakiranja in pa božičnih drevesc. Vmes smo se okrepčale s kosilom v South Sydney Leagues Clubu, na koncu dneva pa smo ugotovili, da je naša pozhrtvovalnost prispevala v sklad kar blizu \$ 1000.- (koliko pa smo potrošile, pa vam rajši sploh ne povem!) Izlet je bil zelo uspešen in ga je zelo spretno in sposobno organizirala Andrejka Andrejaš.

Svet za visoko šolstvo dal zeleno luč za ustanovitev Univerze na Primorskem

Ljubljana, (STA) - Svet za visoko šolstvo je danes na svoji 4. seji med drugim obravnaval elaborat za ustanovitev Univerze na Primorskem ter po dolgi in burni razpravi z osmimi glasovi za, enim vzdržanim in enim proti ustanovitvi tretje slovenske univerze podprl, vladi pa tako predlagal, da v ta namen zagotovi posebna in dodatna sredstva. Glasovanja se je vzdržal Pavel Zgaga s Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani, proti pa je glasoval redni profesor na ljubljanski ekonomski fakulteti in hkrati predsednik komisije za finance omenjenega sveta Janez Prašnikar. Ob tem je pojasnil, da ustanovitvi primorske univerze nasprotuje le na načelni ravni, proti pa je glasoval le, ker to celotnega glasovanja ni ogrozilo. S tem je želel ministrstvo za šolstvo, znanost in šport tudi spomniti, naj se tako, "kot se je borilo za Univerzo na Primorskem, bori za celotno visoko šolstvo".

Po mnenju ministrice za šolstvo, znanost in šport Lucije Čok je ustanovitev tretje univerze, ki bo po njenih besedah morala graditi zlasti na kakovosti, stvarnosti in primerljivosti, za Slovenijo zelo pomemben korak. Pomeni, da v mreži visokega šolstva nastajajo nekatere težiščne osi, ki bodo pomenile predvsem močan obrambni zid pred vdorom tujega znanja in strateške točke za uveljavljanje naše komparativne prednosti navzven. Po ministričinih besedah je vlada z omenjenim sklepom, ki ga bo obravnavala v roku enega ali dveh tednov, dobila strokovno evalvacijo, upoštevati pa bo morala tudi vse zahteve in priporočila sveta glede kakovosti in pridobivanja dodatnih sredstev za tretjo slovensko univerzo.

Univerza na Primorskem bi prve študente po besedah Čokove, če se "ne bo nič zataknilo", lahko sprejela že prihodnje študijsko leto, če pa bi se "kakorkoli zavleklo", pa v študijskem letu 2004/2005. Na novinarsko vprašanje glede zagotovljenih finančnih sredstev v ta namen je Čokova dejala, da so sredstva za izvajanje dejavnosti zagotovljena, nereseno pa je še vprašanje sredstev za investicije, saj bo v primeru zmanjšanih investicij gradnja potekala počasneje.

V razpravi glede ustanovitve univerze so se med razlogi za ustanovitev univerze omenjali zlasti njena pričakovana konkurenčnost doma in na tujem ter njen pomen za slovensko manjšino v Italiji, podporo ustanovitvi pa sta izrazila tudi predstavnik mariborske in ljubljanske univerze - dekanica mariborske Visoke zdravstvene šole Dušanka Mičetič-Turk in prorektor ljubljanske univerze Matjaž Omladič. Kot je med drugim dejal Omladič, je ljubljanska univerza pri oblikovanju primorske univerze pripravljena pomagati tudi s prenosom nekaterih svojih programov na primorsko univerzo.

Ustanovitev tretje univerze je podprl tudi predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Boštjan Žekš, ki pa je pri tem izrazil dvome zlasti glede kakovosti visokega šolstva ob meji z Italijo in dodal, da je v njegovem okviru premalo znanosti in podiplomskega študija ter preveč visokih šol in premalo univerzitetnih programov. Mnenja članov sveta so bila različna tudi glede problema financiranja tretje univerze, pri čemer je Prašnikar med drugim dejal, da je v različnih dosedanjih dokumentih glede ustanovitve omenjene univerze na finančnem področju moč opaziti številna neskladja, kar kaže na neprofesionalen pristop.

Svet je na seji med drugim obravnaval tudi poročila komisije za humanistično-družboslovne vede in izobraževanje ter komisije za naravoslovno-tehniške vede, pri čemer je daljša razprava potekala zlasti v zvezi z vlogo Politehnikove Nova Gorica za razširitev dejavnosti na področje humanistike.

Člani so razpravljali tudi o preoblikovanju ljubljanske Visoke policijsko-varnostne šole, vlogah nekaterih visokošolskih zavodov za uvedbo novih študijskih programov oziroma programov usposabljanja in za dopolnitev ter spremembe nekaterih študijskih programov. Komisija za naravoslovno-tehniške vede je člane sveta med drugim seznanila tudi s svojim mnenjem glede ustanovitve Mednarodne podiplomske šole Jožefa Stefana, ki jo je predlagal Inštitut Jožefa Stefana, svet pa se je seznanil in z nekaterimi pripombami sprejel tudi poročila komisije za izvolitve in komisije za finance.

Gimnazijski večer z Lucijo Čok

Koper - »Kakovost življenja nas bo ohranila v Evropi. Toda od vrta naprej, od šolskih klopi bi morali našim otrokom vzgojiti več samozavesti. Če si nesamozavesten, te vsaka stvar povozi. Ko vidiš te nove šole za 300 otrok, s 5000 do 6000 kvadratnimi metri, z vso opremo, z vsem, se pravzaprav ne zavedamo, da imamo zelo veliko pridobljenih pravic na področju šolstva, da imamo zelo dobro šolo in zelo dobre standarde. Premakniti moramo samo v notranji prenovi - vzgojiti samozavestnega Slovenca! «

To je ena od številnih misli, ki jih je povedala ministrica Lucija Čok kot bivša koprška gimnazijka na prvem jesenskem gimnazijskem večeru v koprski Pretorski palači. Pogovor sta vodili profesorica Jasna Čebren in novinarka Neva Zajc. »Trenutni problem nastajajoče univerze je ta, da ljubljanska univerza trdi, da jim bomo jemali sredstva, jaz pa moram na seji sveta za visoko šolstvo dokazati, da so ta sredstva rezervirana s posebnim zakonom, s koncesijami, ki jih obstoječe šole že dobivajo, oziroma da so sredstva v študentih, ki se bodo vpisali na to ali drugo univerzo. V resnici nihče nikomur nič ne jemlje. Kjer bodo dobri programi, tja bodo študentje hodili,« je odgovorila ministrica Nevi Zajc.

O sporu med južno in severno Primorsko je dejala: »Mi postavljamo integrirano univerzo, v kateri nobena fakulteta ne more po svoji poti. Goričanom to ni bilo všeč. Hoteli so imeti avtonomno pravno osebo. To ni mogoče. Če je ena univerza, je ena avtonomna pravna oseba. Tu se nismo razumeli. V trenutku, ko bi morali žrtvovati svojo pravno identiteto, so si premislili. Njihova pravica je, da gredo svojo pot. Ne želim pa, da bi to pomenilo, da je treba drugemu onemogočiti njegovo pot.« In zakaj univerza na Primorskem?

»Berlusconi namerava nameniti 90 milijonov evrov za postavitev univerze jugovzhodne Evrope v Trstu. To bi nam moralo dati misliti. Če ne bomo imeli lastnega znanja, bo prišlo tuje. Če bomo prevzemali tuje znanje, ne le da bomo manj samozavestni, predvsem bomo manj uspešni, ker bomo pač žvečili nekaj, za kar ima drugi primat in avtorstvo. Biti moramo enakovredni partnerji, soavtorji ustvarjanja nove Evrope. Za to je potrebno znanje. Posebno je potrebno znanje v novem prostoru, zato je prav, da nastaja na Primorskem, da nastaja na Dolenjskem in da ima mariborska univerza moč. To so naši mejniki, na katerih bomo branili slovensko znanje. V Ljubljani ga imamo zelo veliko, toda ne bomo si dovolili, da se bo naša intelektualna moč reducirala na ljubljansko pokrajino.«

O naših raziskovalcih v tujini je ministrica dejala: »Povsod po svetu najdeš velike Slovence. In vendar nismo zadovoljni s sabo! Naša velika napaka je, da smo premalo samozavestni. Tako so nas v zgodovini posilili, da smo imeli občutek, da se moramo držati nazaj, da moramo priti v EU, če si hočemo priznati, da smo dobri. Morali bi reči: ti si dober, jaz sem dober, on je dober ... Ampak Slovenci raje govorimo: ti nisi dober, jaz sem dober! Raje si nagajamo in se onemogočamo. V ZDA so naši raziskovalci izredno uspešni, ker se osvobodijo tovrstnih pritiskov.«

Na večeru so Koprčani lahko zvedeli še nekaj zanimivih podrobnosti iz življenja ugledne koprške meščanke. V Koper se je s starši (iz Vipavske doline) preselila konec štiridesetih let in kmalu zatem začela hoditi v prvi razred. Tako se spominja starega Kopra po njegovi večkulturnosti, po izrazitem mešanju govorice, po mušolah (školkah) in kostanjih, ki so jih pripravljali na vsakem vogalu. Čokova je hotela študirat arhitekturo, vendar je šele na fakulteti zvedela, da bi morala na vpis prinesiti mapo z risbami. Tako z arhitekturo ni bilo nič in se je spomnila francoščine in italijanščine. Kot večini primorskih študentov je tudi njo v Ljubljani najbolj privlačil avtobus za Koper. Danes je Ljubljana precej drugačna, bolj odprta, ponuja več kot je tedaj. Pravih ljubljancev pa tako skoraj ni več. Več kot deset let je učila francoščino in italijanščino. (Je tudi pobudnica in soustanoviteljica najbolj dejavnega slovenskega frankofilskega društva).

Boris Šuligoj

Slovenska kultura skozi oči izseljencev

Ljubljana, (STA) - "Ker smo tako oddaljeni od matične domovine, ne sledimo sodobnemu dogajanju na področju kulture. V Argentini zato ohranjamo tradicije in običaje, ki so nam jih posredovali naši starši in stari starši. Sam se nisem niti zavedal, da obstaja sodobna Slovenija, kjer se je marsikaj - tudi na področju kulture - spremenilo", je na novinarski konferenci ob zaključku prvega seminarja za kulturne animatorje - slovenske izseljence povedal eden od udeležencev seminarja, Blaž Miklic iz Argentine.

Pobudo za seminar, ki je potekal od 21. oktobra, je dal Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je zagotovil tudi večino denarja za njegovo izvedbo, organizacijo seminarja pa je prevzel Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD). Seminarja se je udeležilo 12 kulturnih animatorjev iz Argentine, Avstralije, Kanade, ZDA, Švice, ZR Jugoslavije ter Bih.

Direktor JSKD Igor Teršar je povedal, da je seminar pomemben predvsem v smislu prenašanja izkušenj tako na področju ljubiteljske, kot tudi profesionalne kulture. V Sloveniji se je v zadnjem desetletju veliko spremenilo tudi na področju kulture. Nastale so nove institucije, spremenil pa se je tudi pogled na kulturne dejavnosti, zato je čas, da se Slovenci v matični domovini tesneje povežemo s Slovenci po svetu in poskušamo začrtati skupen program, je še dejal Teršar.

Dragica Breskvar iz JSKD, ki je seminar vodila, pa je poudarila, da so v okviru seminarja želeli udeležence seznaniti predvsem s sodobnimi tokovi ustvarjanja na področju kulture v Sloveniji. Udeleženci namreč po njenih besedah zelo dobro poznajo tradicionalno kulturo, manj pa so seznanjeni s sodobnimi tokovi na tem področju. Povedala je, da je tudi sama dve leti v Berlinu delovala kot kulturna animatorka in tedaj prišla do ugotovitve, da si mladina želi predvsem novih pristopov. V okviru seminarja so si zato ogledali nekaj gledaliških in drugih predstav, med njimi Dvoboj Diega de Bree v izvedbi gledališča Glej, ki je za marsikoga pomenil pravi kulturni šok. Spremljali so gledališke vaje, spoznavali skrivnosti filmske in video umetnosti in se spoznali s slovensko zborovsko sceno. Med bivanjem v Sloveniji pa so obiskali tudi kulturne ustanove v Mariboru, Celju in v koroškem zamejstvu. Dragocene so predvsem vezi, ki so se stkale med udeleženci seminarja ter drugi stiki, ki so navezali v času svojega bivanja v Sloveniji in jih bodo lahko s pridom izkoristili pri svojem delu v tujini, je še dejala Breskvarjeva.

Ob zaključku seminarja je izšlo priložnostno glasilo, naslovljeno Z vseh vetrov, v katerem so udeleženci podali svoje vtise o seminarju in o sodobni ustvarjalnosti na področju kulture na Slovenskem.

Iz Avstralije sta se seminarja udeležile Lydia Bratina in Metka Čuk.

Tudi Slovenci vojni zločinci Vprašalnik o vojnih zločinih za slovenske državljane

Ob minulem haaškem soocenju Stipe-Slobodan je prijatelj sodišča izpostavil odgovornost za smrt 40 vojakov JLA, ki so umrli na območju Slovenije. Si lahko predstavljate, da bi Carla Del Ponte od naših oblasti zahtevala izročitev kakšnega našega generala, ki bi se v Haagu zagovarjal zaradi morebitnih vojnih zločinov? Čeprav smo bili del države, za katero je ustanovljen haaški tribunal, nam je kakršno koli slovensko soočanje s Haagom nepojmljivo. Toda le dokler se ne odločimo za obisk Avstralije.

Avstralija slovenskih državljanov ne obravnava nič drugače kot ostale državljane bivše skupne države, zato ste kot slovenski državljan, rojeni med letoma 1930-1985, poleg standardnega formularja prošnje za vizum dolžni izpolniti tudi Vprašalnik o karakterju in vojnih zločinih.

Ste v času konfliktov sodelovali v vojnih, paravojnih formacijah ali v Teritorialni obrambi? Ste v času konfliktov v Jugoslaviji sodelovali kot paznik ali upravnik kakšnega zapora, taborišča ali zbirnega centra? Ste vi, vaš partner ali vaši otroci kdaj zagrešili vojni zločin oz. zločin zoper človeštvo? Če niste bili udeleženi v konfliktih na ozemlju bivše Jugoslavije, kako ste se jim izognili? To je le nekaj vprašanj, na katera boste morali odgovoriti, če želite

Kako do izseljencev?

Ljubljana - Na Združenju Slovenska izseljenska matica (SIM) so sprejeli odločitve, ki bodo (verjetno) pomenile usoden preobrat v zgodovini tega združenja. Na izvršnem odboru so podprli združevanje revij Rodna gruda in Naša Slovenija, konstruktivno pa naj bi se vključili tudi dogovore o ustanavljanju javnega zavoda za Slovence po svetu. Ključne okoliščine, ki so krive težav pri pripravi specializiranih revij, kakršni sta Rodna gruda in Slovenija v angleščini, so že nekaj časa očitne: vse skromnejši denarni okviri, visoki stroški distribucije in drugo. Kako gleda na razvoj dogodkov na SIM in predvsem usodo njihovih publikacij, je za Delo povedala odgovorna urednica revij Rodna gruda in Slovenija v angleščini Vida Gorjup - Posinkovič.

»Odločitev pristojnega delovnega telesa združenja SIM je odgovor na pobudo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, da bi bilo treba razmišljati o združitvi revij Rodna gruda in Naša Slovenija, ki sta sicer obe namenjeni Slovincem po svetu, vendar sta nastali v različnih časih in za različno ciljno bralstvo. Za uredništvo SIM je bila odločitev članov IO zelo pomemben dogodek, ki so ga dolgo pripravljali in ga tudi nestrpnost pričakovali, pomeni pa zeleno luč za korenite spremembe v samem statusu, a tudi delovanju SIM in njegovega uredništva. Seveda nihče, najmanj pa novinarji in uredniki, ne sprejemamo z navdušenjem odločitve, ko gre za siromašenje medijskega prostora. Združitve Rodne grude in Naše Slovenije je mogoče razlagati tudi v tej luči. Vendar ne moremo kar spregledati realnega stanja - proračunski denar za izdajanje revij, vsaj kar zadeva Rodno grudo, je že nekaj let nominalno nespremenjen. Pri tem moramo vedeti, da je na primer Rodna gruda v marsičem specifična revija za Slovence po svetu. Ta če po svoji naravi ne more biti tržno naravnana.«

Po mnenju sogovornice pomeni torej za SIM v opisanih razmerah združevanje revij in s tem povezana ustanovitev javnega zavoda po svoje pomembno razbremenitev, saj bi profesionalni del svojih dejavnosti in s tem zaposlene »odstopila« oziroma prenesla na javni zavod. Tako bi hkrati končala proces statusnega preoblikovanja, ki ga je začela že na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja, in se dokončno spremenila v civilno združenje v polnem pomenu besede, ki se s svojimi programi poteguje za proračunska sredstva na razpisih raznih ministrstev, vladnih uradov in lokalnih skupnosti. Po letih velikih finančnih stisk bi se lahko tako ponovno povsem osredotočila na vsebino svojih programov in izkoristila ves kapital, ki si ga je nabrala v petdesetih letih delovanja. Pri tem misli predvsem na izjemni arhiv SIM, na bazo podatkov slovenskih društev v svetu, predvsem v čezmorskih deželah, na bogastvo osebnih stikov z ljudmi z vseh celin in na znanje, ki so si ga na tem področju nabrali zaposleni.

»Uredništvo SIM in zaposleni smo vsak iz svojega zornega kota pripravili pogled na vsebino in podobo prihodnjega javnega zavoda za Slovence po svetu. Javni zavod naj bi postal osrednja ustanova na področju skrbi za Slovence po svetu, združeval naj bi kulturno-informativno dejavnost, založništvo, servisno dejavnost za potrebe izseljencev in slovenskih društev v svetu in podobno. Razne možnosti so seveda že odprte, saj se je prava razprava v resnici šele začela, vsekakor pa je tudi iz pogovorov s Slovenci v svetu razbrati določeno mero nelagodja, ko gre za komunikacijo z matično Slovenijo, predvsem zato, ker so dejavnosti na tem področju v resnici precej razpršene tako na ravni državnih organov kot civilnih združenj. S tem pa v nobenem smislu ni ogroženo delovanje civilnih združenj, ki ostajajo pomemben dejavnik na področju stikov s Slovenci po svetu in uresničevanja njim namenjenih programov,« je še povedala Vida Gorjup-Posinkovič.

Delo-Dragica Bošnjak

vstopni vizum za Avstralijo.

Konzularno predstavništvo v Sloveniji je dajalo pobude za ukinitvev haaških vprašanj za slovenske državljane, toda avstralska stran ne popušča - haaško sodišče je ustanovljeno za območje bivše Jugoslavije in Slovenija je ena izmed šestih malopridnih držav. Slovenski državljani bodo tako vsaj do vstopa v Evropsko unijo ob vstopu v Avstralijo prisiljeni odgovarjati na ista vprašanja kot Radovan Karadžić, Ratko Mladic ali Janko Bobetko.

Zgodovina slovenskega radia v Perthu

Ker je Avstralija multikulturna dežela, je samoumevno da si želi vsaka narodnostna skupina svoj medijski prostor. Še posebej se ta prostor izraža v radijskem sporočilu. Ker pač je radio medij, ki je najboljša oblika pošiljanja sporočil širšem številu poslušalcev, so si tega želeli tudi v Slovenski skupnosti v Perthu. Beseda da besedo in uresničile so se sanje mnogih zavednih Slovencev.

Tako so leta 1984 dobili prvo Slovensko Radijsko oddajo na radiu 6NR v Perthu. Oddaja je bila vsak petek večer od 8 - 8.30pm. Sicer je ta radijska postaja 6NR že osem let oddajala Jugoslovanski program in ravno zato so bili Slovenci toliko bolj ponosni na svoj program.

Spomnimo se prvega voditelja oddaje Freddie Milner, ki je kot pravi profesionalc vodil oddajo in zabaval poslušalce z svojo izvorno slovensko besedo. Ker leta prehitro bežijo, se je za njim zamenjalo kar nekaj voditeljev. Pa jih naštejmo: Frank Vrabl, Božo Hladin, Anka Furlan, Ana Peklar in kot zadnja dolgoletna voditeljica Ivanka Cirej.

Radio je imel predvsem eno samo nalogo. Ohranjati slovensko kulturo in materin jezik. Slovenski radio v Perthu je deloval vse do leta 2001. V tem času pa je voditeljica Ivanka Ciraj zbolela in žal morala prenehati z delovanjem. Tako je slovenska radijska oddaja postala celo vprašljiva za obstoj, kajti nihče ni bil pripravljen prevzeti vloge voditelja. Z izredno voljo in željo po obstoju programa je predsednik Slovenskega Kluba Fred Pestotnik nekaj mesecev vztrajal, da se v času odmerjenem Slovenskemu programu, predvajajo samo pesmi.

Stvari pa so se odvijale v pravo smer, kajti z mojim prihodom v začetku istega leta v Avstralijo sem čisto po naključju preko moje tašče Marije Vončina izvedel za ta problem na Slovenskem radiju. Ker mi je to delo poznano sem z veseljem vključil še mojo ženo Zorico in z novo močjo sva poprijela za voditelja programa. Oddajo vodiva se vedno v stilu po ohranitvi slovenske besede in kulture vsak petek od 7.30 - 8.00pm na radijski postaji 6EBA v Perthu. "Pa prijetno poslušanje..."

Samo in Zorica Cokan.

10 let pevskega zbora Adelaide - novi CD

Ob desetletnici pevskega zbora Adelaide je izšel novi CD. Člani zbora so: Alda Batista, Ivan Benc, Emil Borlak, Mimi Božanič, Danilo Dodič, Karlo Filipič, Franc Goyak, Tone Gustinčič, Marjo Jenko, Jože Jerebica, Franc Končina, Ana Likar, Polda Vatovec. CD lahko naročite za ceno \$ 20 +\$4 za poštnino pri Adrianu Vatovcu - GPO Box 1340 Adelaide 5001 SA. CD lahko kupite tudi v Australian Music Centre The Rocks, Sydney

Slovenski glas iz Wollongong-a

Preteklo je že več kot 7 let, bilo je 2. aprila 1995, lahko rečemo v prejšnjem stoletju, ko se je na območju Wollongonga in Illawarre prvi krat preko etra slišala tudi Slovenska beseda in pesem. In kaksna sreča, da ni bila nedelja prvega aprila, izgledalo bi, da je to prvoaprilska potegavščina.

Ze nekaj časa smo skušali priti da rešitve, kako lažje in hitreje obveščati našo Slovensko skupnost na območju Wollongonga in z njo biti v rednem stiku.

V začetku leta 1995 se nam je ponudila možnost in brez oklevanja smo se odločili, da je ne smemo pustiti.

Radio Wollongong
VOX FM-106,9
megahertza

Kljub temu, da nismo imeli primerne osebe, ki bi bila pripravljena in sposobna prevzeti to odgovorno in zanimivo delo na radiju, nam je uspelo, da smo nagovorili Snežano Brdnik, da je prevzela to dolžnost.

In kaj storiti sedaj? Takoj sva se Snežana in jaz napotila v Sydney bolj točno rečeno v klub Triglav, tukaj naju je pričakala pokojna Mariza Ličan. Ko sva ji razložila zakaj sva prišla je bila zelo vesela in v žile nama vlila toliko poguma, da preprosto ni bilo mogoče misliti, da ne bi šli naprej in led je bil prebit.

VOX FM je "Community radio station" in vse se dela na prostovoljni bazi - to se pravi zastoj. Po nekaj tednih treninga je Snežana dobila dovoljenje, da sama izvede svoj prvi Slovenski program. Bili smo vsi navdušeni, kljub temu, da so nam za začetek dodelili samo 30 minut za nas program. Po nekaj mesecih so se stvari začele spreminjati in dodelili so nam še 30 minut - to se pravi eno uro za naš Slovenski program. Po šestih mesecih je Snežana dobila svojo prvo službo in morala se je preseliti v Sydney. Med tem času pa sta se stremirala Tereza in Vinko Kropič - pa tudi Rebeka Rudolf in moja malenkost a pred dvema letoma pa se nam je pridružil tudi Robert, ker se je njegova sestra Rebeka službeno preselila za dve leti v Malezijo.

Na VOX radiju imamo program v 22 jezikih, naša slovenska ura pa je ob nedeljah zjutraj od 10. pa do 11 ure. Sliši se proti severu do Sydneja in proti jugu do Nowre.

Slovenski program prilagajamo našim poslušalcem, razdelimo ga tako, da je 30 minut porabljen za glasbo in 30 minut za poročila, klubska obvestila, čestitke in pozdrave za naše in od naših poslušalcev. Vsako leto v mesecu oktobru imamo radioton, ko zbiramo denar za našo slovensko uro. Moramo priznati, da se naši poslušalci, kar dobro odrežejo kljub temu, da smo ena od najmanjših etničnih skupin, naberejo pa največ denarja, s tem je tudi povedano, da je naša oddaja zelo priljubljena.

Leta 1998 smo nabrali \$ 700 - leta 1999 \$ 1070 leta 2000 \$ 1630 leta 2001 1005 in letos \$ 1105. Polovico sredstev pa nam dodeli tudi avstralska vlada oziroma SBF.

Pred nekaj meseci smo vključili v naš program tudi naše poslušalce, v kotičku "Vi izberite - a mi pa vam bomo zaigrali". Začne se takole: Pred seboj imam CD - na katerem je 50 melodij in pesmi, ki so nastale med letom 1953 in 1973. To obdobje imenujemo v Sloveniji "Zlato obdobje domače muzike"

Pokličite nas v studio in nam povejte številko med številko 1 in številko 50. Midva z Robertom pa Vam bova povedala ime pesmi in kdo jo izvaja. Vsi, ki nas boste poklicali in si zaželeli eno številko boste imeli enako možnost, da dobite lepo nagrado, katero bomo izžrebali 10. decembra na Miklavžovo nedeljo po maši, v našem klubu v Figtree. Minulo nedeljo smo poslušalcem povedali, da imamo za nagrado - romantično večerjo za dve osebi zraven bo tudi steklenica vina, kje bo ta večerja pa se bo izvedelo na dan žrebanja. Dve večerji nam je podarila - vsem dobro poznana Gospa Eleonora White iz Kurnela. Sedaj se Vam lahko povem, da imamo še drugo in tretjo nagrado, katero sponzorira urednik "Glas Slovenije" Florjan Auser, za nagrado pa je 6 mesečna naročnina za "Glas Slovenije" za dve osebi. Vsem sponzorjem in dobrotnikom najlepša hvala. Hvala tudi Odboru Slovenskega Kluba "Planica" za razumevanje in finančno podporo!"

Lep pozdrav od Ivana!

Slovenci v Južni Afriki

Maloštevilna skupina Slovencev iz Južne Afrike pristrčno pozdravljamo rojake v Avstraliji, in vse, ki ste raztreseni po svetu.

Semkaj smo se začeli priseljevati v šestdesetih letih, ko so po zahodno-evropskih državah iskali strokovnjake za v to rudno bogato deželo, ki se je začela industrijsko razvijati. Torej prva generacija Slovencev tukaj je večinoma že upokojena in nekaj jih je že umrlo. Ugibamo, da nas je okoli 100 družin, vendar po šestmesečnem iskanju preko časopisov in radija lansko leto, imamo samo 47 naslovov, (iz Johannesburga 32, Durban 5, Kejptovna 6, iz Sasolburga 2 in Botsvane 2). Nekaj nas je poročenih s Slovenci, drugi pa so se tukaj združili z belimi domačinkami. Tisti, ki so začeli s privatnim poslovanjem (plastični izdelki, toplotne izolacije, gradnja cest ali velikih objektov) in trdim delom so danes bogati. Ostali pa smo delali v kemični in avtomobilski industriji ali v rudnikih zlata in diamantov.

Vsa dolga leta se nismo iskali. Nekateri v Johannesburgu se sicer poznajo že mnogo let preko poslovnih zvez ali slučajnega srečanja, ker živijo blizu med seboj. Marca 1989 nas je obiskala Državna sekretarka za Slovence po svetu, Mihaela Logar s pozdravi in pobudo za ustanovitev društva, pa smo to kar preslišali.

Kot veste nas je novembra 2001 obiskal Državni svetovalec iz Urada za Slovence po svetu, dr. Zvone Žigon s ponovno pobudo za organiziranje društva in večjo povezavo z matično deželo.

Tako smo začeli zbirati naslove Slovencev v Južni Afriki, Botsvani, Zimbabve in Namibiji ter marca 2002 osnovali Društvo Slovencev v Južni Afriki. Počasi se privajamo na delovanje, spremembe in prednosti, ki nam jih lahko društvo nudi. Srečujemo se na letoviških krajih ali na privatnem domu. V bodoče se bomo zbrali štirikrat na leto: V februarju bo letni občni zbor, konec junija praznovanje samostojne Slovenije, konec septembra, in konec novembra za zaključek leta. Načrti za bodočnost so še v razvoju. Te dni urejamo s konzulom v Kairu nove potne liste in državljanstvo druge generacije, kar bomo morda v bližnji bodočnosti resno potrebovali. Saj slišite o političnem stanju in odnosov do belih, obratni apartheid. Mladi in izšolani se izseljujejo. Zaskrbljenost zaradi nezaposlenosti, vse večjega kriminala, ograjevanje hiš ali ulic z bodečo žico, visoko napetostjo, alarmi ter varnostnimi oboroženimi organi.

Marca letos nas je obiskala ekipa RTV Ljubljana in posnela zanimiv program o Slovencih in kratko zgodovino Južne Afrike.

Maja je bila tukaj skupina iz Gospodarske Zbornice Slovenije, ter septembra delegacija vlade Slovenij, ki je sodelovala na Konferenci o Razvojnem sodelovanju, s katerimi smo se tudi srečali. Torej smo imeli kar precej stikov s Slovenci iz domovine v tem letu. Ne počutimo se več tako izolirani ali pozabljeni.

Prisrčen pozdrav,

Tone Kostanjevc

...vsaj 50% voznikov pa goni svojo mašinerijo tudi preko 200km/h...

Po 35 in še malo sem se 15/5 letos odločil za povratek v domovino. Za stalno, v kolikor je pri nas romarskih Slovenceh lahko govoriti o stalnosti. Vrniti se v rodno domovino po toliko letih avstralizacije ni lahka odločitev, korak je še težji. Vrniti se v Slovenijo v novo tisočletje pomeni se soočiti z velikanskimi spremembami, tako v primerjavi med Slovenijo v času socialističnega obdobja, kot se je sedaj s prelevitvijo v novi (zelo oster, neusmiljeno sebičen) po slovensko prirejen kapitalizem.

Sam prehod iz angleškega jezika v slovenščino niti ni tako težak. Seveda je ogromno novih izrazov, katerih se še privajam. Človeka, ki se vrača pa najpreje "udari" obnašanje Slovencev kot voznikov in udeležencev v cestnem prometu. Slovenci za volanom so eden najbolj sebičnih in nekulturnih napak, katerim je Stvarnik dal življenski prostor v enem najlepših delov sveta. Veliko je za to kriva (ne)vzgoja mladih voznikov.

Tako kot v Avstraliji, kjer se avto šole usmerjajo na voznikovo vzgojo z namenom, da le-ta uspešno opravi vozniški izpit, se tudi v Sloveniji usmerjajo na ta isti uspeh pri kandidatih za vozniska dovoljenja. Čuti se dejansko pomankanje učenja za preživetje v cestnem prometu. Parkiranje pa je seveda zgodba zase. Načelo je pač, da voznik parkira tam kjer se mu zdi, brez ozira na ostale uporabnike cestnega prometa. Pešci so res prava tarča za voznike. Gorje pešcu na prehodu za pešce, če je le-ta malce bolj počasen... V Avstraliji smo se počasi navadili bolj previdnega obnašanja ko smo za volanom. Točkovni sistem, in seveda hude denarne kazni ter izguba dvojnih točk in dvojnih denarnih kazni preko počitniških obdobj, so nas dobro izučile kako se obnašati na cesti. V Sloveniji so tudi uvedli točkovni sistem, tudi denarne kazni so dokaj velike, vendar ga policija ne uporablja dosledno. Za ilustracijo samo primer avtoceste Ljubljana-Postojna-Kozina. Največja dovoljena hitrost je 130km/h. Vsaj 50% voznikov pa goni svojo mašinerijo tudi preko 200km/h, vendar je povprečje tam okrog 150-180km/h. Policije pa nikjer. Pri cestnih razdaljah, kot so v Sloveniji (Ljubljana -Postojna cca 50km) je časovna razlika med 180km/ in 110 -130km/h malenkostna. Vmes imamo pa tovorni promet, ki se odvija točno po predpisanih 80 km/h. Policija, se vsaj meni zdi, je po eni strani izgubila ugled in status, delno pa so neaktivni, ker politiki v državnem zboru nimajo poguma, da bi sprejeli ukrepe, ki bi zahtevali od policije bolj dosledno izvajanje cestne zakonodaje.

Kot vemo iz avstralskih podatkov, je cena prometnih nesreč ogromna, tako v direktni izgubi življenj, kot tudi v izgubi privatnih in državnih sredstev, ko se upošteva izguba delovnih dni ter zasluzka, če gledamo samo ekonomsko. Ko so pred časom hotele zavarovalnice v Sloveniji povečati zavarovalne premije voznikom med 18 in 25 letom starosti, je bil ta predlog zavrnjen, češ, da je to diskriminacija. Dejstvo pa je, da vozniki v tej starostni skupini povzročajo največ nesreč.

RENT - a - CAR

ROJAKI IN TURISTI IZ DALJNE AVSTRALIJE,
SAMO ZA VAS!

NAJCENEJŠI NAJEM

DOSTAVA PO DOGOVORU

PESTRA IZBIRA OSEBNIH VOZIL

VEDNO Z VAMI IN ZA VAS!

ALPETOUR
potovalna agencija d.d.

Mirka Vadnova 8 Si - 4000 Kranj Slovenija

Telefon iz Avstralije: 0011-386-4-204 1160

Fax iz Avstralije: 0011-386-4-204 2570

Sydney - Adriatic Adventure ekzkluzivni zastopnik za
Avstralijo 02-9823 0011

AEA
VODUSEK
MEATS

CANBERRA
Phone: 02 - 6 295 1222

COBRAM
Phone: 03 - 58722115

Vijudno vabljeni
v Panthers - St. John's Park - Klub Triglav

10. novembra, **REDNI LETNI OBČNI ZBOR KLUBA**
IN VOLITVE NOVEGA

17. novembra **PIKNIK S PLESOM**

24. Novembra **BALINANJE**

Sponsorji **Tone Šuštar, Emil Fabjančič, Lojze Mezgec**
in **Andrej Barič** za **BARIČEV POKAL**

8. Decembra **MIKLAVŽEVA NEDELJA.**

Družinski piknik z BBQ kosilom, od 12. ure opoldne
dalje. OTROCI IZPOD 12 LET IMAJO KOSILO
ZASTONJ. Obiskal nas bo tudi MIKLAVŽ, ki bo
obdaril vse otroke

80 - 84 Brisbane Road - St. John's Park
Telefon: (02) 9610 1627 Fax: (02) 9823 2522
E-mail: club@triglav.com.au

SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

9. novembra

Martinovanje

17. novembra

Letni občni zbor

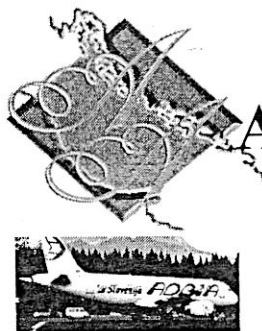
24. novembra

Nedeljski piknik

7. decembra

Miklavževanje

2-10 Elizabeth Street, Wetherill Park NSW 2164
Telefon (02) 9756 1658 Fax (02) 9756 1447

ADRIATIC ADVENTURE

Naicenejše in najhitrejšo potovanje do
Slovenije z Lauda Air
Organiziramo skupinska potovanja in
naicenejši Rent-a-Car z Alpetourom

Sodelujemo z:

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

Malaysia Airline

Qantas

Lauda Air

Lufthansa

in drugimi letalskimi prevozniki

Telefon: (02) 9823 0011 Fax (02) 9823 0022

Shop 12, Edensor Park Plaza
Edensor Park NSW 2176

Email: adriatictours@bigpond.com.au

Z naglimi koraki se bliža mesec november in z njim terenska faza izvajanja projekta o ohranjanju in varovanju gradiva, ki priča o življenju in delu slovenskih skupnosti v Avstraliji. Kot smo zadnje mesece že večkrat poročali na straneh našega časopisa, so ta projekt razpisala ministrstva za zunanje zadeve, za kulturo in za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije, izvajanje pa so zaupala Inštitutu za slovensko izseljenstvo pri Znanstveno-raziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter Znanstveno-raziskovalnemu središču Republike Slovenije iz Kopra.

Namen projekta je priskočiti na pomoč društvom, organizacijam pa tudi posameznikom v izseljenstvu s strokovnimi nasveti in drugimi pobudami, da bi s skupnimi močmi čim smotrnejše poskrbeli za ustrezno ohranitev in valorizacijo bogate dokumentarne dediščine, ki so jo ustvarili in jo še ustvarjajo slovenski izseljenci s svojo prisotnostjo, kulturnim delovanjem in vsestranskim življenjem v »novi domovini«. Dokumentarna dediščina, ki pomeni velik kulturni spomenik v prvi vrsti za izseljence same, a nič manj tudi za državo, v kateri so se ukoreninili in pripomogli k njenemu razvoju, in seveda za njihovo staro domovino in slovenstvo nasploh. Cilj projekta je zato, da v sodelovanju z izseljenskimi organizacijami in posamezniki skuša evidentirati in ugotoviti stanje dokumentarne dediščine, da ugotovi potrebe, ki jih imajo posamezne izseljenske sredine in kulturni delavci pri hranjenju, urejevanju in varovanju gradiva.

Namen je tudi svetovanje in reševanje konkretnih problemov, širjenje zavesti o pomembnosti tako društvene kot osebne oziroma zasebne dokumentacije in končno usklajevanje pobud, ki naj pripomorejo k zbiranju in primernemu shranjevanju gradiva, ki je še na terenu in ki mu v obratnem primeru preti izginotje oziroma porazgubitev.

Zaradi racionalnejšega izvajanja naloge sta se izvajalca uskladila tako, da bo sodelavka Inštituta za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU iz Ljubljane dr. Breda Čebulj Sajko (med drugim odgovorna nosilka projekta) »pokrivala« območje NSW, Aleksej Kalc (iz ZRS Koper) in Florjan Auser (Slovenian Media House) kot zunanji partner koprškega inštituta pa Victorijo in še nekatere postojanke. Izvajalca bosta sicer poskušala razširiti območje svojega delovanja, vendar zaradi časovnih omejitev bivanja v sedanji fazi nista v stanju primerno »pokriti« tudi drugih naseljenih središč po Avstraliji, ki si zaslužijo enako pozornost. Nadejamo si zato, da bi se to storilo v bližnji prihodnosti.

Dr. Breda Čebulj Sajkova prihaja v Avstralijo 17. novembra. Po dosedanjih predhodnih ogovorih o poteku njenega dela v Sydneyju in Wollongongu namerava obiskati Slovensko društvo Sydney, v kolikor bo mogoče tudi klub Triglav in versko središče v Merrylandsu. O teh dveh obiskih se bo dogovorila na licu mesta. V dogovoru z gospo Miro Smrdel naj bi prislo v Sydneyju tudi do sestanka z vodilnimi društvenimi delavci slovenskih društev iz Queenslanda. Podobno se namerava srečati s Slovenci na wollongonski Planici. Sicer pa se bo posvetila med drugim tudi starejšim posameznikom, ki so izrazili željo po pomoči pri urejanju njihovih arhivov. Bistvo njenega obiska je v evidentiranju stanja društvenih arhivov in arhivov posameznikov ter svetovanje pri ohranjanju arhivskega gradiva izseljencev. Za to delo bo poskušala pridobiti pomoč med mlajšo generacijo avstralskih Slovencev, ki bi bila pripravljena zainteresirati čimveč izseljencev za ustrezno hranjenje njihovega gradiva. Pri tem je potrebno poudariti, da ne gre za darovanje ali odkup arhivskega gradiva izseljencev (tako društev kot posameznikov) temveč zgolj za ugotavljanje stanja, v katerem se to arhivsko gradivo nahaja. Cilj celotnega projekta je med drugim tudi ta, da se Slovincem v Sydneyju

in okolici poveča zavest, kako pomembno je njihovo arhivsko gradivo za nastajanje zgodovine slovenske skupnosti v Avstraliji. V ta namen namerava dr. Čebulj Sajkova imeti tudi več predavanj na društvih in po možnosti intervju na etničnem radiu. Njeno bivališče bo predvidoma pri gospe Angelci Mikuletič v Sydneyju. Vkolikor bi želeli sodelovati pri omenjenem projektu, lahko kontaktirate tudi z go. Miro Smrdel ali z g. Lojzetom Košorokom. Dr. Breda Čebulj Sajko, ki se bo vrnila v Ljubljano 9. decembra, tople vabi vse k sodelovanju!

Delovni obisk Alekseja Kalca pa se bo začel 6. novembra in se zaključil 1. decembra. Iz Sydneyja, se bosta s Florjanom Auserjem podala na pot prek Canberre in Woodonge proti Melbournu. Sem bosta najverjetneje prispela 12. novembra. Ta izbira je padla zato, da bosta lahko obiskala tudi društva v Canberri in v Woodongi, pa tudi nekatere manjše slovenske naselbine oziroma posamezne družine ob poti proti Melbournu in drugod v Victoriji. Podčrtati je treba namreč, da si je ZRS Koper izvajanje projekta zamislil, skladno z dogovori z naročniki in Inštitutom za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, na dva načina. Prvi je že omenjeno evidentiranje obstoječega stanja dokumentarne dediščine, drugo pa je videozapisovanje vrste pričevanj oziroma življenjskih zgodb. Na ta način bo zabeležen delček zgodovinskega spomina, ki je drugače zaradi minevanja življenja obsojen na pozabo. S tem poizkusom želi projekt tudi zainteresirati čim širši krog ljudi, da bi v bodoče »izpovedali« svoje življenjske izkušnje, pa tudi kulturne delavce in raziskovalce, da bi se lotili beleženja zgodovinskega spomina ljudi. S tem bi, ob vzdrževanju arhivov organizacij in zbiranju druge dokumentacije, nanašajoče se na avstralsko Slovenijo, »rešili« pred propadanjem veliko dokumentarno dediščino in pripomogli k »ustvarjanju« res edinstvenih dokazov slovenske prisotnosti in ustvarjalnosti na avstralskih tleh. Zaradi tega se bosta Aleksej Kalc in g. Florjan Auser z veseljem pogovarjala z vsemi, ki bodo voljni privoliti v videodokumentiranje njihovih življenjskih izkušenj.

Kontaktna številka 0415 608 904 v času naloge!

poskušala pridobiti pomoč med mlajšo generacijo avstralskih Slovencev, ki bi bila pripravljena zainteresirati čimveč izseljencev za ustrezno hranjenje njihovega gradiva. Pri tem je potrebno poudariti, da ne gre za darovanje ali odkup arhivskega gradiva izseljencev (tako društev kot posameznikov) temveč zgolj za ugotavljanje stanja, v katerem se to arhivsko gradivo nahaja. Cilj celotnega projekta je med drugim tudi ta, da se Slovincem v Sydneyju

Slovenski jezik in kultura: prihodnost

Slovenian language and culture: the future

Melbourne 22.03.2003 – Sydney 29.03.2003

25. obletnica pouka slovenskega jezika v avstralskem šolskem sistemu Viktorije 1977–2002

Program prireditev Melbourne:

22. marca 2003

svečana prireditev v dvorani Slovenskega verskega in kulturnega središča, Melbourne. Na prireditve so povabljeni kot častni gostje, dr. Lucija Čok, ministrica za šolstvo znanost in šport, dr. Iztok Simoniti, direktor Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Alja Brglez, direktorica Urada vlade RS za informiranje, slovenski diplomatski predstavniki iz Avstralije, predstavniki avstralskih oblasti, predstavniki slovenske skupnosti v Melbournu in drugih dežel Avstralije. Udeležilo se je bo veliko število nekdanjih učencev slovenskega jezika. Namen prireditve je praznovati uspešno delo 25ih let, zbrati mlajšo generacijo za srečanje, vzbuditi zanimanje za slovensko kulturo in pridobitve zadnjih let, vzbuditi zanimanje za sodelovanje. Načrtujemo bogat slovenski kulturni program, razstavo učnega gradiva in drugih publikacij, razstavo digitalnih slik Slovenije. Predstavili bomo najnovejše projekte spletnega stičišča Thezaurus.com, in lansirali jubilejno knjigo *Slovenian Language in Australian Schools – 25 years in Victoria*.

23. marca 2003

srečanje s slovensko skupnostjo v dvorani Slovenskega verskega in kulturnega središča, Melbourne

23. marca 2003

konferenca na temo **Slovenski jezik in kultura: prihodnost**. Udeleženci bodo prispevali referate o dosedanji problematiki ohranjanja slovenskega jezika in kulture v Avstraliji, in o možnih rešitvah v prihodnosti. Sledila bo debata. Prispevki bodo časovno določeni. Teme se prijavijo vnaprej na ISSV. Imamo namen, referate in zaključke konference, skupno z zaključno sejo v Sydneyju, objaviti.

24. marca 2003 formalni sestanek na Inštitutu za slovenske študije Viktorije. Pogovor o delovanju, nalogah predlogih, povezavah in smiselnem sodelovanju s Slovenijo.

25. marca 2003 formalni sestanek na Monash univerzi, Center za evropske študije. Pogovori glede slovenskega lektorata in drugih možnosti povezav s slovenskimi univerzami.

30. marca 2003 zaključna skupna seja s predstavniki prireditev *Slovenski jezik in kultura: prihodnost* v Melbournu in Sydneyju.

Program prireditev Sydney:

28. marca 2003

Otvoritev razstave o delovanju slovenskih medijev v Avstraliji, razstava o delovanju šol v NSW, konferenca z uredniki vseh delujočih medijev v Avstraliji od Perth, Adelaide, Melbourne, Brisbana in Sydneyja, od časopisov, revij, radia in televizij. Ogljed razstave pod naslovom

"Pet desetletij slovenske besede v avstralskih medijih in petindvajset let slovenske šole v NSW"

v soboto, 29. marca, 2003 v Sydneyju

10. let časopisa Glas Slovenije,

5. let Stičišča avstralskih Slovencev

in pet desetletij slovenskih medijev v Avstraliji

25 let slovenskega šolstva v NSW

svečanost ob 10. obletnici Glasa Slovenije in 5. letnici Stičišča avstralskih Slovencev, z multimedijsko podporo prireditve, s kratkim dokumentarnim filmom in kulturnim programom. Na prireditve so povabljeni kot častni gostje, dr. Lucija Čok, ministrica za šolstvo znanost in šport, dr. Iztok Simoniti, direktor Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Alja Brglez, direktorica Urada vlade RS za informiranje, slovenski diplomatski predstavniki iz Avstralije, podjetniki, predstavniki slovenske verske skupnosti, predstavniki avstralskih oblasti, predstavniki avstralskih medijev, predstavniki - uredniki slovenskih medijev v Avstraliji, učitelji slovenskega jezika, ki so delovali v 25ih letih slovenske šole.

30. marca 2003

delovna seja s slovensko skupnostjo v Sydneyju o vseh aktualnih vprašanjih

zaključna skupna seja s predstavniki *prireditve Slovenski jezik in kultura: prihodnost* - iz Melbourne in Sydneyja.

Seja je namenjena zaključni besedi o prireditvah in o bodočnosti slovenskega jezika na avstralskih tleh, tako v šolstvu kot slovenskih medijih.

Prednaročilo

Naročite se na knjigo, ki jo pripravljamo za proslavo 25 let učenja slovenščine v Viktoriji. Plačali boste manj, mi bomo pa vedeli koliko knjig natisniti.

Slovenian Language in Australia.

**25 years of Slovenian Language Teaching in Victorian Schools
(1977 – 2002)**

Knjiga bo dokumentirala 25 let poučevanja in bo vsebovala zgodovinski pregled v okviru šolskih obnov in multikulturne usmeritve avstralske vlade, imena vseh učencev in učiteljev, s fotografijami razredov in arhivskega gradiva, ter nada-ljnje delovanje Instituta za slovenske študije Viktorije. Prednaročniški obrazci so na razpolago v Verskem kulturnem centru Kew.

Lahko se prednaročite tudi po telefonu na številko: Institute for Slovenian studies Victoria telefon 03 9544 0595 ali naslov:

ISSV, 2/43 Stockdale Avenue, Clayton North, Vic.3168 ali emailu: issv@thezaurus.com Aleksandra Ceferin ISSV

AUSTAR

The right move!

**AUSTAR - Financial Group -
Home Loans Pty/Ltd**
The right move!

**KREDITI, POD NAJUGODNEJŠIMI
POGOJI ZA NAKUP ZEMLJIŠČ,**
kreditni na osnovi obstoječih kreditov
in na osnovi že plačanih zemljišč
**NA PODROČJU CELOTNE
AVSTRALIJE.**

**AUSTAR HOME LOANS P/L JE U
PREDNOSTI PRED DRUGIMI
BANKAM IN FINANČNIMI
INSTITUCIJAM KER :**

MEMBER

 se z nami lahko pogovorite v
svojem jeziku
 ni stroškov za prošnje
denar dobite direktno z
našega računa brez
komplikacij in posrednikov,
brez dodatnih provizij
 - posojila so z realno nižjo
obrestno stopnjo
 - ko je bankin odgovor NE pri
nas je odgovor SEVEDA
 - rešujemo probleme vezane
za potrebno dokumentacijo in
kreditno sposobnostjo
CRAA.

**REFINANCIRANJE POSOJIL VAŠA
MOŽNOST, DA DOBITE "SVEŽ"
DENAR OD AUSTAR Home Loans
DIREKTNO NA VAS BANČNI
RAČUN IN IZKORISTITE ZA
INVESTIRANJE ALI DRUGE
POTREBE , Z ZNIŽANIMI
OBRESTMI IN NIŽJIM
ODPLAČILOM**

Za več informacij pokličite
LJUBLJANAC HAZIMA,
direktno ga lahko pokličete tudi na
mobilni telefon **04 217 04 235** ali pa
se dogovorite za sestanek v naši
pisarni v Sydneyu
na naslovu:

**Suite 5 /10-12 Woodville street,
Hurstville 2220 NSW,
Fax (02) 9580 23 77
ali v Melbourne**

**28 Sommersby Road
POINT COOK VIC 3030
Tel: 03 9395 4717
Fax: 03 9395 4717**

Svetovni dan osteoporoze

Ljubljana, (STA) - Osteoporoza je ena najbolj razširjenih kroničnih bolezni, ki ogroža tudi moške, čeprav je večina bolnic žensk v obdobju po menopavzi. Ob svetovnem dnevu osteoporoze v Zvezi društev bolnikov z osteoporozo Slovenije opozarjajo, da je bolezen kljub veliki razširjenosti zelo zapostavljena. To pa pomeni, da pogosto ni diagnosticirana, še manj pa zdravljena. Večinoma se prebivalci posameznih držav ne zavedajo resnosti te bolezni, čeprav je dejstvo, da bo ena od treh žensk v pomenopavzalnem obdobju zbolela za osteoporozo.

Osteoporoza je bolezen, ki prizadene okostje. Človekove kosti se namreč obnavljajo, gre za nenehni proces, ki v neenakomernem ciklusu traja vse življenje in ohranja okostje močno in zdravo. V določenih pogojih, predvsem pred menopavzo in po njej, pa se zaradi neravnovesja v telesu odstrani več kostnine, kot pa je nastane na novo. Če je takšno neravnovesje stalno, pogosto privede do osteoporoze. Pri osteoporozi kost ni slabša od zdrave kosti, temveč, da je je manj, saj se z leti ob določenih vplivih ruši njena notranja struktura. S takšnimi spremembami kost postane vse bolj krhka in se zato lažje zlomi. Tako lahko do zloma pride že ob neznatnem padcu. Za osteoporozo so najbolj tipični zlomi zapestja, hrbteničnih vretenc in kolkov. Prav slednji pa so najhujši, saj so posledice takega zloma najhujše.

Na izgubo kostnine vplivajo številni dejavniki, med katere sodijo nezadostna prehrana, pomanjkanje telesne aktivnosti. Seveda pa je možnost obolenja lahko manjša, če kosti dobijo dovolj kalcija, ki ga je moč zaužiti z ustrežno prehrano. Sicer pa lahko za osteoporozo zbolijo tudi ženske še pred menopavzo in v nasprotju s splošnim prepričanjem tudi moški. Kostni namreč lahko oslabilo tudi zaradi rednega jemanja nekaterih zdravil, kot je na primer zdravilo proti revmatizmu, jetrnim boleznim in astmi. Prav zaradi teh dejavnikov tveganja bi bilo dobro, če bi se za merjenje kostne gostote odločila ženska, ki je izpostavljena večjemu tveganju, torej če takšna bolezen že obstaja v družini, ali če je ženska neželjše konstitucije. Za pregled pa naj bi se odločile tudi osebe, ki jemljejo zdravila, ki zmanjšujejo kostno maso in kalcij.

V Sloveniji ni natančnih podatkov o razširjenosti te bolezni. Na podlagi podatkov iz držav Evropske unije, ZDA in Avstralije pa v zvezi ocenjujejo, da je v Sloveniji približno 200.000 bolnih, od tega tri četrtine žensk. Sicer Slovenija že sodeluje v mednarodnem projektu Desetletje gibal, ki povezuje 63 držav v prizadevanju za preprečevanje in čimbolj učinkovito zdravljenje pet skupin bolezni, med katerimi je tudi osteoporoza.

ALPETOUR
potovalna agencija d.o.o.

Priročnik - Mladinska knjiga Ljubljana

Hujšajmo z jabolčnim kisom

Avtor knjige Klaus Oberbeil
Knjiga s privlačnim naslovom, ponuja namreč lahko metodo do vitkeje postave. V treh različicah: tridnevna, enotedenska in štiritedenska kura.

Osnovna ideja je laično nazorna: jabolčni kis povzroči učinkovito kurjenje maščobe, več kisline v želodcu pa uspešno razkroji številne bolezenske bakterije. Zraven pa natrese še serijo vzporednih nasvetov, ki opravijo z običajnimi stereotipi zdravega življenja. Idealno je zdaj to, da nas malo zebe, saj takrat telo pokuri za lastno gretje več maščob, še posebej poživljajoče pa se je kdaj prepustiti dežju, da nas namoči do kože, nato pa kajpak pod vroč tuš in v topla oblačila.

Kot vse pravljice ima tudi ta vsaj dvoje pasti. Hujšanje s kisom povzroči padec kalija v telesu, kar zna biti usodno za hipertenzike, katerim se dramatično poveča krvni pritisk. Čarobnost tega elegantnega hujšanja, ki poteka brez stradanja, je predvsem stvar religije. Odslej mora človek verjeti v novega boga - v boga kisa!

Pitje vode z žličko jabolčnega očeta postane dnevno obhajilo, ki ga prejmeš po trikrat na dan. Uspeh predpostavlja nov način bivanja, v katerem postane užitek kislega poglavitna prehranjevalna vrednota. Pot do vitke postave je naenkrat prav zgledno trnova: da bi izgubili nekaj kilogramov teže, se je treba za zmeraj odreči opojnosti mastnega in sladkostim sladkega.

Srebotnikova najvišje doslej

Ljubljana, (STA) - Uvrstitev v polfinale teniškega turnirja v Luksemburgu je najvišjevršeni slovenski teniški igralki na lestvici WTA Katarini Srebotnik navrgla 103 točke, ki so jo na novi lestvici prinesle najvišji rejting v karieri - 37. mesto. Pred tem je bila najvišje sredi avgusta letos, ko je zasedala 39. mesto na svetu. Drugi dve predstavnici Slovenije med prvih sto sta v primerjavi s prejšnjim tednom nazadovali. Tina Pisnik je s 46. mesta zdrsnila na 49., Maja Matevžič pa je rekordno 51. mesto zamenjala za 52.

Prva trojica ostaja enaka, Serena Williams, Venus Williams, Jennifer Capriati, na četrto mesto pa je prvič v karieri prišla mlada Belgijka Justine Henin, zmagovalka Linza. Peta je zdaj Francozinja Amelie Mauresmo, šesta pa Kim Clijsters.

Hitler načrtoval zračni napad na New York

BERLIN, STA - Načrt nacističnega voditelja Adolfa Hitlerja za bombardiranje ZDA je bil zastrašujoče podoben terorističnemu napadu 11. septembra lani. Ko je bilo že jasno, da bo Nemčija izgubila 2. svetovno vojno, je Hitler načrtoval teroristični zračni napad na New York. Sanjaril je o močnih bombnikih, ki bi newyorške nebotičnike spremenili v goreče bakle, trdi profesor Ulrich Albrecht z berlinske univerze in dodaja, da njegove sanje niso bile daleč od uresničenja.

Nemški inženirji so od leta 1938 poskušali razviti letala, ki bi lahko natovorjena z bombami letela 6000 kilometrov daleč, torej prek oceana. Naredili so na stotine skic in prototipov. Bombnik messerschmitt 264 je opravil 70 poskusnih letov, letalo na reaktivni pogon arado E 555 pa je bilo v času nemške kapitulacije šele v fazi razvoja. Hitler je načrtoval dve vrsti napadov. V skladu z enim od načrtov bi letala odvrгла svoj smrtonosni tovor na New York, po drugem načrtu pa bi sodelovala transportna letala, ki bi do Manhattna pripeljala manjša letala s piloti samomorilci, natovorjena pa bi bila s tonami eksploziva. Albrecht še ugotavlja, da so tako Hitlerja kot znanega terorista Osamo bin Lada "vzburljale" posledice grozot.

500 tolarjev na roko Vojna odškodnina kot poslovna priložnost

Slovenski medvojni izgnanci in žrtve vojnega nasilja so morali čakati več kot 50 let, da bodo dobili izplačano nekakšno odškodnino zaradi tistega, kar so morali prestajati med drugo svetovno vojno in posledično tudi po njej. Slovenski parlament je februarja sprejel zakon, po katerem bo dobilo odškodnino za fizično in psihično trpljenje več kot 62.300 upravičencev. Država se je z Zakonom o skladu za poplačilo vojnih odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja obvezala, da bo prvi del odškodnine izplačala v gotovini do višine 300.000 tolarjev.

Če pa odškodnina presega 300.000 tolarjev, se drugi del izplača v obveznicah. Pri SOD-u so nam na nekatere očitke o zamudnosti odločb odgovorili, da so izdali že več kot 40.520 odločb, do konca leta bodo predvidoma izdane še preostale odločbe vsem še živečim upravičencem, dedičem upravičencev pa v začetku naslednjega leta. Vsega skupaj naj bi jih bilo okoli 22.000. SOD je 6128 upravičencem že izročil za 2.472.227 SIT obveznic RS39 po nominalni vrednosti 1000 tolarjev. Izplačljive pa bodo šele po 15. 9. 2004. Takoj ko so prvi upravičenci prejeli obveznice, so se pojavili prvi mrhovinarji. Tako smo zasledili, da je neko koprsko podjetje ponujalo takojšen odkup delnic za 54 odstotkov vrednosti, na nekaterih drugih koncih Slovenije pa so nekateri s. p.-ji ponujali zgolj 50 odstotkov vrednosti. Kdo je izdal podatke o upravičencih do obveznic? SOD pravi, da omenjenih podatkov ni izdal. Na Društvu izgnancev Slovenije pa pravijo, da so svoje člane opozarjali, naj ne prodajo obveznic raznim mešetarjem in jih rajši ponudijo v odkup nekaterim borznim hišam, ki tudi že pošiljajo ponudbe po 850 tolarjev, torej za 150 tolarjev manj od nominalne vrednosti.

Tudi mobilni telefon je orožje

Varnostni strokovnjaki resno razmišljajo o mobilnem telefonu kot potencialnem terorističnem pripomočku

Bombe, pištole in najrazlicnejši noži še vedno veljajo za najtipičnejše pripomočke ugrabiteljev letal. Po terorističnih napadih lanskega 11. septembra tako rekoč ni svetovnega letališča, ki ne bi poostrišlo preverjanja potnikov in prtljage. Še posebej je to vidno in občutno v ZDA, kjer je slišati precej bizarne zgodbe, kako so recimo varnostniki na letališčih odpirali škatle z lutkami vojakov a la G. I. Joe in jim jemali njihovo le nekajcentimetrsko orožje. Dobili naj bi bili ukaz, da je treba odvzeti vse orožje, tudi če gre le za igrače. Toda varnostni strokovnjaki opozarjajo, da niso zgolj klasični teroristični pripomočki tisti, ki ogrožajo varnost na letalu. Vedno več pozornosti je namenjene elektronskim napravam, še posebej mobilnim telefonom, katerih uporaba je na letalu tako ali tako prepovedana. Tako vsaj vedno zaukažejo stvardese, čeprav nihče ne preverja, ali so potniki res izpolnili njihovo zapoved. Mobilne elektronske naprave so lahko tudi posebej prirejene, tega pa navadna letalska kontrola skoraj ne more odkriti.

Po pisanju newyorškega lokalnega dnevnika Newsday naj bi imela NASA posebno bazo prijav motenj zaradi uporabe mobilnih telefonov ali drugih prenosnih naprav, ki jih opazijo piloti. Še posebej naj bi bili pozorni na dva resna incidenta, ki naj bi jih bila zakrivila sicer nenamerna uporaba mobilnega telefona. Ob nesreči švicarskega Crossaira januarja 2000 je letalo zašlo v težave kmalu po vzletu. Pri zasilnem pristanku je umrlo deset ljudi. Preiskovalci so sprva omenjali, da je za nesrečo najbrž kriva uporaba mobilnega telefona, končno poročilo pa je ugotovilo, da je bil za nesrečo verjetno kriv pilot. Drug omembe vreden incident je Adriin polet iz Ljubljane v Sarajevo januarja lani, ko se je sprožil požarni alarm, zaradi česar se je letalo vrnilo v Ljubljano. Kasneje so ugotovili, da je nekdo spravlil vključen mobilni telefon v prtljago, klic pa je sprožil lažni alarm. V Adriu so nenavadni lažni alarm pojasnili takole: "Detektorji požara na letalih CRJ so občutljivejši za tovrstne motnje kot na primer detektorji na Airbusu. Drug element, ki je pripomogel k sprožitvi alarma, je bilo to, da je prtljažna služba na letališču naložila kovček v neposredno bližino detektorja. In tretji element - v kovčku je bil vključen mobilni telefon. Če bi bil kovček s telefonom naložen tako, da bi bil od detektorja oddaljen dober meter, požarnega alarma ne bi bilo."

MILADINA

delovanja avtopilota ... Nekatere letalske naprave so konstruirane tako, da sprejemajo radijske signale in se potem ustrezno odzovejo. Sprejetje napačnega signala povzroči napačen odziv sistema. Na delovanje nekaterih naprav vpliva že šibko elektromagnetno polje, predvsem na udaru navigacijske naprave. Med prenosnimi napravami, neprijaznimi do letal, so predvsem tiste, ki sevajo elektromagnetna polja, kot so seveda mobilni telefoni, igrače na daljinsko upravljanje, CB-postaje ... Med za uporabo na letalih "varne" elektronske naprave pa sodijo prenosne videoigre in prenosni računalniki. Britanska uprava za civilno letenje je leta 2000 izdala poročilo, v katerem je opozorila, da uporaba mobilnih telefonov v potniški kabini lahko povzroči motnje, za katere je še posebej občutljiva oprema letal, izdelanih pred letom 1989. Veliko teh letal je še vedno vsak dan v zraku. Varnostni strokovnjaki tudi opozarjajo, da se da navaden mobilni telefon spremeniti v veliko nevarnejše orožje zgolj z nekoliko predelave, ki jo je na prvi pogled skorajda nemogoče opaziti. Mobilni telefon bi lahko predelali v nevarno elektromagnetno orožje, s katerim bi lahko pošiljali lažne signale v zunanje navigacijske antene. Inštrumenti bi tedaj kazali lažno višino ali položaj letala. Dvom o tem zbudijo podatek, da je za pošiljanje takšnih signalov potreben precej močnejši vir električne energije, kot je mobilni telefon. Druga možnost "mobilnega" napada naj bi bila neposredno na kontrolni sistem letala. Z lažnimi signali bi morebiti lahko dosegli premikanje repa ali zakrilc letala. Pri vsem naštetem pa gre bolj ali manj za ugibanja o možni nevarnosti, poleg tega bi morali teroristi podrobno poznati letalske napeljave.

A vojaška industrija je že razvila orožja, ki s širokopasovnimi radijskimi signali onemogočajo elektronske naprave v radiju 15 metrov. Špekulacij je veliko. Ena izmed njih je povezana z letom številka 93, letalom, ki je 11. septembra treščilo na tla, potem ko so se ugrabiteljem uprli potniki. Številni so po mobilnih telefonih svojim bližnjim sporočali, kaj se dogaja na letalu. Zakaj je letalo v resnici treščilo na polje v Pensilvaniji, pa je še vedno skrivnost.

Mladina, Gregor Cerar

Ledenik na Kilimandžaru se topi

Washington, STA - Ledenič na najvišji afriški gori Kilimandžaru v Tanzaniji se letno stopi za najmanj pol metra. Če bi se topil s tem ritmom, bi se utegnil povsem stopiti do leta 2020, so izračunali ameriški geologi.

Omenjeni ledenik je nastal pred 11.700 leti. Približno dva tisoč let kasneje je bilo okolje okoli njega precej bolj vlažno. Jezero Cad je bilo takrat približno dvajsetkrat večje. Pred okoli 8.300 leti se je začelo sušno obdobje. Geologi ocenjujejo, da so se afriška jezera začela izsuševati prav v tem času. Geologi menijo, da najvišja afriška gora čez 15 let zaradi hitrega topljenja ledu ne bo več prepoznavna.

Predsednika republike volili tudi na 34 diplomatsko-konzularnih predstavništvih

Ljubljana, 10. novembra (STA) - Volišča so bila odprta tudi na 34 diplomatsko-konzularnih predstavništvih (DKP) Republike Slovenije po svetu, na katerih so izseljenci in zdomci lahko volili predsednika republike, ponekod pa so volišča zaradi časovne razlike še odprta in glasovanje še poteka. Najvec volišč je bilo odprtih na slovenskih predstavništvih v Evropi. Zaradi časovne razlike so prvi volili rojaki v Avstraliji, zatem pa v Tokiu, in sicer že v soboto ponoči po našem času. STA objavlja neuradne podatke o glasovanju na nekaterih DKP.

Na slovenskem veleposlaništvu v Rimu se je predsedniških volitev udeležilo 62,92 odstotka upravičencev oziroma 22 od 35 slovenskih državljanov, ki so se prijaviili za glasovanje na tem diplomatskem predstavništvu. Na veleposlaništvu pri Svetem sedežu je glasovalo 51 od 52 prijavljenih volivcev oziroma 98,08 odstotka. Na generalnem konzulatu v Trstu je po nepopolnih podatkih od približno 260 volilnih upravičencev s seznama izseljencev volilo približno 80 volivcev. Na seznamu zdomcev jih je bilo 12, od katerih jih je glasovalo 11.

V Avstriji je po neuradnih podatkih med 160 s stalnim prebivališčem v tej državi na generalnem konzulatu v Celovcu glasovalo 10 volivcev, na veleposlaništvu na Dunaju pa približno 20. Na Madžarskem je od 32 volilnih upravičencev glasovalo 26 volivcev.

Na veleposlaništvu v Beogradu je danes glasovalo 120 volilnih upravičencev, ki imajo stalno ali začasno prebivališče v Srbiji, na slovenskem konzulatu v Podgorici pa je svojo volilno pravico uveljavil en slovenski državljani, ki živi v Črni gori. Na volišču v veleposlaništvu RS v Beogradu je glasoval tudi beograjski nadškof Stanislav Hočevar. Na veleposlaništvu so povedali, da se je za volitve priglasilo 298 volilnih upravičencev s stalnim in 29 z začasnim prebivališčem v Srbiji, ki so sicer lahko poslali glasovnico tudi po pošti bodisi na naslov ambasade ali na naslov okrajne volilne komisije v Sloveniji. Na veleposlaništvu je prispelo 20 glasovnic po pošti. Na slovenskem veleposlaništvu v BiH je od 179 volilnih upravičencev volilo 44 slovenskih izseljencev in zdomcev.

Na danskem veleposlaništvu je med zdomci glasovalo vseh 12, kolikor jih je bilo na seznamu zdomcev, na seznamu izseljencev pa je bilo šest imen, med katerimi so glasovali trije. Na danskem veleposlaništvu bi lahko glasovali tudi volivci iz Islandije in Norveške, vendar se na volišču ni oglasil nihče izmed njih.

Na slovenskem veleposlaništvu v Belgiji so volitve za predsednika države danes potekale brez težav. V seznam volivcev je bilo vpisanih 79 upravičencev, večina iz Belgije, peščica pa tudi iz Luksemburga, za katerega je veleposlaništvo prav tako pristojno. Volilna udeležba je bila približno 55-odstotna, kar je nekoliko manj od pričakovanj, gre pa po predvidevanjih volilnega odbora predvsem za posledico zelo slabega vremena. Na volišče v prostorih veleposlaništva v Bruslju so večinoma prihajali zdomci, izseljencev pa je bilo nekoliko manj. Volilni odbor na veleposlaništvu je že ugotovil izide volitev, zapečatene glasovnice pa bodo po hitri pošti poslani v Ljubljano, vendar zaradi ponedeljkovega državnega praznika v Belgiji šele v torek. Kar nekaj zdomcev in izseljencev iz Belgije in Luksemburga se je odločilo za glasovanje po pošti.

Na slovenskem veleposlaništvu na Nizozemskem volišča danes niso odprli, saj so se vsi slovenski državljani, ki so želeli voliti, odločili za glasovanje po pošti. Na veleposlaništvu v Franciji je na volilnem seznamu 177 upravičencev, volilo pa jih je 38. V Španiji jih je izmed 22 volivcev volilo 59 odstotkov, torej 13 volivcev. V Nemčiji je izmed 50 zdomcev, ki so na volilnem seznamu, volilo 40 ter 12 izmed 569 izseljencev iz volilnega seznama. Glasovalo je še devet zdomcev ter trije izseljenci, ki niso bili na volilnem seznamu. Na veleposlaništvu v Švici je volilo 29 od 185 volilnih upravičencev oz. 15,67 odstotka. Na češkem veleposlaništvu je od 40 volilnih upravičencev, kolikor jih je bilo na seznamu, volilo 19 volivcev. Na Slovaškem je na dveh volilnih seznamih 10 upravičencev, volili pa so štirje, še štirje pa so glasovali po pošti.

Na slovenskem predstavništvu v Grčiji je oddalo svoj glas 20 od 26 vpisanih v volilni seznam. V Rusiji je volilo 32 od 49 slovenskih izseljencev in zdomcev. V Veliki Britaniji je glasovalo 36 od 107 volilnih upravičencev, 23 volivcev izmed 29 zdomcev in pet izmed 75 izseljencev, osem pa jih je glasovalo po pošti. V Argentini je do 14. ure po tamkajšnjem času glasovalo približno 350 volivcev izmed približno 1420 upravičencev - volilni imeniki namreč še niso urejeni.

Vabilo!

V letu 2003 bomo praznovali
50. let slovenskih medijev v Avstraliji.

Vabim vse urednike, sodelavce kakršnega koli časopisa, društvenega glasila, radia ali televizije, da se oglasi v Glasu Slovenije s kratkim prispevkom o svojem delu. V naslednjih številkah bomo objavljali prispevke o medijski dejavnosti v Avstraliji in se vsi skupaj srečali 29. marca 2003 v Sydneyu.

Urednik

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
**Urad Republike Slovenije
za Slovence v zamejstvu
in po svetu**

Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana Slovenija
Tel: + 386 1 478 22 91
Fax: + 386 1 478 22 96
E-mail: urad.slovinci@gov.si

**Glas Slovenije –
pokrovitelji:
The Voice of Slovenia**

Sponsors:

Tel.: (02) 9629 5922

Tel.: (03) 587 22115

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
**Urad za Slovence
v zamejstvu in po svetu**

IMPACT INTERNATIONAL PTY. LTD.

**WINNER OF AWARD FOR
OUTSTANDING EXPORT
ACHIEVEMENT**
Tel.: (02) 9604 5133

Z angleško prilogo
The Voice of Slovenia

***

Po avstralskem kontinentu,
v Tasmanijo, Novo Zelandijo,
Argentino, ZDA, Kanado, Švico,
Avstrijo, Italijo, Švedsko, Rusijo,
na Japonsko, Finsko,
Madžarsko in v Slovenijo

***

Arround Australia, New
Zealand, Argentina, USA,
Canada, Switzerland, Austria,
Italy, Sweden, Russia, Japan,
Finland, Hungary and Slovenia

***

Tudi na internetni strani
Stičišče avstralskih Slovencev
<http://www.glasslovenije.com.au>

Slovenian Media House
SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE: Manager: Florjan Auser; Glas Slovenije izdaja Slovenian Media House; glavni in odgovorni urednik: Florjan Auser; Glas Slovenije ustanovljen leta 1993. Je nedobičkonosen časopis; mnenja izražena v njem ne predstavljajo vedno mnenja uredništva - avtorji sami odgovarjajo za svoje prispevke (največ do 300 besed ali četrt strani); vse pravice pridržane; ponatis ali uporaba celote ali posameznih delov dovoljen kadar je naveden vir (Glas Slovenije); Glas Slovenije nudi informacije o Slovencih v Avstraliji, Sloveniji in po svetu; izhaja enkrat mesečno; letna naročnina \$60.00 + \$ 6.00 GST; polletna - \$ 30.00 + 3.00 GST; letna naročnina v prekmorske države (letalska pošiljka) \$ 100.00. Pokrovitelji: od \$ 600.00 navzgor - Cenik oglasov in upravi. Mali oglasi: do 20 besed \$ 10.00; vsaka naslednja beseda 50 centov; fotografija dodatnih \$ 10.00. Glas Slovenije tudi na internetu - dostop z geslom.
NASLOV: SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE P. O. Box 191 Sylvania 2224 Telefon + 61 2 9522 9911 Fax + 61 2 9522 9922 E-mail: ovenia@zeta.org.au **STIČIŠČE AVSTRALSKIH SLOVENCEV** na internetu: <http://www.glasslovenije.com.au>